

5/2016

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAJ - VELIKI TRAVEN

Koptex d.o.o. - Trgovine Lovec

Več kot 25 let izkušenj...

Na zalogi velika izbira dolgocevnega in kratkocevnega orožja!

NE ZAMUDITE !!!

NOČNA KAMERA NITE SITE

Vidljivost:

Mod. VIPER vidljivost do 100m
Mod. WOLF vidljivost do 300m
Mod. EAGLE vidljivost do 500m

NOGAVICE SLOVENSKEGA POREKLA !!!
Po zelo ugodni ceni!

V MAJU

- 10 %

NA VSE NOVO OROŽJE IZ ZALOGE !!!

Logos: SIG SAUER, BERETTA, Benelli, SAUER, Smith & Wesson, sako, TANFOGLIO, WALTHER, Sabatti, Bettinsoli, ZASTAVA, TIKKA.

Naprava za metanje glinastih golobov
MULTITRAP

Zaloga določenih izdelkov je omejena. Popusti veljajo za gotovinski nakup.

Trgovina Lovec
Vodovodna pot 11
5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 330 86 60

info@koptex.com
www.koptex.com
www.koptex-caravan.com

Trgovina Koptex
Partizanska c.12
2000 Maribor
Tel.: (02) 252 47 44

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Nemčavci 1d
9000 Murska Sobotica
Tel.: (02) 515 17 28

Trgovina Lovec
Ferraranka 10
6000 Koper
Tel.: (05) 639 10 28

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Šmartinska 152
1000 Ljubljana
Tel.: (01) 585 17 99

Trgovina Lovec
Šuceva 23
4000 Kranj
Tel.: (04) 204 24 37

GLASMAHER
OPTIKA

SERVIS DVOGLEDOV IN STRELNIH DALJNOGLEDOV

041 699 385

Pleteršnikova 1, 8250 Brežice
maher.glasmaher@gmail.com

popravilo ♦ servis ♦ čiščenje ♦ nastavitve slike

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta ...
  - Puške: Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...
  - Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
  - Oblačila: Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund
- Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal, d.o.o.

Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307
email: puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIX., št. 5
maj – veliki traven

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilno izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köveš

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,

Leo Fabiani, Boštjan Pokorny

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
http://www.lovska-zveza.si

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: O. Naglost – Diana

IZ VSEBINE:

I. Malešič:	Uporabimo rezerve!	224
IZ DNEVNEGA TISKA		226
F. Rotar:	Peta podelitev plaket revije Lovec sodelavcem in dopisnikom	228
H. Potočnik:	Tujerodni in domorodni šakal v Sloveniji in Evropi	232
M. Kersnik:	Odškodninska odgovornost lovške družine	236
R. Erhatic Šimik:	Ste letos že slišali »ped pedj«?	239
MNENJA IN PREDLOGI		241
V. Tomat:	Prispevku <i>Zadnje slovo</i> ob rob	241
PO LOVSKEM SVETU		241
S. Žerjav:	Obisk predstavnikov CIC in FACE v Albaniji	242
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	244
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		245
B. Galjot:	Na Banatske srnjake	245
LOVSKA ORGANIZACIJA		249
M. Toš:	Z malo divjadjo še nikoli tako slabo ...	249
J. Zavašnik:	LD Toško Čelo praznovala 70-letnico	250
F. Ekar:	80 let jezerskega »samostojnega« lovstva in 70 let LD Jezersko	250
V. Prodan:	V LD Koper uplenjen (še neuradni) novi prvak Slovenije	251
J. Gril:	Mednarodno tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja – Salzburg 2016	251
F. Rotar:	Edina bazenska razstava v Mežiški dolini	252
V. Prodan:	V LD Šmarje zgradili novo zbiralnico za uplenjeno divjad	253
B. Avbar:	Mi smo (tudi) pevci	253
M. Gselman:	Ta je lovška	254
I. Rožman:	Članice ZLD Prlekija izvolile novega predsednika	255
U. Kralj, I. Kocjančič:	Gostovale na lovu LD Cerknica	255
I. Rožman:	Odlikovanja izročili zaslužnim članom	255
B. Žerdin:	Očiščevalne in druge spomladanske akcije LD Bogojina	255
B. Maček:	Lov z ženami v LD Ormož	256
B. Ačko:	Tradicionalni prijateljski lov na fazane	256
M. Koritnik ml.:	Kljub slabemu vremenu uspešen lov z občani	257
D. Naraglav,		
M. Burjan:	Boginja lova jim spet ni bila naklonjena	257
F. Rotar:	Lovski shod pod Obirjem	258
T. Vrščaj:	Trinajsti tradicionalni lov na race na Kolpi	258
B. Ačko:	Medobčinska strelska liga – Slovenska Bistrica 2016 (glinasti golobi in MK-tarča)	260
MLADI IN LOVSTVO		261
S. Filipič:	Z lovcema smo postavili krmišče	261
P. Doberšek:	Obisk lovcov v Vrtcu Hoče	261
B. Skledar:	Sodelovanje z lovci	261
JUBILANTI		262
LOVSKI OPRTNIK		263
S. Žnidarič:	Trofeja pa taka!	263
B. Brgant:	Lepo je biti lovec	264
T. Ekar:	Sejem lovstva in ribištva – Salzburg 2016	264
S. Smolič:	Nepozaben delovni in lovski dan LD Mira	266
T. Golob:	Uplenjena rogata sma	266
I. Rožman:	Marjanov prvi merjasec	267
M. Velkoverh:	Salamijada ZLD Ljubljana (2016)	267
M. Gselman:	Koline za dobro razpoloženje	267
M. Vaupotič:	Puškar Branko iz Zgornjega Kamenščaka	268
V. Rutar:	Okrajna lovška zadruga za Vipavsko	269
V SPOMIN		271
LOVSKA KINOLOGIJA		272
I. Trček:	Novo vodstvo ZLKP začelo z delom	272
M. Brunskole:	Suhorski lovci počastili 90-letnico ustanovitve KLPJ in njegovo drugo rojstvo	272
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	273

SLIKA NA NASLOVNICI:
Srnjak – *Capreolus Capreolus L.*

Foto: O. Naglost – Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna	
srnjak, lanščak:	1. 5.–31. 10.
srna, mladici obeh spolov:	1. 9.–31. 12.
mladica:	1. 5.–31. 12.
Navadni jelen	
jelen:	16. 8.–31. 12.
košuta:	1. 9.–31. 12.
teleta:	1. 9.–31. 1.
junica, lanščak:	1. 7.–31. 1.
Damjak	
damjak:	16. 8.–31. 12.
košuta:	1. 9.–31. 12.
teleta:	1. 9.–31. 1.
junica, lanščak:	1. 7.–31. 1.
Muflon	
oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:	1. 8.–28. 2.
ovca:	1. 8.–31. 12.
Gams	
kozal, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	1. 8.–31. 12.
Kozorog	
kozal, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	1. 8.–31. 12. a
Divji prašič	
merjasec:	1. 1.–31. 12.
svinja:	1. 7.–31. 1.
ozirni in lanščaki obeh spolov:	1. 1.–31. 12.
Poljski zajec	
	1. 10.–15. 12.
Kuna belica, kuna zlatica	
	1. 11.–28. 2.
Jazbec	
	1. 8.–31. 12.
Lisica	
	1. 7.–15. 3.
Sakal*	
	1. 7.–15. 3.
Rakunasti pes (enok)	
	1. 8.–31. 3.
Navadni polh	
	1. 10.–30. 11.
Alpski svizec	
	1. 9.–30. 10.
Pižmovka	
	1. 1.–31. 12.
Nutrija	
	1. 1.–31. 12.
Fazan	
	1. 9.–28. 2.
Poljska jerebica (gojena)	
	1. 9.–15. 11.
Raca mlakarica	
	1. 9.–15. 1.
Soja	
	1. 8.–28. 2.
Sraka	
	1. 8.–28. 2.
Siva vrana	
	1. 8.–28. 2.
Medved in volk	
Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) in volka (<i>Canis lupus</i>) iz narave	

Uporabimo rezerve!

Ob začetku mojega novega mandata – kot člana upravnega odbora (UO) in podpredsednika LZS – se mi postavlja vprašanje, kako še nadgraditi dosedanje uspešno delovanje osrednje slovenske organizacije.

Ocenjujem, da je uresničevanje načrta dela LZS prek njenih organov in komisij UO LZS postalo učinkovitejše in po spremembi Pravil LZS tudi cenejše. Sistem poročanja članstvu prek Letnega poročila je lepo sestavljen, pregleden in dovolj informativen.

Novi predsednik LZS Lado Bradač je svoj volilni program zasnoval iz perspektive posameznega lovca, člana lovske družine. Če se postavim v »lovske škornje« *posameznega lovca in se vprašam, koliko je seznanjen oz. vključen v številna področja delovanja lovske organizacije, bi težko odgovoril. Če pa se vprašam, koliko so posamezne komisije UO LZS seznanjene s primeri dobrih in slabih praks v lovskih družinah in območnih lovskih zvezah, bi bil verjetno odgovor, da so le delno: nekatere boljše, druge slabše.*

Področja delovanja, ki jih obravnavajo posamezne komisije, so opredeljena v 35. členu Pravil LZS. Število članov komisij je omejeno, zato v geografskem pomenu ne vključujejo vseh lovskih družin.

Postavlja se vprašanje, kako lahko okrepimo delo LZS prek komisij UO LZS v navpičnem pomenu. Pri tem mislim na pretok informacij in usklajevanje praks na posameznih področjih delovanja LZS v smeri LZS – lovske družine in obratno. Obenem ne smemo pozabiti tudi na območne lovske zveze, v katere so lovske družine vključene prostovoljno. Območne lovske zveze so podobno organizirane kot LZS in imajo svoje komisije, ki obravnavajo posamezna področja dela, kot so: lovsko strelstvo, lovska kinologija, lovska kultura, izobraževanje, mladi in lovstvo itn. Pa se bo spet našel kdo in rekel, saj območne zveze z vidika veljavne zakonodaje niso lovske organizacije ... Menim, da je uveljavljena praksa, prek instituta usposobljenih članic, takšno trditev vsebinsko že zavrnila.

Najbolje je, da na konkretnem primeru skušamo ponazoriti, na kaj mislimo. Če začnemo s Komisijo za organizacijsko-pravna vprašanja (KOPV), je ta komisija praktično zasuta z različnimi težavami, ki so deloma splošnega pomena za lovsko organizacijo, kot so npr. pripombe na nastajajočo zakonodajo, spremembe z lovstvom povezane zakonodaje, razni splošni akti LZS itn. Drugi del pa je reševanje različnih pravnih težav članic LZS, različna tolmačenja »lovske« *in druge zakonodaje itn. Način dela komisije je dobro organiziran, pa vseeno nastajajo situacije, ko odgovori niso vedno posredovani v pričakovanem času. Poudariti pa je treba, da se nekatere težave tudi ponavljajo in je v desetletni zgodovini delovanja te komisije nastala že kar bogata pravna praksa na posameznih področjih. Želja KOPV je, da bi se čim več ukvarjala z zahtevnimi za celotno lovsko organizacijo pomembnimi zadevami, lažje in rutinske zadeve pa bi v nadaljnje reševanje prepuščila pravno-organizacijskim komisijam območnih lovskih zvez. Seveda pa je najprej treba ugotoviti, če in kako so organizirane vse te komisije po območnih lovskih zvezah. Zato je bila temeljna ideja predstavljena že na upravnem odboru LZS, ki je bil 5. aprila letos v Moravčah s ciljem, naj se najodgovornejši predstavniki volilnih okolitev izjasnijo o tej ideji/pobudi. Nasprotovanja ni bilo, zato bo KOPV sklicala sestanek predsednikov organizacijsko-pravnih*

komisij območnih lovskih zvez, kjer bo pobuda predstavljena in bi jo s skupnimi močmi še natančneje opredelili. Cilj je zainteresiranim članicam LZS čim prej zagotoviti strokoven odgovor ob normalni obremenitvi KOPV na LZS kot tudi na območnih lovskih zvezah.

Podobna težava je tudi na lovsko-kinološkem področju. Lovci se s kinologijo ukvarjamo v lovskih družinah, območnih lovsko-kinoloških društvih, v območnih lovskih zvezah, komisiji LZS za lovsko kinologijo itn. Vodstvo LZS se občasno sestane tudi z vodstvom Kinološke zveze Slovenije s ciljem, da bi okrepili lovsko kinologijo. Pri tem ugotavljamo, da vse našete organizacije delujejo z istim ciljem, a v različnih samostojnih organizacijah, z vrsto najrazličnejših načinov delovanja in tudi financiranja lovske kinologije. Tako obstajajo dobre in slabe prakse ob ugotovitvi, da ni skupnega mesta za izmenjavo mnenj in usklajevanja celostnega vsebinskega delovanja. Tudi na tem področju bo LZS prek svoje Komisije za lovsko kinologijo prevzela pobudo in sklicala sestanek vseh predstavnikov LKD, da bi za začetek vsaj ustvarili skupna izhodišča delovanja lovske kinologije. Pri tem ne gre za kakršnokoli poseganje v avtonomijo delovanja sicer samostojnih kinoloških organizacij/teles, ampak za poskus poenotenja, kako bi vsak na svojem področju zadovoljili pričakovanja vodnikov lovskih psov v lovskih družinah na čim bolj racionalen in strokoven način. Ne nazadnje ima LZS tako obveznost določeno tudi v 21. členu Zakona o divjadi in lovstvu, ki od LZS terja, da v javnem interesu skrbi za razvoj lovske kinologije. Če spet izhajamo iz lovca - kinologa v LD, v imenu in za katerega se vse številne kinološke organizacije ukvarjajo z lovsкими psi in njihovimi vodniki, ima slednji povsem upravičena pričakovanja, da to počnemo usklajeno, racionalno in strokovno.

Prav tako menim, da je škoda, da vsaj v procesu sprejemanja letnih načrtov lovskoupravljaljskih območij ne uporabimo akademskega in praktičnega znanja, ki ga imajo člani Komisije LZS za upravljanje z divjadjo. Komisija bi lahko sklicala neobvezno usklajevanje predsednikov območnih združenj upravljavcev, da bi vsaj pred javno razgrnitvijo načrtov skupaj poiskali odgovore na vsakoletna odprta strokovna vprašanja. Na tak način bi imele pripombe upravljavk lovišč veliko večjo težo, saj bi bile podprte z nesporno strokovno podlago in avtoritetou. Seveda so še druga strokovna vprašanja, ki nimajo ustreznega odgovora, pa za to očitno ni potrebe. Še najmanj, kar bi lahko dosegli, je, da bi se na LZS evidentirala vsa odprta vprašanja, ki bi jih vodstvo LZS lahko izpostavilo na rednih sestankih z resornim ministrstvom, Zavodom za gozdove, Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije itn.

Tudi na področju izobraževanja, v prvi vrsti za pripravnike, je pravo bogastvo različnih praks kar zadeva trajanje izobraževanja, meril ocenjevanja, ceremoniala izročitve spričeval, podpisovanja Zaprisege k spoštovanju Etičnega kodeksa, opravljanja mentorstva, vključitve matičnih LD v dogajanja ... Tudi na tem področju bi bilo koristno analizirati ravnanja in pregledati primere dobrih praks in vse najboljše uvesti/zahtevati kot standard na celotnem območju Slovenije. Na ugledu bi pridobili vsi, tako LZS kot območne lovske zveze, da sploh ne omenjam pripravnikov! Izmenjava izkušenj med predsedniki komisij za izobraževanje območnih lovskih zvez

in tovrstne komisije pri LZS bi bila gotovo dobrodošla za obe, saj v obe smeri ni drugega organiziranega prenosa informacij s področja izobraževanja.

Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje je že lani uvedla prakso, da se vsaj enkrat sreča s predsedniki istovrstnih komisij iz območnih lovskih zvez. Odziv je bil dober in pobuda tudi lepo sprejeta. Ob vseh obetajočih spremembah v povezavi z lovskimi strelišči in lovskim orožjem bo vsekakor nujno potrebno še poglobljeno usklajevanje, da bi pogoji za izvajanje lovskega strelstva ostali na ravni, ki bo lovcem še naprej omogočala opravljanje njihovega temeljnega poslanstva. LZS mora v zakonodajnem postopku predstaviti svoje nesporne argumente kot množična nevladna organizacija, za katero stoji 21.000 lovcev, in kot taka je to tudi najštevilnejša oborožena sila v tej državi.

Skratka, moja želja je, da bi LZS kot krovna organizacija slovenskih lovcev prek svojih organov in komisij poglobila

svoje delovanje tako, da bi vključila vse moči, ki se skrivajo v območnih lovskih zvezah in lovskih družinah. Na drugi strani pa mora biti LZS seznanjena z vsem bogastvom dobrih praks, ki nastajajo v lovskih družinah, jih znati ovrednotiti in predstaviti civilni in lovski javnosti.

Zato za začetek pričakujem, da bodo posamezne komisije UO LZS napisano premislile in predlagano prilagodile svojim dejavnostim in načinu delovanja. Na drugi strani lahko vodstva območnih lovskih zvez v imenu svojih članic dosežejo poglobljeno sodelovanje z LZS po posameznih področjih delovanja.

Prepričan sem, da bi v nekaj letih takšnega delovanja izkazovali boljše rezultate v povezanem in usklajenem delovanju vseh lovskih organizacij ter zagotavljali večji vpliv in ugled lovskih organizacij v slovenski civilni in lovski javnosti.

*Ivan Malešič,
podpredsednik LZS*

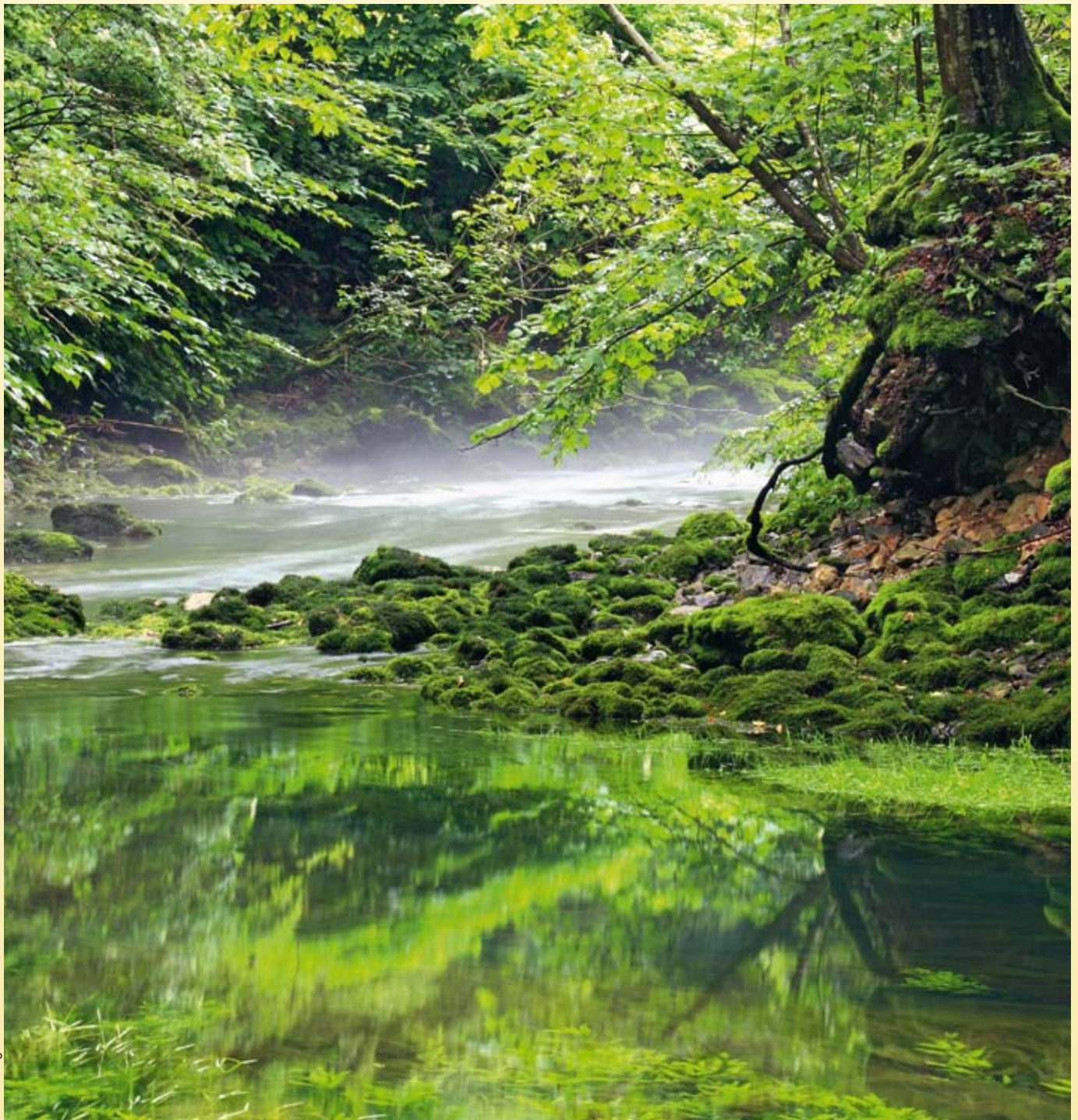

Foto: M. Vogrin

Mlad planinski orol

Foto: I. Križar

TRGOVINA S PROSTOŽIVEČIMI VRSTAMI JE VELIK KRIMINAL

Delo, 3. 3. 2016, (Borut Tavčar) – Svetovni dan prostoživečih živalskih vrst (*World Wildlife Day*), ki ga je leta 2013 razglasila generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN), je bil letos že tretjič, so sporočili z Ministrstva za okolje in prostor. Na ta dan je bila leta 1973 v Washingtonu sprejeta konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES ali Washingtonska konvencija). Glavno sporočilo je, da so prostoživeče rastlinske in živalske vrste del našega okolja in vsi lahko s svojimi dejanji pripomoremo, da se ohranijo skupaj z njihovim življenjskim okoljem. Največja nevarnost za vrste je izguba habitatov, poleg tega jih ogrožajo tudi številne človekove aktivnosti, kot so čezmerna pašna, kmetijstvo in gospodarski razvoj. Nezakonit lov in trgovina s prostoživečimi vrstami, ki ga vodijo mednarodno organizirane kriminalne združbe, je velika neposredna grožnja za številne vrste. Nezakonita trgovina s prostoživečimi vrstami je resno kriminalno dejanje (okoljski kriminal). Generalna skupščina OZN

je julija 2015 sprejela resolucijo za »boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami«, s katero med drugim še posebej vlade držav poziva, naj sprejmejo učinkovite ukrepe proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami, zaostrijo zakonodajo in se povežejo s sosednjimi državami v boju proti »okoljskemu kriminalu«, ki ga pogosto vodijo organizirane kriminalne združbe. Resolucija poudarja tudi vlogo ozaveščanja o pomenu prostoživečih vrst in preprečevanju nezakonite trgovine. Slovenija in vse članice EU so resolucijo podprle. V Sloveniji za izvajanje konvencije Cites in predpisov EU, ki urejajo področje mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami, deluje Medresorska delovna skupina za preprečevanje nezakonite trgovine z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami. Skupino sestavljajo nadzorne službe (policija, inšpekcija in carina) ter upravna organa (MOP in ARSO). Slovenija je zaradi svoje prehodne geografske lege med drugim zanimiva tudi za tihotapljenje prostoživečih vrst ter njihov vnos na območje EU. V zadnjem letu je inšpektorat za okolje in prostor (IRSOP) uspešno izvedel akcijo nadzora trgovine z medvedjim mesom in trgovine z malimi živalmi v Sloveniji. Rjavi medved je zavarovana vrsta, mednarodno trgovino z živalmi,

njihove dele ali izdelke iz njih pa nadzorujejo s konvencijo Cites in predpisi EU, saj je trgovanje z medvedjim mesom dovoljeno le izjemoma. Inšpektorji so opravili inšpekcijski pregled pri šestnajstih zavezcih. Pravnim osebam so bila izdana štiri opozorila po zakonu o inšpekcijskem nadzoru za odpravo nepravilnosti, to je ureditvijo ustreznih evidenc o porabi medvedjega mesa, in dve opozorili po zakonu o prekrških, ker zavezanca nista imela potrebnih, vnaprej izdanih potrdil Arsa.

V FRANCIJI LAHKO VELIKO IZTRŽIJO ZA SLOVENSKEGA ORLA

Dnevnik, 4. 3. 2016, (Vanja Alič) – V Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) se strinjajo, da v Sloveniji za zdaj krivolov ne ogroža stabilnosti ptičjih populacij, a pravijo, da ga vendarle ni tako malo. Poudarjajo, da na Primorskem lovijo razne ptice pevke, ki jih prodajajo v ujetništvo v Italijo, vendar je to težko preganjati, odkar ni več mejnih kontrol. Dogajajo se tudi kraje mladih orlov iz gnezd. »Opažamo, da vsako leto izgine nekaj orlov, kar pa je spet težko dokazati. Indici

kažejo, da to počnejo tujci, ki se predstavljajo kot turisti. Mlade orle prodajajo na črnem trgu za sokolarjenje. Slovenski orli so namreč med bolj iskanimi vrstami, ker so dobri lovci oziroma imajo dobre gene. Za slovenskega orla lahko v Franciji ali Italiji iztržiš kar nekaj dobrih plač,« je opozoril varstveni ornitolog Tomaž Jančar. Obstaja pa tudi nezakonit lov na sloke, ki ga na Krasu uprizarjajo italijanski lovci. »Te majhne čokate ptice rdečkasto rjave barve z dolgim kljunom lovijo za hrano. Gre za nekakšen elitni lov, ki se odvija skupaj s psi. A pri nas so številke relativno majhne. Pravi masaker slok oziroma kljunačev, kot jim napačno rečejo lovci, pa se dogaja v Bosni in Srbiji. Vse te ptice pridejo v Italijo z nezakonitim transportom prek Slovenije. Ker se na hrvaško-slovenski meji tovar ne pregleduje, je v zadnjem času tudi vse manj zasačenih tihotapcev.« Grožnje za prostoživeče živali se zelo razlikujejo od vrste do vrste, ocenjuje dr. Miha Krofel z Oddelka za gozdarstvo na ljubljanski Biotehniški fakulteti, vendar če pogledamo na splošno, je tudi pri nas najpogostejša grožnja izguba habitata. Podatki iz zadnjih let pri tem vedno pogosteje pokažejo na negativno vlogo kmetijstva, kar je pogosto povezano prav z okoljsko škodljivimi subvencijami, ki jih izplačuje

država. »Dober primer za to je dogajanje na Ljubljanskem barju, kjer lastniki zemljišč zaradi višjih subvencij vedno pogosteje uničujejo grmišča, mejice, drevesa, ekstenzivne travnike in podobne habitate, ki so ključni za mnoge ogrožene vrste pa tudi za bolj pogoste vrste, kot je na primer srnjad,« opozarja biolog. Po besedah dr. Krofla je pri nas druga velika težava urejanje vodotokov, pri čemer je bilo – pogosto z nesmotrnimi in dragimi gradbenimi posegi – v zadnjih letih uničenih kar nekaj obvodnih habitatov, kjer je še do nedavnega dobro ohranjena narava omogočala preživetje številnim ogroženim vrstam in pred poplavami varovala dolvodno ležeča naselja.

OTROK UTEKEL MEDVEDKI, KOBILO PA JE RAZTRGALA

Slovenske novice, 16. 3. 2016, (Milan Glavonjič) – V vasi Sinovica prebivajo štiri družine, vsega skupaj ducat duš, z zagotovo enim večjih govedorejskih fondov – 53 bikov, krav in telic – na število prebivalcev, in to ne le na Ribniškem. S kopaste vzpetine na Velikih Slemenih, na 760 metrih nadmorske višine, so vidni slovenski vršaci daleč naokrog, na dlani se odstre tudi dežela suhe robe, tja od Kočevske do Turjaka oziroma od Suhe krajine do Notranjske.

Nekaj opuščeni domačij pričča, da je bilo tod njega dni kmetijstvo še kako živo, čeprav so od nekdanj živino napajali s kapnico, v sušnih mesecih z vodo iz cistern. Na Sinovici je tako tudi dandanes, le da je podrast kljub skrbnemu kmetovanju že napadla sleherni strmino. Po teh se v vas večkrat, najpogosteje iz Sodraške doline, ko prestopijo reko Bistrico, prikljajo medvedji. Poleti na poti razdirajo čebelnjake, jeseni se sladkajo s sadjem, ko pobočje pokrije sneg, se jim sline cedijo po senenih balah. Na planoti in pod njo ni drobnice, je pa drugi marčevski vikend medvedka z mladičema raztrgala kobilu. Pravzaprav je pokončala dve živali: šestletna Osmo je bila namreč breja, čez podruži mesec bi skotila žrebe.

KAKO MEDVEDI OBRAČUNAJO S SMETNJAKOM NA KLJUČAVNICO?

24ur.com, POPTV, 17. 3. 2016, (Mira Matkovič) – Imamo moč, da konflikt med ljudmi in medvedji privedemo do najnižje mogoče točke. Toda kako, se sprašujejo mnogi, saj gre za divjo žival. V projektni skupini *Life Dinalp Bear* imajo odgovore. Njihove akcije že kažejo rezultate. O tem projektu smo prvič poročali lani marca, po enem letu pa so se strokovnjaki odločili preveriti rezultate, saj je takrat

marsikdo dvomil, da je sobivanje med medvedji in ljudmi mogoče. Največ pozornosti so takrat poželi »medovarni« smetnjaki, ki so trenutno v zaključni fazi preskušanja in še niso bili razdeljeni na terenu. A če ste mislili, da gre za običajna testiranja, ste se zmotili. Čast, da se z njimi poigrava, je doletela medvede v ljubljanskem živalskem vrtu. Izkušnja je bila zanimiva za medvede in ljudi, ki z vsemi močmi delajo na tem projektu. Želijo namreč, da bi ustvarili možnosti za dobro sobivanje nas in medvedov ter da bi zmanjšali možnost izbruha konfliktov na najmanjšo mogočo raven. Z razdeljevanjem medovarnih smetnjakov nameravajo začeti letos poleti. Strokovnjaki, ki sodelujejo v omenjenem projektu, pa niso ostali le pri snovanju posebnih smetnjakov, temveč so se osredotočili na kompostnike, ki so tudi vir težav, ker privabljajo vsejede medvede v naseljena območja. Kompostnike so preskusili na krmišču za živali. Lovci, ki delujejo v LPN Jelen, so se za sodelovanje zelo zavzeli, projektu pa nudijo tudi vso potrebno pomoč.

LOVEC USTRELIL TELE IN ZAKUHAL VOJNO

Slovenske novice, 24. 3. 2016, (Jaroslav Jankovič) – V sredo, 20. januarja, naj bi se mladi

lovec Jan Klun, član Lovske družine (LD) Šentjanž, odpravil na lov na območju Močilnega, kjer po grebenu poteka meja lovišča s sosednjo lovsko družino LD Radeče. Iz zapisa uradne kronologije LD Radeče, glede na izjave lovskega inšpektorja mag. Jerneja Marolta in iz zapisa na Lisjaku, uradnem spletnem portalu Lovske zveze Slovenije, kamor lovske družine med drugim vpisujejo odstrel in izgube divjadi v svojem lovišču, je razvidno, naj bi Klun uplenil jelenje tele okrog 19. ure zvečer, ko je nad lovišče že legla noč. Tele je padlo od 70 do 80 metrov od meje med loviščema na ozemlju LD Radeče. Lov na jelenjad je (bil) sicer odprt do konca januarja. Kot je povedal inšpektor Marolt, je lovski čuvaj Marjan Trebše v petek, 22. januarja, torej dva dneva po odstrelu 45-kilogramske živali, med nadzorom lovišča v predelu Močilnega našel krvavo sled vleke ustreljenega jelenjega teleta, tulec izstreljenega naboja (kaliber .308 Win.) in tudi mesto na travniku, kjer je jelenček padel. Ker v tistih dneh v lovišču uradno pod strelom ni padla nobena žival, je o dogajanju obvestil starešino LD D. Podlesnika in gospodarja lovišča LD Radeče B. Gajiča. Leta naj bi nato v petek, 23. januarja, poklical gospodarja sosednje LD Šentjanž A. Brečka, ki naj bi mu potrdil, da je v bližini sledi njihov lovec Jan Klun 20. januarja ob 19. uri res uplenil tele navadnega jelena.

Foto: M. Krofel – Diana

Jelenje tele

Peta podelitev plaket revije Lovec sodelavcem in dopisnikom

Prejemnika najvišjega priznanja, zlate plakete Lovca, sta naravoslovni fotograf Janez Papež in dr. Arpad Köveš

Slovenci smo narod, ki na vseh ravneh spoštujemo narodno identiteto, ki ponosno in z dvignjeno glavo hodimo po stopinjah in sledih naših prednikov, skrbimo za kulturno dediščino, se neprestano izobražujemo in spoštljivo trudimo ohraniti materinščino. Tudi slovenski lovci smo že na začetku prejšnjega stoletja oziroma ob koncu tisočletja mnogo vsega tega prenesli tudi v naše vsakdanje lovsko življenje. Zato smo lahko sto let organizirane nega lovstva na Slovenskem odmevno proslavili 27. oktobra 2007 v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Nato smo čez tri leta, 21. januarja 2010, proslavili tudi stoletnico izhajanja glasila Lovec, in sicer s svečano akademijo v SNG v Mariboru, kjer so zaslužni dolgoletni uredniki Lovca prejeli zlate plakete revije Lovec.

Skrb za vsebino in knjižni jezik

Roko na srce, Lovec je zagotovo nepogrešljiv glavni informativni in povezovalni člen (medij) slovenskih lovec tako na področju strokovno-izobraževalne kot tudi kulturno-umetniške pisane besede. Nikoli ni skrenil s poti skrbi za slovenski knjižni jezik, za kar imajo ob zavedanju pomena negovanja in skrbi za narodov jezik nedvomno največ zaslug nekdanji in zdajšnji odgovorni uredniki. Zdaj že nekaj desetletij za to strogo skrbita **Boris Leskovic**, odgovorni urednik revije Lovec, in lektorica - korektorica **Marjetka Šivic**. Kako je Lovcu ves čas uspelo ohraniti vse svoje mnogotero poslanstvo in obenem tudi veliko raven prebiranja ter priljubljenost revije, kar mnogim drugim ni bilo dano, je

Foto F. Rotor

Slavnostne podelitve plaket revije Lovec so se udeležili skoraj vsi povabljeni prejemniki in gostje. Med gosti so bili tudi podpredsednika LZS Ivan Malešič in mag. Aleš Klemenc, direktor skupnih služb LZS Srečko Žerjav in dr. Miroslav Žaberl, predsednik Ribiške zveze Slovenije. Nekateri prejemniki plaket so spremljale tudi soproge.

odgovor pravzaprav že dolgo znan. Porok temu je neprestana in odgovorna skrb za izbor aktualnih informativnih ter strokovnih tem v lovstvu in skrb za čim širšemu krogu bralcev razumljiv knjižni slovenski jezik ob sočasnem posluhu za negovanje, spremljanje in razvoj slovenske lovske kulture. Ob vsem tem je opazna izrazita skrb za naravno okolje prostoživečih živali, posebno divjadi, in ne nazadnje tudi za pristno doživljanje in opisovanje (ohranjanje) lovskega dogodka s pisno slovensko besedo, umetniškimi in dokumentarnimi fotografijami, kar bo v vezanih letnikih ohranjeno za zdajšnje mlajše in prihodnje rodove. Da je glasilo Lovec vedno bolj brana in cenjena evropska lovska revija glede na število lovskega članstva in prebivalstva, gotovo prispeva tudi njena oblikovalsko-tehnična podoba. Pri slednjem ima že dvajset let vse niti v rokah dolgoletni več oblikovalec in tehnični urednik **Milan Samar**. Pomemben

administrativno-povezovalni člen v uredništvu in desna roka odgovornega urednika je zagotovo skrbna in natančna tajnica uredništva **Eva Strajnar**. Vsi, ki potek in organizacijo dela v uredništvu nekoliko bolj poznamo in spremljamo, lahko samo potrdimo, da so Boris, Eva, Milan in Marjetka časovno in delovno izjemno

usklajena in uigrana izvajalska ekipa, ki poskrbi, da je Lovec v naših rokah prve dni meseca. Upati je, da se tega zavedajo in upoštevajo tudi odgovorni v vodstvu LZS.

Vsi skupaj pa se zavedamo, da imajo nemalo zaslug za uspešno poslanstvo Lovca tudi mnogi dolgoletni lovčevi dopisniki in sodelavci. Že dr.

Foto F. Rotor

Sodelavce in dopisnike revije sta pred podelitvijo priznanj Lovca skozi Lovski muzej popeljali dr. Romana Erhatici Širnik in Barbara Hrovatin.

Janko Ponebšek, urednik prve številke Lovca, ki je izšla 21. januarja 1910, in za njim tudi drugi uredniki, so večkrat zapisali, da se dobro zavedajo, da brez dobro organizirane dopisniške mreže (zunanjih sodelavcev) Lovca ne bi bil tako bran in pričakovan med lovci, če se v njem ne bi pojavljali tudi zapisi, mnenja, priporočila in zgodbe preprostih lovcev, ki peresa niso tako večji. Na srečo se tega dejstva že ves čas dobro zavedajo tudi vsakokratno vodstvo LZS in Uredniški odbori našega glasila. Še zlasti bi to lahko trdili za Borisa Leskoviča, ki funkcijo odgovornega urednika opravlja že od leta 1980. Ugotoviti moramo, da toliko let Lovca ni urejal noben njegov predhodnik. Temu se ni čuditi, saj zna Boris s svojim poklicnim odnosom, širokim znanjem, ocenami in vsestranskimi izkušnjami – kar vse potrebuje in rad bere slovenski lovec –, ohranjati in razširjati glasilo zvest krog strokovnih in drugih sodelavcev ter dopisnikov.

Slavnostna podelitev in spoznavno srečanje v Bistri

Četrtek, 10. marca 2016, bo zagotovo ostal v lepem spominu vsem sodelavcem, dopisnikom in gostom, ki so tisto, po dolgotrajnem slabem vremenu jasnejše marčno popoldne prišli v kočijažnico Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri pri Vrhniki. Tam je LZ Slovenije na željo uredniškega odbora organizirala slavnostno podelitev plaket revije Lovca najzvestejšim sodelavcem in dopisnikom Lovca. Pred uradno podelitvijo plaket je vodstvo muzeja za vse goste omogočilo voden brezplačen ogled razstavnih prostorov slovenskega lovskega muzeja. Čeprav smo si ga mnogi že večkrat ogledali, je bil ponovni ogled ob strokovni razlagi kustosinje dr. **Romane Erhatic Širnik**, dolgoletne sodelavke in članice uredniškega odbora, in njene sodelavke **Barbare Hrovatin** spet posebno doživetje.

Foto F. Rotar

Prejemnika zlate plakete glasila Lovca Janez Papež in dr. Arpad Köveš (drugi in tretji z leve) v družbi prejšnjega in zdajšnjega predsednika LZS, mag. Srečka F. Kropeta in mag. Lada Bradača, ter odgovornega urednika Lovca Borisa Leskoviča.

Zlato plaketo (I. stopnje) revije Lovca sta prejela:

Janez Papež je član Kluba DIANA od leta 1975 in Fotografskega kluba Grča – Kočevje. V svojem 40 – letnem udejstvovanju v naravoslovni fotografiji in neprekinjenem sodelovanju z Lovcem je ta avtor gotovo prispeval več kot tisoč, sprva črno – belih nato pa vrhunskih barvnih fotografij narave, divjadi in zavarovanih vrst. V Lovcu je bilo objavljenih tudi okrog 30 njegovih doživetij o srečanjih z živalmi. Že leta 1983 je za svoje prispevke prejel bronasto plaketo revije Lovca, leta 1993 pa srebrno. Čeprav ni lovec, ga je LZS že leta 1994 odlikovala tudi z odlikovanjem znakom LZS za lovske zasluge. Papež je v več kot 40 državah za svoje fotografije prejel več kot 230 nagrad in prestižnih priznanj. Je nosilec najvišjega fotografskega naziva v Sloveniji – Mojster fotografije FZS in naziv Exelencia mednarodnega fotografskega združenja FIAP. Je tudi dobitnik srebrne plakete občine Kočevje. Zdaj pa tudi najvišjega priznanja - Zlate plakete (I. stopnje) revije Lovca.

Dr. Arpad Köveš je dolgoletni izjemno delaven dopisnik v naše glasilo in od leta 2012 poštvovalni predsednik Uredniškega odbora Lovca. Že leta skupaj z odg. urednikom vestno srbi za dosledno uresničevanje trimesečnih uredniških programov in temeljne vsebinske zasnove glasila Lovca. Naložena mu je tudi skrb za uresničevanje programa knjig dveh knjižnih zbir iz založniške dejavnosti LZS. Po svoji funkciji predstavlja neposredni vezni člen med UO LZS in uredništvom glasila Lovca ki je javni medij. Daje pobude avtorjem za aktualne uvodnike v glasilo in je mnoge napisal tudi sam. Med drugim je Köveš tudi soavtor več zbornikov, ki so izšli v okviru obletnic ZLD Prekmurje in LD Velika Polana. Že od leta 2007 je tudi glavni urednik strokovne revije Varilna tehnika in avtor ali soavtor več znanstvenih in strokovnih člankov, med njimi so mnogi tudi z lovsko tematiko. Član lovske organizacije je že 26 let in je v lovski organizaciji opravljal že vrsto pomembnih funkcij. Bil je starešina LD Velika Polana, predsednik UO ali član ZLD Prekmurje in član UO LZ Slovenije. Že drugi mandat je predsednik Uredniškega odbora Lovca. Za trud in doslej dobro opravljeno delo na funkciji predsednika Uredniškega odbora Lovca ter za svoje pisne prispevke v našem glasilu je prejemnik najvišjega priznanje našega glasila – zlato plaketo (I. stopnje) revije Lovca.

Vsem iskrene čestitke!

Bronaste plakete revije Lovca (III. stopnje) so prejeli:

Marjan Artnak, Gregor Bolčina, mag. Lado Bradač, Milan Cerar, Matjaž Erzar, Leo Fabiani, Rok Gašperšič, Milan Hafner, Gregor Hodnik, Mitja Kersnik, dr. Miha Krofel, mag. Srečko Felix Kropo, Štefan Kutoš, Jože Leban, mag. Marko Mali, Marko Masterl, Oton Naglost, mag. Nataša Oven, Marko Petretič, Franc Rotar, Lado Steinbacher, Teodor Štimec, Goran Šuler, Janez Šumak, dr. Gorazd Vengušt, mag. Štefan Vesel, Milan Vogrin, Toni Vrščaj, Franc Wakounig, Jane Weber in dr. Diana Žele.

Srebrne plakete revije Lovca (II. stopnje) so prejeli:

Bojan Avbar, Tomaž Burazer, Franc Černigoj, mag. France Ekar, dr. Romana Erhatic Širnik, Branko Galjot, dr. Boris Kryštufek, Ivo Kuljaj, Edvard Lenarčič, mag. Janko Mehle, Jaroslav Pap, Igor Pičulin, dr. Boštjan Pokorny, Milan Samar, Eva Strajnar, Marjetka Šivic, dr. Lojze Števanec in Branko Vasa.

LZ Slovenije je pred tem zlate plakete revije Lovca zadnjič podelila ob 100-letnici glasila Lovca v Mariboru. Prejeli so jih nekdanji in zdajšnji glavni oziroma odgovorni uredniki: **Borut Ingolič, mag. Janez Černač, Edo Krašna, dr. Marjan Toš in Boris Leskovic.**

Letos sta bila prejemnika najvišje, zlate plakete **Janez Papež** in **dr. Arpad Köveš**. V prisotnosti **mag. Lada Bradača**, predsednika LZS, in **Borisa Leskoviča**, odgovornega urednika revije Lovca, jima je na željo aktualnega predsednika plaketki izročil prejšnji predsednik LZS **mag. Srečko Felix Kropo**. Pred izročitvijo je poslovna sekretarka LZS **Mojca Trojar** obširneje prebrala obrazložitvi za oba prejemnika, ki ju skrajšano tudi povzemamo.

Foto: S. Vesel

Za kulturni utrip ob podelitvi plaket Lovca so poskrbeli lovski rogisti KUD Prekmurski rogisti.

Uradna slavnostna podelitev je bila res dobro organizirana in tudi sproščeno vodena. Povabilu na slavnostni dogodek so se odzvali skoraj vsi povabljeni sodelavci, dopisniki pa tudi gostje (zaradi službenih odsotnosti se jih je nekaj predhodno opravičilo). Med gosti sta bila tudi predstavnika vodstva LZS, zdajšnji in nekdanji predsednik LZS mag. **Lado Bradač** in mag. **Srečko Krope** (obenem tudi dobitnika plaketa za njun prispevek v minulem obdobju), počaščeni smo bili z obiskom predsednika Ribiške zveze Slovenije dr. **Miroslava Žaberla**, podpredsednikov LZS **Ivana Malešiča** in mag. **Aleša Klemenca**, v. d. direktorja skupnih služb LZS **Srečka Žerjava** in več članov UO LZS. Nekateri prejemanje plaketa so spremljale tudi njihove soproge.

Ko so veliko dvorano Tehniškega muzeja napolnili zvoki uvodne melodije lovskih rogov KUD Prekmurski rogisti, ki jih vodi **Rudi Slogovič**, strokovno pa prof. **Stanko Peterka**, je napočil nepozaben in že dolgo pričakovani dogodek za vse zbrane sodelavce Lovca. Kako tudi ne, saj je bila podobna prireditev zadnjič pred triindvajsetimi leti. To je v uvodnem pozdravnem nagovoru poudaril tudi predsednik uredniškega odbora dr. Arpad Kőveš, ki je povezoval program. »Minili sta praktično dobri dve desetletji, odkar so bile podeljene zadnje plakete glasila Lovca posameznikom, ki so s svojimi strokovnimi, literarnimi članki, likovnimi ali fotografskimi avtorskimi deli v našem glasilu Lovec

Foto: S. Vesel

Branko Vasa je prejel srebrno plaketo revije Lovec iz rok predsednika uredniškega odbora dr. Arpada Kőveša.

bistveno prispevali k napredku lovske misli, pisane besede v Sloveniji ali celo na mednarodnem področju. Za take prispevke so namenjena posebna priznanja - plakete revije Lovec, kakor navaja pravilnik o odlikovanjih LZS. Zadnja tovrstna prireditev je bila leta 1993, zato je Uredniški odbor na svojih sejah v preteklem

prejšnjih prejemnikov umrlo kar 16. V imenu Uredniškega odbora in LZS se vsem zdajšnjim sodelavcem zahvaljujem za sodelovanje, z željo, da bi naše glasilo še nadalje uspešno opravljajo svojo nalogo in preživelo še naslednje stoletje in več ...» Tako je svoj nagovor končal predsednik uredniškega odbora, preden je za-

Foto: S. Vesel

Prejetju plaketa so nazdravili dolgoletni sodelavci Lovca (od leve): Franc Černigoj, Ivan Kuljaj in Marjan Artnak.

letu odločil, da spet izročimo zaslužena priznanja najbolj zaslužnim posameznikom, ki so v preteklem obdobju spet ali na novo poglavito prispevali k obveščenosti članstva, strokovnosti, lepi pisani besedi, opremi s slikovnim gradivom in obliki glasila Lovca. Z žalostjo v srcu pa moram povedati, da bi si zaslužil naslednje, višjo stopnjo plakete revije Lovca, še kdo od 36 – ih prejemnikov s predhodne, IV. podelitve, pa ga danes žal ni več med živimi. Do danes jih je namreč od

prosil za pozdravne besede predsednika LZS.

Mag. Lado Bradač, ki je bil pred predsedniško funkcijo kar dva mandata podpredsednik LZS, je dolgoletni lovski funkcionar in tesen sodelavec Lovca, je povedal, da se dobro zaveda pomembnosti pisane lovske besede, ki jo gojijo Lovca in knjige Zlatorogove in Strokovne knjižnice: »Tiskana založniška dejavnost v okviru LZS je zelo bogata. Obsega revijo Lovca, Zlatorogov zbornik LZS – zbirko znanstvenostrokovnih člankov o divjadi, knjige dveh knjižnih zbirk (ZK in SK), pa tudi občasne priložnostne in promocijske publikacije, ki izidejo ob raznih dogodkih, ki jih pripravijo in izdajo naše komisije. Ob vseh edicij ima gotovo najdaljšo tradicijo izhajanje revija Lovca, ki je 'srce' slovenske lovske organizacije, na katerega smo upravičeno lahko ponosni.

Foto: F. Rolari

Franc Wakounig, dobitnik bronzaste plakete revije Lovca, severni lovski rojak, novinar in dopisnik Lovca

Lovca je cenjen tudi v tujini in ga postavljajo ob bog drugim znanim evropskim lovskim glasilom in revijam. V imenu krovne lovske organizacije in tudi v svojem imenu, se vsem cenjenim sodelavcem LZS in uredništva Lovca – najlepše zahvaljujem za vaše prispevke, ki bogatijo našo revijo. Z vašo pomočjo se bo uredništvo gotovo še nadalje trudilo, da bi v prihodnje še nadgradilo in izboljšalo vsebino in podobo našega glasila,« je v svojem nagovoru podaril predsednik Bradač.

Nato je sledila vročitev bro-

nastih, srebrnih in zlatih plaket revij Lovec.

Med prisotnimi, ki niso skrivali vesele prešernosti tudi zato, ker so se mnogi na tej slovesnosti sploh prvič srečali in spoznali, prej so poznali le imena in priimke, je bil opazen in dobro razpoložen tudi **Franc Wakounig**, naš zavedni slovenski rojak z avstrijske Koroške, novinar, prevajalec in dolgoletni dopisnik Lovca, član Kluba prijateljev lova - Celovec. Ob tej priložnosti nam je zaupal nekaj svojih misli.

»Že vrsto let lahko revijo Lovec primerjamo z ostalimi evropskimi lovskimi revijami, torej z avstrijskimi, nemškimi, italijanskimi, švicarskimi in madžarskimi, saj je v vseh pogledih na izjemno visoki ravni. Prav Lovec je bil dolga leta za slovenske lovce v Avstriji, severne lovske rojake, tudi edini lovski medij in vez, za ki smoga vsak mesec željno pričakovali. Lovec je med nas prinašal pristno, tako lepo slovensko lovsko besedo in še posebej zanimivo lovsko tematiko. Z njim smo spozna-

vali in tudi prek gora ohranjali slovenske lovske izraze, kulturo in več-stoletne lovske šege in navade. Tako je tudi zdaj ostal Lovec trden stalni most našega čezmejnega povezovanja in ocenjujem, da ima tudi pomembno narodno-politično vlogo, pa čeravno lovci nismo in ne želimo biti v lovstvu politično opredeljeni.

Foto: S. Vesel

Člani Uredništva revije Lovec (z desne): dr. Arpad Köveš, predsednik Uredniškega odbora, Eva Strajnar, tajnica uredništva, Boris Leskovic, odgovorni urednik, Marjetka Šivic, lektorica - korektorica, in Milan Samar, oblikovalec in tehnični urednik Lovca.

Seveda bi se pri glasilu še dalo kaj spremeniti, da bo še bolj zanimiv tudi za druge bralce, ki ga že sedaj radi vzamejo v roke ali si vsebino ogledajo na spletnih straneh LZS. Menim, da se premalo zavedamo, da je Lovec v tujini tudi odraz delovanja in organiziranosti LZS. Vedno rad trdim in pri pisanju poudarjam, da je LZS »lovski

mojstrski izpit« z odliko opravila že leta 1976, s takratno v evropskem prostoru najnaprednejšo lovsko zakonodajo. Menim, da se slovenski lovci tega dejstva premalo zavedamo, da so napredni elementi iz tega zakona, ki so preneseni tudi v zdajšnji zakon (2004) še vedno izrednega pomena za evropsko sodobno in napredno naravnano lovstvo. A žal opažam tudi, da se tega pomembnega dejstva vse bolj zavedajo drugi. Ko kot strokovni prevajalec sodelujem na zborovanjih Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega dela Evrope velikokrat slišim, da je prav slovenski lovski zakon lahko drugim za zgled. Še vedno ga velikokrat dajejo za zgled v mnogih referatih avstrijskega lovstva. Lovec sem dobrih 15 let, toliko časa sem tudi dopisnik Lovca, in sodelovanje z urednikoma in predstavniki LZS je za nas vedno zaželeno,« je v lepem tamkajšnjem slovenskem narečju sklenil novinarski klepet Franc Wakounig.

Franc Rotar

Lovska zveza Slovenije

8. SLOVENSKI LOVSKI DAN:

Monitoring v lovstvu: pomen, možnosti in priložnosti

Lovska zveza Slovenije letos organizira že 8. Slovenski lovski dan, tradicionalno strokovno srečanje, ki je namenjeno ozaveščanju strokovne in splošne javnosti o pomenu lova in lovstva ter trajnostne rabe naravnih virov. Na letošnjem strokovnem posvetu, ki ga organizira Strokovnoznanstveni svet pri Lovski zvezi Slovenije, bomo osvetlili pomen monitoringa v lovstvu oz. zbiranja in analize množice dragocenih podatkov, ki jih zagotavljajo lovci. Strokovni posvet bo v **soboto, 14. maja 2016, v avditoriju gradu Jable pri Mengšu**. Registracija udeležencev se bo začela ob 8.30.

Po **odprtju posveta, ki bo ob 9. uri**, bodo sledili strokovnoznanstveni referati vodilnih strokovnjakov s področja lovstva in upravljanja z divjadjo v Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji. Program posveta je priložen in verjamem, da vas bo vsebina pritegnila.

PROGRAM 8. SLOVENSKEGA LOVSKEGA DNE

8.30 prihod udeležencev in registracija

9.00 – 9.15 Odrprijte srečanja in pozdrav udeležencem

9.15 – 10.30

1. **dr. Ivan Kos** (BF, SZS LZS): Pomen monitoringa v lovstvu: teoretična izhodišča
2. **dr. Boštjan Pokorny** (VŠVO, ERICo, SZS LZS): Nekateri konkretni primeri monitoringa divjadi v Sloveniji
3. **dr. Romana Erhatič Širnik** (Tehnični muzej, SZS LZS): Razvoj monitoringa v lovstvu na Slovenskem skozi čas
4. **mag. Srečko Felix Kropc**: Uporaba kamer za monitoring v lovišču – možnosti in zakonske omejitve

10.30 – 11.45

5. **Marko Jonozovič** (ZGS): Pomen monitoringa divjadi za načrtovanje upravljanja s populacijami
6. **dr. Klemen Jerina** (BF, SZS LZS): Prednosti in slabosti kazalnikov v kontrolni metodi upravljanja parkljarjev v Sloveniji
7. **Matija Stergar** (ZGS): Pomen prostorskega beleženja podatkov o odvzemu divjadi
8. **dr. Ida Jelenko Turinek** (ERICo, SZS LZS): Monitoring s čeljustmi parkljaste divjadi
9. **Katarina Flajšman** (GIS): Prostorska in časovna variabilnost v

razmnoževalnem potencialu srnjadi: je ta kazalnik smiselno vpeljati v rutinski monitoring populacij?

11.45 – 12.15 ODMOR ZA KAVO

12.15 – 13.15

10. **dr. Dragan Gačić** (Gozdarska fakulteta Univerze v Beogradu): Principi monitoringa divjadi v Srbiji, s poudarkom na monitoringu poljskega zajca
11. **dr. Krunoslav Pintur** (Veleučilišče v Karlovcu): Principi monitoringa divjadi na Hrvaškem
12. **dr. Gorazd Vengušt** (VF, SZS LZS): Monitoring zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji
13. **dr. Diana Žele** (VF): Spremljanje zdravstvenega stanja lisic in divjih prašičev v Sloveniji

13.15 – 14.00

14. **dr. Hubert Potočnik** (BF, SZS LZS): Monitoring šakala
15. **dr. Ivica Bošković** (Sveučilišče Josipa Jurja Strossmayera v Osijeku): Monitoring in upravljanje šakala v celinskem delu Hrvaške
16. **dr. Tomaž Skrbinšek** (BF): Pomen genetike za sodobno spremljanje stanja prostoživečih populacij
17. **dr. Rajko Bernik** (BF, SZS LZS): Spremljanje stanja novozgrajenega vodnega vira v lovišču

14.00 – 14.30 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

15.00 – 16.00 KOSILO

PRIJAVE

Na 8. Slovenski lovski dan se lahko člani lovskih dručin prijavite preko informacijskega sistema Lisjak, preostali zainteresirani prijavo pošljite po e-pošti lzs@lovska-zveza.si najkasneje do 10. 5. 2016.

Tujerodni in domorodni šakal v Sloveniji in Evropi

Človek zelo vpliva na naravno okolje, saj ga ob zdajšnji številčnosti in tehnologiji zelo spreminja za svoje potrebe. V zadnjih tisočletjih smo ljudje intenzivno spreminjali prostor okoli sebe, na primer: s spreminjanjem vegetacije z izsekavanjem in požiganjem gozdov, izsuševanjem, onesnaževanjem, preseljevanjem in gojenjem tujerodnih rastlin in živali, ki so skupaj z globalnimi spremembami podnebja zelo vplivali na naravno delovanje v ekosistemih. V veliki meri je vse naštetu izrazito negativno vplivalo na rastlinske in živalske vrste in pogosto povzročalo celo izumrtja. Za nekatere rastline in živali je izginjanje vrst in spreminjanje okolja priložnost, da zaradi drugačnih razmer in medvrstnih odnosov v okolju naselijo (kolonizirajo) nova območja in po naravni poti, čeprav zaradi ključnega posrednega človekovega vpliva razširijo ali spremenijo svoj areal.

V takšnih primerih, še zlasti, če gre za vrsto, ki lahko potencialno sproža konflikte, povezane s človekovimi interesi/aktivnostmi (npr. reja domačih živali, vpliv na lovne vrste), se postavljajo številna vprašanja o njenem vplivu na vzpostavljeno (domorodno) živalstvo in rastlinstvo. To posledično vpliva na vzpostavljanje odnosa, stališč in upravljanje vrste, ki se jo poskuša umestiti v obstoječe nacionalne in mednarodne pravne podlage.

Šakal kot vrsta

Ena izmed takih vrst je šakal (*Canis aureus*), ki se v zadnjih desetletjih z Balkana izredno hitro širi proti srednji, severni in vzhodni Evropi. Zgodovinsko je bil zlati šakal, kot je angleški prevod poimenovanja vrste, razširjen v obsežnih območjih južnega dela Evrazije ter severnega dela Afrike. Rezultati nedavnih genetskih študij pa so pokazali, da šakali iz afriškega dela areala pripadajo samostojni vrsti *Canis anthus* (sorodnejši volku), ter predlagali spremenjeno angleško poimenovanje obeh vrst *afriški zlati volk* in *evrazijski zlati šakal*. Ker je večji del študij šakala potekal na afriški vrsti, se zdaj odpira vprašanje ali oziroma kakšne razlike so med obema vrstama. Zagotovo so že znotraj vrst, ki so razširjene na zelo velikih območjih (različne celine, podnebni pasovi) med posameznimi populacijami telesne in vedenjske razlike. Prav tako imajo lahko v različnih okoljih različno vlogo oziroma vpliv na druge vrste. Šakale, ki zdaj živijo

v Evropi, uvrščajo v podvrsto (*Canis aureus moreoticus*). Čeprav v zadnjem času v nekaterih zapisih v slovenščini (pa tudi zakonskih aktih) lahko najdemo tudi rabo imena »zlati šakal«, veljavna strokovna (taksonomska) literatura (npr. Ključ za določanje vretenčarjev Slovenije 1999, Sesalci Slovenije 1991, The Atlas of European Mammals, 1999) uporablja slovensko vrstno ime »šakal«. Takšen način slovenskega poimenovanja je uveljavljen tudi pri drugih domorodnih vrstah iz družine psov (lisica ni rdeča ali navadna lisica, volk pa ni sivi volk). Poleg tega se lahko zaradi podobnosti angleškega poimenovanja »evrazijski zlati šakal« in »afriški zlati volk« izognemo zmedi, ki bi lahko tako nastala. V Evropi imamo eno samo vrsto šakala, zaradi česar dejansko ni potrebe po dodanem pridevniku »zlati«. Če pa bi se že izkazala potreba po natančnejšem slovenskem poimenovanju, potem bi bil zagotovo primernejši pridevnik »evrazijski«, ki bi tudi najbolj ustrezal opisu njegove dejanske razširjenosti.

Širjenje v Evropo in Slovenijo

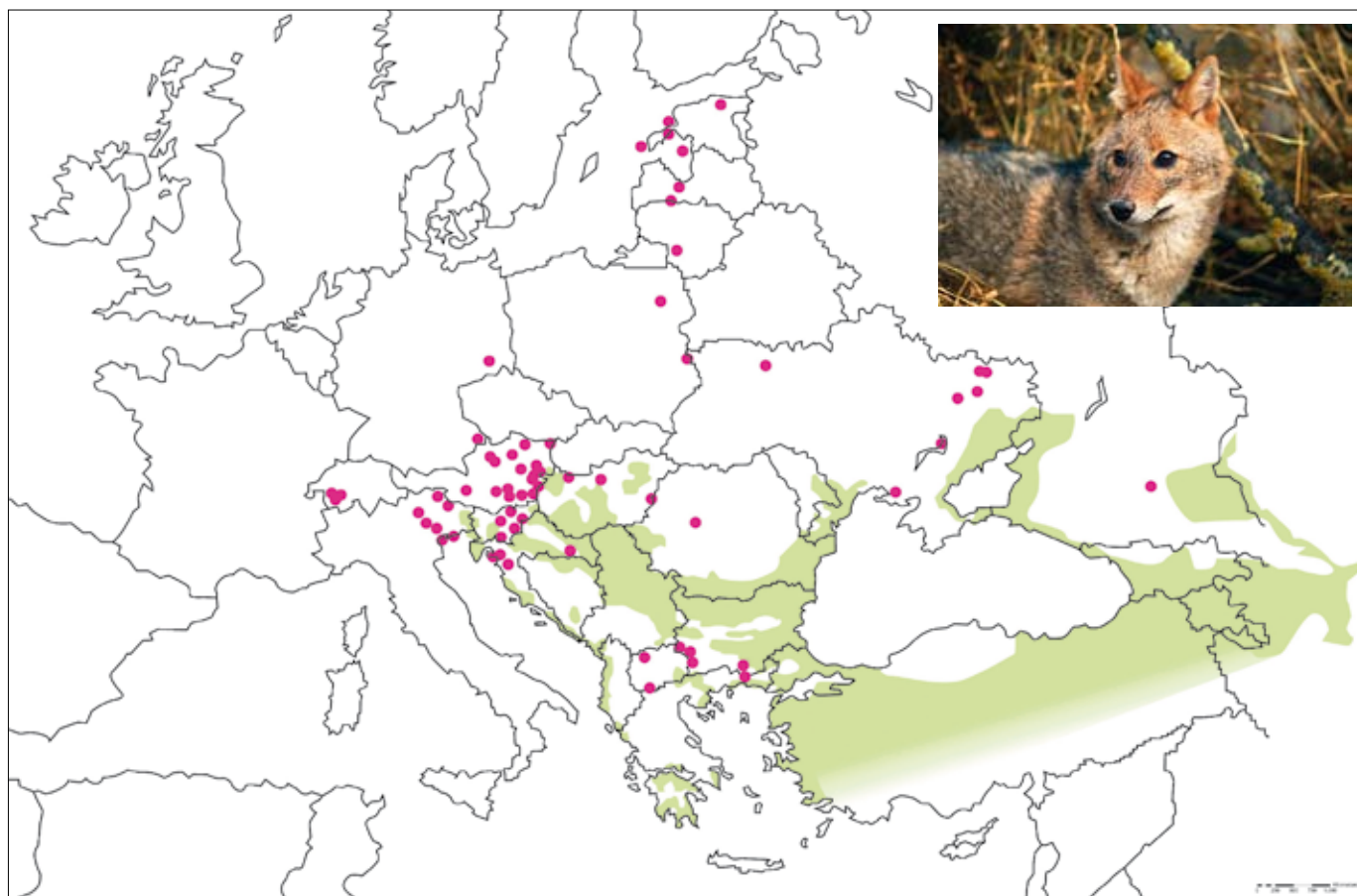
Najstarejši (sub)fosilni ostanki šakalov, najdeni v Evropi, so iz dveh najdišč v Grčiji in segajo v obdobje pred 7000–8000 leti. V virih do 16. stoletja

se prisotnost šakalov omenja za območje dalmatinske obale ter na obalnih območjih Sredozemskega in Črnega morja v Grčiji in Bolgariji. Prvi potrjeni podatki o šakalih iz panonskega območja so šele iz 19. stoletja. Opaznejše širjenje šakalov vzdolž jadranske obale in po nižavjih jugovzhodne Evrope je nato potekalo v dveh valovih v 50. in 80. letih prejšnjega stoletja, številčnost in razširjenost šakalov pa se je od 90. let naprej intenzivno večala. Zdaj je prisotnost šakalov zaznana v tridesetih evropskih državah, vse do Švice in Danske na zahodu ter baltskih držav na severu. Najstarejši zanesljivi podatki o šakalu na območju Slovenije so iz zime 1952/1953, ko so odstrelili tri živali, in sicer dve na Zaplani pri Vrhniku in eno v Smastu pri Kobaridu. Od takrat so sledila posamezna opažanja, zlasti od 80. let naprej, sistematičnih spremljanj pa ni bilo. V zadnjih letih večinoma na prostovoljski podlagi (npr. društvo Dinaricum) opravljajo sistematične popise teritorialnih družin/živali s t.i. »akustično metodo« v različnih območjih v Sloveniji. Teritorialne skupine oziroma živali so tako zaznali na Ljubljanskem barju, na območju Bele krajine, Cerknškega jezera, zgornjega Posočja, v Središču ob Dravi, na Dravskem polju, Kozinskem, Sežanskem in Goriškem Krasu, Planinskem polju in v Prekmurju. Od leta 2008 sta se šte-

vilo in prostorska razširjenost opažanj šakalov zelo povečala. Tako so znana opažanja ali primeri povoženih/poginulih živali tudi iz Zgornjesavinjske doline, Celjske kotline, Idrijskega, povožena je bila šakalka pri Muti v Dravski dolini. V zadnjem letu pa poročajo o opažanju šakalov tudi na Gorenjskem (Ratitovec, Preddvor, Mežakla). Predvidevamo, da se šakali k nam razširjajo po dveh selitvenih (kolonizacijskih) poteh: ena je širjenje ob velikih vodnih tokovih vzdolž Drave in Save iz hrvaške Posavine in Podravine, druga pa je ob jadranski obali iz Dalmacije oziroma iz Furlanije-Julijske krajine.

Dejavniki širjenja

Šakal je tako nov predstavnik našega živalstva, pa tudi živalstva večine evropskih držav. Razlogi za njegovo bliskovito širjenje niso zanesljivo znani, zagotovo pa sta spremenjena raba prostora – npr. zmanjšan obseg in intenzivnost kmetijske rabe ob hkratnem ohranjanju mozaika njivskih in gozdnih/grmovnih površin ter spreminjanje podnebja, zlasti s krajšanjem trajanja in globine snežne odeje – pomembna dejavnika, ki sta pripomogla k njegovemu širjenju. Širjenje, predvsem pa številčno povečevanje šakala sta zagotovo lažja tam, kjer je volk redko prisoten, ter tam, kjer je v okolju veliko hrane (glo-

Razširjenost šakala v Evropi (zeleno – stalna, rdeče pike – posamezna opažanja). Povzeto po: Trouwborst s sod., 2015; revija Biodiversity & Concentration.

davcev) ter zlasti hrane, pogojene s strani človeka, kot so neurejena/divja odlagališča organskih (klavniških) odpadkov, kjer so velike gostote domačih živali (zlasti drobnice) in kjer imajo prakso intenzivne »gojitve« divjadi ob visokih populacijskih gostotah. Ob vsem tem se za odločevalce in načrtovalce upravljanja z vrsto postavlja pomembno vprašanje, **ali je šakal zdaj tujerodna vrsta ali ne?** Preden bomo poskušali podati razmišljanje v tej smeri, spoznajmo, kakšen je pravni (varstveni) status šakala.

Pravni varstveni status šakala v Evropi

V Evropi šakala posredno ali neposredno med drugimi obravnavajo trije mednarodni pravni instrumenti: *Konvencija o biotski pestrosti*, *Bernska konvencija* ter *Habitatna direktiva*, ki zavezuje le članice EU. Njihov splošen cilj je prispevati k ohranjanju domorodnega prostoživečega živalstva in rastlinstva ter naravnega okolja nasploh. Ti pravni instrumenti omejujejo svobodo državam pri oblikovanju njihovih odzivov na »prihod« šakala. Za Slovenijo, kot članico EU, je še posebno pravno zavezujoča Habitatna direktiva, ki šakala uvršča na seznam Priloge 5, na katerega so uvrščene »vrste v interesu skupnosti, pri katerih za odvzem iz narave in izkoriščanje lahko veljajo ukrepi upravljanja«. To v praksi pomeni, da se lahko v takšno vrsto tudi posega, omejuje rast oziroma zagotavlja druge upravljaljske cilje, pri čemer pa morajo taki ukrepi zagotavljati nadaljnje ohranjanje vrste oziroma njeno trajnostno rabo/izkoriščanje. Pred tem pa je treba zagotoviti redno sistematično spremljanje stanja, na podlagi katerega je mogoče oceniti, ali nameravani posegi zagotavljajo ugodno ohranitveno stanje vrste. V prilogi 5 sta enakemu varstvenemu režimu podvržena tudi gams (*Rupicapra rupicapra*) in kuna zlatica (*Martes martes*). Leta 1992, ko je bila sprejeta Habitatna direktiva, je bila takšnemu režimu podvržena le populacija šakalov v Grčiji, s širjenjem držav članic EU na eni strani ter širjenjem šakala na drugi pa se je pomen Direktive za šakala povečal. Dandanes je v okviru EU šakal nezavarovan ali loven v enajstih državah.

Pravna dilema tujerodnosti

Zakaj je torej pomembno vprašanje, ali je šakal tujerodna vrsta ali ne? V okviru omenjenih konvencij in direktive so pravno-formalno opredeljene določbe/definicije tujerodne vrste, ki opredeljujejo tudi določbo naravnega območja določene vrste, ki pa jih, vsaj v omenjenih dokumentih, lahko beremo na različne

Foto: J. Pop

načine oziroma zanje uporabljamo različne razlage. Po prepričanju nekaterih strokovnjakov, ki proučujejo šakala v Evropi, je šakal domoroden kamorkoli se je razširil po naravni poti. Tudi slovenska *Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah* iz leta 2004 ga uvršča med domorodne vrste. Podobno stališče, izhajajoč iz tolmačenja določb omenjenih pravnih dokumentov, zagovarja tudi strokovnjak za okoljsko pravo z Nizozemske **Arie Trouwborst** s sodelavci v članku, ki so ga objavili lani v znanstveni reviji *Biodiversity Conservation*. V njem med drugim opozarjajo na primer šakalov v Estoniji in Latviji, kjer prisotnost šakalov beležijo od leta 2011 in kamor so se razširili po naravni poti (z disperzijo), kar so uspeli dokazati tudi z genetskimi raziskavami. Omenjena razširitev je med ljudmi povzročila negativno javno mnenje glede na oceno vplivov na preostalo domorodno živalstvo in prav tako v odnosu do domačih rastlinojedih živali (zaradi plenilstva ali kot mogočih prenašalcev patogenov). Posledica tega je bila, da so šakala v teh baltskih državah spoznali kot

tujerodno vrsto in celo potencialno invazivno (škodljivo domorodnemu živalstvu) ter dovolili neomejen odstrel s ciljem iztrebljenja vrste. Po pravni interpretaciji bi morali državi odgovarjati za kršenje zakonodaje iz mednarodnih obveznosti pred Evropskim sodiščem.

Ekološka dilema domorodnosti

Takšna je pravna interpretacija mednarodnih okoljevarstvenih dokumentov, ki so bili napisani pred 25 in 37 leti in zagotovo niso predvidevali vseh posledic močnega človekovega vpliva na naravno okolje. Ekološko gledano prihaja šakal ob širjenju na območja evolijsko izoblikovanih življenjskih združb, ki so se razvile v njegovi odsotnosti. To pomeni, da lahko zlasti ob večjih populacijskih gostotah pomembno vpliva nanje oziroma jih spreminja. Tak vpliv se lahko kaže prek plenjenja potencialnih plenskih vrst (mali sesalci, mladiči oziroma mlade živali parkljarjev), na katere lahko dodatno ali bistveno drugače vpliva kot na druge do-

Foto: J. Pop

morodne vrste plenilcev. Kot srednje velik oportunistični plenilec je šakal lahko pomemben tekmelec drugim malim in srednje velikim zverem, kot so lisica, jazbec in divja mačka. Tekmovanje je lahko neposredno ali posredno prek vpliva na njihov plen. Če se pri lisici lahko zanašamo na njeno številčnost in izrazito oportunističen značaj pri tekmovanju (kompeticiji) s šakalom, je lahko tekmovanje s šakalom precej usodnejše za divjo mačko, zlasti v submediteranskem podnebnem območju, kjer ni volka. Populacijske gostote šakalov v Evropi lahko dosežejo do dve živali na 100 ha (v Indiji so zabeležili celo gostote do petnajst živali /100 ha), a je glede na okoljske dejavnike, ki naj bi vplivali na številčnost šakalov v naravi, malo verjetno, da bi se takšne ekstremne gostote kdaj vzpostavile tudi v Sloveniji. Ob ustreznem upravljanju s šakalom, ki ga omogoča varstveni status Habitatne direktive (Priloga 5), je prisotnost šakala v Sloveniji, po mojem mnenju, dopustna, a le v omejenih populacijskih gostotah, brez intenzivnih vplivov na že oblikovano življenjsko združbo in na življenjsko okolje.

V tem kontekstu postane vprašanje tujerodnosti šakala manj pomembno, saj je končni cilj upravljanja šakala z vidika mednarodnih okoljevarstvenih dokumentov predvsem ohranjanje vrste, ki ga imenujejo varstvo (pred iztrebljanjem). Razen štirih ali petih tujerodnih vrst v Sloveniji s poseganjem v populacije upravljamo

skoraj z dvajsetimi domorodnimi vrstami, katerih cilj je njihovo dolgoročno ohranjanje in trajnostno upravljanje. V tej luči bi bilo primerno pripraviti in sprejeti tudi ustrezno strategijo varstva in trajnostnega upravljanja s šakalom. Ob izkušnjah izredno hitre (skoraj eksponentne) rasti populacij šakalov v nekaterih sosednjih državah/območjih (Madžarska, Hrvaška, Srbija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina), kjer je rast populacij v 15–20 letih dosegla tudi do stokratno povečanje, so leta 2014 šakala v Sloveniji uvrstili tudi na seznam lovnih vrst. Tako sta nastala dva vzporedna predpisa, pri čemer eden šakala popolnoma varuje pred kakršnimkoli poseganjem v populacijo (omogoča izjeme na podlagi odločb pristojnega ministra, podobno kot to velja za risa, volka in medveda), drugi pa omogoča trajnostno upravljanje populacije po pravilih *Zakona o divjadi in lovstvu*. Takšna pravna situacija zagotovo postavlja naše druge (ekološko) domorodne vrste (npr. kuna zlatica, divja mačka, pa tudi lisica) v podrejen položaj v primerjavi s šakalom. Vzporedni varstveni in upravljavski status šakala v Sloveniji je še toliko bolj nesmiseln, saj je za šakala znano, da odlično »izkorišča«
prostor med mestnim/urbanim in naravnim (gozdnim) okoljem, torej okolje ekstenzivne kulturne krajine s prevladujočim človekovim vplivom, ki se je v zadnjih desetletjih in stoletjih v Evropi ves čas širila. Na drugi strani pa so vrste, ki so ključno vezane na dobro ohranjen naravni prostor, v ka-

terega prodira vse več »motenj«. Tako je spremljanje stanja populacije šakala kot vrste – prišleka dandanes najmanjši nujni del upravljanja, pri katerem bi hkrati spremljali tudi njegov vpliv na domorodne živalske združbe.

In še razmislek ...

Scenarij 2050. Po modelih primernosti prostora za šakala, ki so ga nedavno pripravili raziskovalci za območje celotne Evrope, je območje Francije in Španije prostor, ki naj bi bil izjemno ugoden za šakala. Nadaljnje širjenje proti zahodu lahko privede do bliskovite rasti populacije šakala najprej v Franciji, nato še v Španiji. Tam živi endemna, ogrožena vrsta risa, iberski ris (*Lynx pardina*), v katerega ohranjanje je Evropska unija v zadnjih petindvajsetih letih vložila okoli pol milijarde evrov in ogromno ekološkega ter naravovarstvenega znanja. Glede na njegove prehranske navade ter veliko občutljivost za spremembe v okolju bi tekmovanje s šakalom zanj lahko pomenilo nenadno in neizbežno izumrtje. Zanima me, ali bi se obstoječe mednarodne konvencije in direktiva ter pravno-formalna interpretacija definicij domorodnosti, tujerodnosti ter širjenja »naravnih«
arealov še vedno zdele tako jasno enoznačne?

Dr. Hubert Potočnik
Biotehniška fakulteta,
Oddelek za biologijo

(Raziskovalna skupina za ekologijo živali)

Odškodninska odgovornost lovske družine

Lovske družine upravljajo z divjadjo v loviščih¹ na podlagi koncesijskih pogodb. Lovski zakon ureja upravljanje z divjadjo, kar pa obsega tudi preprečevanje in povračilo škode od divjadi in na njej.

Skozi lovišča potekajo ceste različnih kategorij (v lasti države ali občin) in so speljane mimo polj, travnikov, gozdov, vasi tako, da dopuščajo različne hitrosti vozil. Z rekonstrukcijami cest se spreminjajo razmere za večje hitrosti vozil, zaradi česar ima divjad ob prehajanju čez cesto vedno manj možnosti, da bi jo prečkala varno. Nastajajo trki vozil z divjadjo.

V primeru trčenja vozila z divjadjo nastane škoda na vozilu, lahko pa voznik in sopotniki pri tem utrpijo tudi telesne poškodbe z večjimi ali manjšimi posledicami. Pri trku divjadi z vozilom je divjad po navadi zelo poškodovana, da pogine, zaradi česar nastane škoda na divjadi lovski družini, posredno pa tudi državi, ker je divjad državna lastnina.

¹ Lovišče je prostorsko zaokrožena zemljiška in vodna površina, ki ga ustanovi Vlada RS.

Ravnanje LD, ki naj »stori vse«, da ...

Iz obrazloženih sodnih odločb sledi, da mora LD storiti vse, da bi preprečila take trke; storiti mora vse, da škoda ne bi nastala!

In kaj pomeni: »storiti vse«? Lovci opazujemo prosto gibanje divjadi po lovišču, nje- no prehajanje npr. z območij gora čez cesto na prisojne lege in nazaj, izstopanje divjadi iz gozda na ozelenele travne površine ob cesti in čeznjo. V času prska je povečano gibanje srnjakov in srn ter gibanje začasno osamelih mladičev tudi preko cest. V času ruka je tudi naravno povečano gibanje jelenjadi, pozno jeseni prihaja divjad na pašo, na otavo, pozimi pa opazamo, da se divjad

rada giblje po posoljeni cesti. Tako poteka neustavljivo naravno prosto gibanje divjadi v loviščih!

Pravna podlaga za odškodninsko odgovornost LD

V Zakonu o divjadi in lovstvu² (ZDLov-1) je o namenu zakona pri upravljanju z divjadjo posebej določeno preprečevanje in povračilo škode od divjadi in na njej.

Med splošnimi določbami glede preprečevanja in povračila škode od divjadi in na njej je v 51. čl. ZDLov-1 (prej v čl. 71 ZVGLD) zapisano, da se »glede povzročitve in odgovornosti za škodo uporabljajo določbe obligacijskega zakona

² Namen zakona: 1. čl., drugi odstavek, tretja alineja ZDLov-1

(OZ), v kolikor ta zakon ne določa drugače».

V 131. čl. Obligacijskega zakonika (prej v čl. 154 ZOR) je določeno: »Kdor povzroči drugemu škodo, jo je dolžan povrniti, če ne dokaže, da je škoda nastala brez njegove krivde.«

Za škodo, ki je nastala od divjadi ali zaradi lova na ne-lovnih površinah³, je odgovoren upravljavec (torej LD), če je nastala po njegovi krivdi, sicer pa RS (4. odst. 54. čl. ZDLov-1).

Po 6. odst. 54. čl. ZDLov-1 za škodo na divjadi in na vozilu, ki jo povzroči trk divjadi in premikajočega se vozila, odgovarja:

– upravljavec lovišča (to je LD), če se ugotovi, da je škoda nastala zaradi dejanj upravljavca,

– voznik vozila, če se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi,

– za škodo na divjadi – LD, za škodo na vozilu – voznik, kadar sta oba storila vse potrebno, da škoda ne bi nastala.

Tu je treba jasno opozoriti, da zakon opredeljuje divjad (lovno divjad), kar pa ne vključuje zavarovanih divjih (prsto-živečih) živali, ki so navedene v Uredbi o zavarovanih živalskih vrstah⁴ (npr. velike zveri: medved, volk, ris) in jih ne štejemo več za divjad. Zato za škodo, ki jo utрпи voznik na cesti zaradi naleta vozila na take divje živali, odgovarja RS in ne LD!

Odškodninska odgovornost LD v primerih trka vozila z divjadjo na cesti je krivdna odgovornost z obrnjenim dokaznim bremenom in ne objektivna odgovornost.

KDAJ JE PODANA KRIVDA LD?

Po določbi čl. 135 OZ je krivda podana, kadar oškodovalec povzroči škodo namenoma ali iz malomarnosti.

Malomarnost – z dejanji ali opustitvijo dejanj

Glede na staro in zdajšnjo sodno prakso lovska družina

³ Po ZDLov-1, čl. 2, tč. 9 – na površini vseh javnih cest

⁴ Po 4 čl., alineja 3 Uredbe (Ur. l. RS, 46/2004)

na (LD) kot škodovalka (t.j. povzročiteljica škode) krivdno odgovarja za škodo, ki jo povzroči divjad na cesti, če nastane škoda vozniku zaradi namernega ali malomarnega ravnanja članov LD ali sploh nedelovanja (opustitve ukrepov) LD.

(V pravni teoriji je dejanje lahko nepravilno s pozitivnim (aktivnim) ali negativnim (neaktivnim, opustitvenim) ravnanjem – Cigoj: Odškodninsko pravo, J., str. 354)

(Pojem nepravilnega ravnanja je pomensko širši od pojma nezakonito ravnanje. Pod nepravilno ravnanje se lahko uvršča tudi ravnanje, ki ni z zakonom urejeno, tako da pridejo v poštev tudi načela morale in običajev, če jih je mogoče šteti za državni pravni red. Pojem nepravilnosti je prožnejši pojem od pojma nezakonitega ravnanja. (Cigoj: str. 360)

(Gre za protipravno neposlovno ravnanje – Cigoj: str. 375, krivdna odgovornost za varstvene ukrepe, če pa varstveni ukrepi niso opravljeni, je podana krivda pri opustitvi varstvenih ukrepov – Cigoj: str. 526/527)

Na to se navezujejo obveznosti LD (zapisana varstvena dejanja upravljavca lovišča), ki sledijo iz Koncesijskih pogodb, saj mora koncesionar (LD) opravljati različne naloge: vodenje predpisanih evidenc o uplenjeni in najdeni poginuli divjadi, izvajanje načrtovanih ukrepov za preprečevanje škode od divjadi in izvajanje nadzorovalnih nalog, ki jih opravlja lovskočuvajska služba.

Naloge in (varstveni) ukrepi LD

LD naj zaradi ustreznega obravnavanja škodnih dogodkov na cesti:

• sproti zbira podatke o povozi divjadi: srnjadi, jelenjadi in druge divjadi (lisica, jazbec), posebno o zvereh (medved, ris, volk), hkrati z evidentiranjem kraja/ mest povoza na cesti, časa (dneva in ure), vremenskih razmer (sneg, dež, sonce, luna), sta-

rostne in spolne kategorije vrste divjadi (mladič, samec, samica), obdobju (spomladi, poleti, jeseni, pozimi, v prsku, roku), drugih okoliščin (npr. prosti/neprivezani psi ...). Na tej podlagi naj LD pripravi skico najpogostejših prehodov divjadi čez cesto.

Podatke zbereta tajnik in gospodar LD ob sodelovanju z vodji sektorjev/rajonov lovišča in jih s skico mest najpogostejšega prehajanja divjadi čez cesto posredujeta v letno analizo UO in NO LD;

• analizira načrt/plan odstrela za srnjad, jelenjad, divjad drugih vrst in analizira vzroke, zakaj LD ni uspela uresničiti načrta odstrela v prejšnjem letu;

• v načrtu uresničevanja načrta odstrela predvidi povečano skrb za odstrel divjadi v bližini takih cestnih odsekov, kjer so pogosti prehodi divjadi (stečine)⁵;

• po načrtu opravljanja del v lovišču preverja učinkovitost postavljene kemične in druge ograje, čiščenje vodnih virov, urejenost kaluž, krmnih njiv, založenost krmišč, vsega, kar divjad odvraca od prehajanja čez cesto;

• med letom po načrtu opravljanja del v lovišču ob cesti obnavlja kemično (vonjavno) ograjo: stebričke, gobico, dodaja odvracalno vonjavno tekočino in med letom spremlja učinke postavljenih odvracalnih stebričkov ob cesti;

• v primeru povoza divjadi preverja, ali so ob cesti postavljene ustrezne kemične ograje, stebričke ali prometni znak;

• na podlagi ugotovitev UO LD ob vsakem povozi divjadi preveri, če so ob cestah (npr. v LD Kranjska Gora zlasti na regionalni cesti I. reda (A2) Belca–Korensko sedlo (A) in Rateče (I) –Podkoren (201)) postavljene ustrezni prometni znaki z ustreznimi dodatnimi tablicami in z navedbo v ustrezni dolžini ter ali so postavljeni prometni znaki v obeh smereh vožnje;

• preverja, ali drevje ob cesti zakriva pogled na cestno telo in varovalni pas, kjer se v bližini ceste lahko zadržuje

⁵ Stečina je uhojena pot, po kateri se divjad po navadi premika v svojem okolju.

divjad, in od Cestnega podjetja in Direkcije za ceste RS zahteva, da le-to odstrani (po čl. 67 ZJC-UPB1);

• od Cestnega podjetja in Direkcije RS za ceste (po čl. 19 Zakona o javnih cestah: ZJC-UPB1) pisno zahteva, naj pred stalnimi prehodi/stečinami divjadi postavijo še dodatne manjkajoče prometne znake z dopolnilnimi tablam;

• po potrebi zahteva tudi ukrepanje inšpektorja za ceste (po čl. 74 ZJC-UPB1);

• proučuje, ali je potrebno, da LD ob cesti doda dodatna opozorila (odsevnik, podobe (silhuete), da bi voznike še dodatno opozorili na nevarnost prehajanja divjadi na določenem mestu;

• za kontrole ali preverjanje stanja so zadolženi lovci, določeni v načrtu opravljanja del v lovišču, zlasti pa vodje sektorjev/rajonov, lovski čuvaji, gospodar LD, pomočniki gospodarja.

Odškodninski zahtevki

V primeru odškodninskega zahtevka mora LD dobro pripraviti odgovor in ga posredovati oškodovancu s pojasnilom, ali odgovornost priznava ali utemeljiti zakaj ne.

Sodni spor (pravda)

V primeru spora (pravde) pred sodiščem mora LD že v odgovoru na tožbo navesti, če LD nasprotuje tožbenemu zahtevku in prav tako še vse pomembne okoliščine škodnega dogodka in ravnanja LD, predlagati dokaze in priložiti dokazne listine (kot to določa čl. 278 Zakona o pravdnem postopku – ZPP):

– da je škoda (vozniku na cesti) nastala brez krivde LD,

– da ni podana vzročna zveza (ali je pretrgana) med naletom divjadi in trkom z vozilom,

– da je LD izvajala potreben nadzor v lovišču,

– da je LD pravilno izvajala odstrel divjadi po načrtu,

– da je LD storila vse potrebne ukrepe, da bi preprečila škodo zaradi prehajanja divjadi čez cesto (postavila kemične

ograje, zahtevala prometne znake ...),

– da LD ni storila ničesar takega pri izvajanju lova, da bi zato divjad tedaj prešla čez cesto.

V postopku pred sodiščem se bo ugotavljalo, ali je LD ravnala v nasprotju s svojo dolžnostjo oziroma ni ravnala tako, kot bi bilo v konkretnih okoliščinah prav (gre za dolžnost skrbnega ravnanja).

Menim, da je primerno, da LD v postopkih ugovarja odgovornost za škodo še:

– da je nosilec načrtovanja in spremljanja splošnega stanja divjadi Zavod za gozdove Slovenije (na podlagi 4. odst. čl. 4 ZDLov-1) in ne LD,

– da **letni načrt lovišča** (čl. 16), ki določa odvzem (odstrel in izgube) divjadi posameznih vrst LD ne sprejema samostojno, ampak le v sodelovanju z Zavodom za gozdove, ki pa njene predloge sprejme ali ne,

– da je divjad lastnina države RS (po čl. 163 Zakona o varstvu okolja)⁶ in ne last LD,

– da za škodo, ki jo povzročijo zavarovane vrste (medved, volk, ris), odgovarja RS⁷,

– da država (RS) določa s posebnim predpisom čas lovopusta in lovne dobe (Uredba o določitvi divjadi⁸ in lovnih dob – Ur. list RS, 10/2004, 81/2014) in na to LD nima vpliva,

– da je cesta (npr. v *Zgor-njesavsko dolino*) lastnina države (RS),⁹ na kateri LD nima prav nobenih pristojnosti ali lovskih upravičenj, saj ceste sodijo med nelovne površine (po čl. 10, 1. odst. 9. tč. ZDLov-1) in

– da je zato za škodo vsaj soodgovorna RS, ki jo je treba povabiti v postopke pred sodiščem z obvestilom o pravdi (po čl. 204 ZPP) in s predlogom, da RS vstopi v pravdo

⁶ Po čl. 163/2 ZVO – divjad po predpisih o lovstvu je lastnina države.

⁷ Po 1. in 4. odst. čl. 54 ZDLov-1 in ZON-C (razlikovati: lovna divjad in zaščitene vrste živali)

⁸ Divjad so vrste prostoživečih sesalcev in ptic, ki se lovijo (čl. 2/1 ZDLov-1).

⁹ Po 1. odst. čl. 1 ZJC-UPB1 so javne ceste državne in občinske.

Po 1. odst. 3. čl. ZJC-UPB1 so državne ceste v lasti RS, občinske pa v lasti občin.

kot intervenient. Pred sodišči državo RS zastopa Državno pravobranilstvo RS.

Dokazni predlogi na sodišču

Sodišče bo v postopku zaslišalo tožečo stranko o nezgodi in škodi. Če tega dokaza ne bo predlagala tožeča stranka, naj ga predlaga tožena LD.

Tožeča stranka bo verjetno predlagala izvedenca – cenilca za premoženjsko (materialno) škodo ali izvedenca medicinske stroke v primeru nepremoženjske (imaterialne) škode. LD bi morala predlagati ogled kraja škodnega dogodka z izvedencem prometne stroke, ki bo na kraju samem, ob upoštevanju vseh dokaznih listin (zapisnika policije in skic, fotografij, izjav, izpovedb strank in prič (očividcev, lovskega gospodarja), ugotovljenih poškodb

Foto: W. Nagel

na vozilu in osebah ter divjadi podal mnenje o hitrosti vozila ob trku z divjadjo in mnenje o prilagojeni hitrosti voznika glede na stanje in razmere na cesti ob škodnem dogodku. Če bi nezgoda nastala na predelu ceste, kjer naj ne bi pogosto prehajala divjad, ni vidne nobene uhojene stečine divjadi, bo najprimernejši predlog za zaslišanje gospodarja LD, ki ureja tovrstne evidence in hrani vse podatke o povozih, lahko še izvedenca za lovsko škodo, ki bo pojasnil strankam in sodišču, ali gre za stečino ali

posamični, naključni prehod divjadi na tistem odseku.

Ugotavljanje dejanskega stanja ob škodnem dogodku

Lovec, ki je obveščen o povozu divjadi, na kraju samem poskrbi za odstranitev divjadi. Hkrati naj že sam poskuša ugotoviti, ali je voznik v celoti ali delno odgovoren za trk z divjadjo in škodo (npr.: je spregledal prometni znak ali označbo naselja ali vozil prehitro – glede na dolžino zavornih sledi ali obseg poškodb vozila ali je vozil z neprilagojeno hitrostjo glede na okoliščine primera (vreme, vidljivost, preglednost ceste ...).

Zato je lovce nujno treba opozoriti, naj bodo pri pobiranju/odstranjevanju povožene

ogled vsaj v večjih škodnih primerih in bi poklicno evidentirali vse sledi ter poskušali ugotoviti vzrok za nezgodo in morebitno vožnjo voznika v nasprotju s cestnoprometnimi predpisi.

V takem primeru naj LD prouči, ali je primerno, da zoper voznika vložijo *nasprotno tožbo* (po čl. 183 ZPP) in že takoj postavi zahtevek za plačilo odškodnine za škodo na divjadi (uničeno divjad) ali pa vložijo tožbo posebej (po čl. 180 ZPP). Pravna podlaga za tak zahtevek LD je druga alineja čl. 54 ZDLov-1: »za škodo na divjadi odgovarja voznik vozila, ki ni vozil v skladu s predpisi«.

Zaključek

Razmere na cestah so nepredvidljive, posebno kadar pot nenadoma prekrži divjad. Toda vsak voznik mora upoštevati tveganje za možnost trka z divjadjo, še posebno domači vozniki, ki poznajo cestne razmere; po navadi gibanje divjadi iz gozda na travnike in obratno ...

Če nastane trk z divjadjo, mora voznik tak dogodek sporočiti stalni službi za obveščanje na policijskem centru na številko 113. Center obvesti o trku člana LD, ki je zadolžen za evidentiranje povožene ter za LD izgubljene divjadi (odvzem leve čeljusti, fotografija) in morda usmrtitev ranjene. Umaknil naj bi jo tudi s cestišča in poskrbel, da se bo s truplom nadalje ravnalo v skladu z veterinarsko zakonodajo (uporaba na krmiščih/mrhoviščih LD za prostoživeče živali), zakopalo na primernem kraju ali pa naroči odvoz veterinarsko-higienski službi (VHS); to še posebno v primeru suma na bolezen živali).

Občane, še posebno voznike bi morale LD, v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije, o tej problematiki preventivno večkrat opozarjati. Voznikom bi morali priporočati, naj si uredijo ustrezno zavarovanje svojih vozil pri zavarovalnicah (npr. kasko, delni kasko s kombinacijo, AO plus s kombinacijo).

Mihael Kersnik

Ste letos že slišali »ped pedi«?

Prepelico (*Coturnix coturnix*) poznamo že iz Svetega pisma. Prav te drobne ptice so bile namreč tiste, s katerimi je Bog nahranil lačne Izraelce na njihovi poti iz Egipta skozi puščavo v obljubljeni deželo.

Prepelici, naši najmanjši poljski kuri, je bilo v minulih desetletjih v Lovcu in tudi sicer namenjenih zelo malo prispevkov. Kot sledi iz Bibliografije glasila Lovec, 1910–1994, je bilo o prepelici objavljenih samo pet člankov ter šestnajst krajših notic v rubriki Lovki oprtnik. Iz prispevkov, objavljenih v prvih številkah glasila Lovec, sledi, da so o prepelicah vedeli zelo malo. Celo nekateri lovci so bili prepričani, da prepelice ostajajo pri nas tudi pozimi.

Prepelica je vedno veljala za koristno ptico, pa tudi za ptico, ki je imela največ sovražnikov. Kot njenega najhujšega sovražnika so vedno omenjali človeka. Kot je napisal že **Fran Erjavec**, »... prepelico na potu preko južne Evrope love in streljajo, da je groza. Njen najhujši sovražnik je človek, ki jo lovi in strelja zaradi njenega okusnega mesa. Kadar pride jesen, imajo lovci največ veselja, da streljajo in pokajo to ubogo in nedolžno živalico. Največ jih pokončajo Lahi v neapeljski okolici, kjer jih včasih po sto tisoč na dan ujamejo ...«

V preteklosti je bil množičen lov na jerebice donosen posel. Z njim se niso ukvarjali le v sredozemskih deželah, pač pa v prejšnjih stoletjih tudi pri nas. Kot je razvidno iz Valvasorjevih pričevanj, naj bi na Kočevskem v času jesenskih selitev leta 1966 grof **Wolff Engelbert Turjaški** v treh tednih ujel 2.259 prepelic, o čemer so tedaj poročali tudi na cesarskem dvoru. Kasnejših podatkov o tako množičnem lovu v naših krajih nimamo. Od druge polovice 19. stoletja naprej praviloma redno sledimo poročilom o množičnem lovu v Egiptu, Grčiji in Italiji v času jesenskih selitev. V 80.

Foto: J. Pop

letih 19. stoletja so ocenjevali, da so samo v Italiji pobili okoli pol milijona prepelic na leto. Leta 1901 naj bi iz Egipta izvozili 995.900 prepelic, leto kasneje pa že 1.451.760. Največ ptic so izvozili v Italijo in Anglijo. Ptice so praviloma lovili z mrežami in jih nato žive pošiljali v daljne dežele. Mnoge od njih niso preživele poti. Največ ujetih ptic je končalo v kuhinji, nemalo pa tudi v ujetništvu. Prepelica je bila namreč tudi priljubljena »hišna ptica«. Zanja je veljalo, da jo je mogoče hitro udomačiti, udomačena pa da je zelo zabavna in kratkočasna. Zato ne preseneča, da smo tudi v slovenskih časopisih, še v času med obema vojnama, zasledili oglase za prodajo ali nakup živih prepelic za hišne ptice.

Za lov prepelic je veljalo, da je to nezahteven lov. Kot je bilo že navedeno, so jih lovili predvsem za prehrano doma ali za prodajo na tržnici. Po podatkih iz druge polovice 19. stoletja je bil na Kranjskem

Kranja, Ljubljane, Maribora, Ptuja, Ljutomera in Murske Sobotne.

V drugi polovici 19. stoletja so posamezniki že opozarjali, da je zastopanost prepelic vse manjša. V prvem letu izhajanja je v Lovcu na to opozoril tudi priznani ornitolog dr. **Janko Ponebšek**, kot glavni vzrok pa je navedel izgube med selitvijo, množični lov v sredozemskih deželah, pa tudi domači lov. Prav pri lovu na jerebice doma naj bi se dogajale številne nepravilnosti. Prepelice naj bi lovili lovci začetniki, ki jim je takšen lov pomenil predvsem vajo v streljanju, zaradi česar je bilo mnogo obstreljenih ptic. Za prepelice naj bi bile nevarne tudi električne in telefonske žice, sumili so tudi letalski promet. V zadnjih desetletjih slabšo zastopanost prepelic pripisujemo spremeničenemu načinu kmetovanja oz. posodobitvam v kmetijski dejavnosti.

Glede na vse pogostejša poročila o vedno slabši zastopa-

Foto: J. Popež – Diana

Prepelica

ulov prepelic številčnejši od ulova jerebic (*Perdix perdix*). Leta 1875 so jih lovci uplenili 2.258 in samo 423 jerebic. V naslednjem stoletju se je stanje hitro spremenilo. Leta 1910 so lovci uplenili 6.341 poljskih jerebic in samo 1.507 prepelic. Med obema vojnoma so v povprečju uplenili od tisoč do največ dva tisoč petsto prepelic na leto, največ na širšem območju Kamnika,

nosti prepelic se zdi povsem razumljivo, da so tej problematiki posebno pozornost namenili tudi na lovskem kongresu, ki je potekal v času mednarodne lovske razstave na Dunaju leta 1910. Na kongresu so ostro obsodili množični lov v sredozemskih in severnoafriških deželah. Da bi zaustavili zmanjševanje prepelčnih populacij, sta Nemčija in Francija že leta 1901 dosegli

sporazum in vsaka v svoji državi prepovedali prodajo prepelice v času zanje predpisane varstvene dobe. V naslednjih letih so v Franciji že poročali o boljši zastopanosti prepelice. Na kongresu so izhajali iz predpostavke, da bi enako prepoved moralo sprejeti več držav. Zato so na evropske države

naslovili resolucijo z zahtevo po sprejetju primernih ukrepov za varstvo prepelice; to je izenačenje predpisov o lovni dobi ter prepoved vsakršnega trgovanja in transporta prepelice v času predpisane varstvene dobe.

Že v najstarejših lovskih predpisih najdemo določila o varstvu prepelice. Tako so

na primer že v začetku 17. stoletja (1607) na Štajerskem prepovedali lov prepelice na obeh straneh Mure, prav tako jih ni bilo dovoljeno loviti s sokoli. Prepovedan je bil tudi lov s klicanjem ali pomočjo vabnikov. V deželnih lovskih zakonih, sprejetih v drugi polovici 19. stoletja in začetku 20. v tedanji Avstro-Ogrski, je bila za prepelice predpisana varstvena doba; na Štajerskem je trajala od začetka februarja do konca julija. Enaka varstvena doba je bila sprva na Koroškem, vendar so jo leta 1902 podaljšali za dva tedna,

sredine novembra do sredine avgusta. Z razdelitvijo slovenskega ozemlja na Mariborsko in Ljubljansko oblast je bil v Ljubljanski oblasti dovoljen lov na prepelice v septembru in oktobru, v Mariborski so predpisali varstveno dobo od 1. novembra do 14. avgusta, kar pomeni, da so jih lahko lovili od sredine avgusta do konca oktobra. Več priložnosti za lov so imeli lovci ob Kolpi, saj je bila za čabarski srez predpisana varstvena doba od sredine maja do konca julija. Ponovno so izenačili varstvene dobe leta 1931, in sicer je veljala od 16.

Zakonsko predpisane varstvene dobe za prepelico (*Coturnix coturnix*)

Kranjska

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1874												
1889												

Štajerska

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1876												
1889												
1906												

Koroška

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1878												
1883												
1902												

Istra

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1876												
1879												
1882												

Goriška

1876												
1879												
1896												

Prekmurje

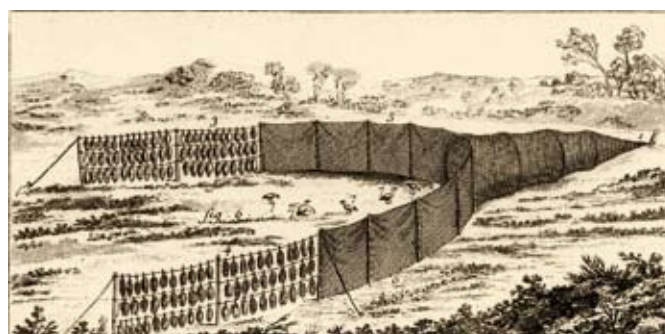
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1872												
1883												

Prva Jugoslavija

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1919												
1922												
Maribor 1929												
Ljubljana 1929												
1931												
1935												

Druga Jugoslavija

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1946												
1948												
1950												
1953												
1954												
1966												
1976												

Lov na ptice, bakrorez (vir: Prevost Defehrt, po risbah Goussiera, 1755, Pariz; hrani Slovenski lovski muzej v Tehniškem muzeju Slovenije).

to je do sredine avgusta. Na Kranjskem od leta 1874 prepelice ni bilo dovoljeno loviti od začetka leta do 15. avgusta, od leta 1889 pa od začetka decembra do sredine avgusta. Na Goriškem je bila leta 1876 uvedena varstvena doba od začetka februarja do konca julija, leta 1979 pa so jo podaljšali, in sicer od začetka januarja do konca julija. Po madžarski zakonodaji, veljavni v Prekmurju, prepelice ni bilo dovoljeno loviti od začetka februarja do konca avgusta, od leta 1883 pa od novega leta do sredine avgusta.

Po prvi svetovni vojni so tedanje oblasti še podaljšale varstveno dobo, ki je trajala od

novembra do 14. avgusta oziroma od leta 1935 od začetka decembra do 14. avgusta. Taka varstvena doba je veljala do konca druge svetovne vojne. Vsi povojni lovski predpisi, sprejeti v drugi Jugoslaviji, so za prepelico predpisali varstveno dobo od začetka decembra do sredine avgusta, ki je veljala vse do leta 1973, ko so lovci na občnem zboru v Kopru z večinsko sprejetim sklepom prepelico trajno zavarovali; to je bilo kar dvajset let pred sprejetjem *Uredbe o zavarovanju ogroženih živalskih vrst*, ki je bila sprejeta leta 1993 na podlagi Zakona o naravni in kulturni dediščini.

Dr. Romana Erhatic Širnik

Prispevku Zadnje slovo ob rob

Članek *Zadnje slovo* spoštovanega lovskega tovariša **Branka Vase** v Lovcu, 2/2016, str. 72, je pomemben prispevek, napisan z namenom, da bi dostojno in enotno opravili slovesnost od pokojnih lovskega tovarišev. Poleg opisa, ki naj bi bil enoten pri izvajanju lovske pogrebne slovesnosti, je pisec objavil tudi zapis o slovesnem oblačilu. Navedeno je, da na lovskega kroja ob tej priložnosti sodijo tudi lovska in kinološka odlikovanja. Avtor je napisal, da lovska in kinološka odlikovanja ter jubilejne znake o dolžini lovskega članstva nosimo na levi strani lovskega suknjiča, in sicer razvrščena na točno določenih mestih, ki jih določajo pravilniki LZS.

V povezavi s tem naj mi bo dovoljeno nekaj mojih razmišljanj, pomislekov in priporočil.

1. Pravilnik o podeljevanju lovskega odlikovanja in priznanj v 22. členu določa: »Lovska odlikovanja se nosijo le na levi strani suknjiča lovskega kroja, s tem, da sta znak za lovske zasluge in Zlati znak za lovske zasluge na levem zavihu, miniaturni znaki redov za lovske zasluge pa nad levim prsnim žepom in sicer tako, da je spodnji rob odlikovanja ali pripone približno centimeter nad gornjim žepnim robom (priloga 3).«

2. Če preberemo 15. člen istega pravilnika (drugo merilo za podeljevanje lovskega odlikovanja), pa pod točko 1. določa: »Pri podeljevanju odlikovanj velja načelo zaporednosti, kar pomeni, da preskok med posameznimi odlikovanji in priznanji praviloma ni mogoč.«

Ob upoštevanju tega člena se mi postavlja logično vprašanje: Zakaj bi na levem

zavihu lovskega kroja nosili oba znaka in enako velja tudi za miniaturne znake redov za lovske zasluge?

Iz že navedenega 15. člena namreč logično izhaja, da je tisti lovec, ki je prejel red za lovske zasluge I. stopnje,

praviloma moral pred tem že prejeti oba predhodna reda, II. in III. stopnje. Zato ni nobene potrebe, da bi nosili miniature (ali velike znake - rede) vseh treh stopenj. Povsem zadošča, da nosimo le najvišjo stopnjo do tedaj prejetega odlikovanja ali priznanja.

Ob tem naj pripomnim še, da bi bilo veliko bolje, če bi bilo najvišje odlikovanje na prvem mestu, to je najbližje sredini prsi. Tako naj bi bila miniatura Zlatorogove plakete (sploh najvišje slovensko lovske odlikovanje) prva in za njo zlata ali srebrni red itn. Torej ne tako, kot je prikazano na fotografiji ob Vasovem prispevku *Zadnje slovo*, ampak ravno obratno! Tak način nošenja je veliko primernejši, kot pa je prikazano na fotografiji.

Upoštevati moramo, da lovci nosimo tudi druga lovska in kinološka odlikovanja ter priznanja (o sočasni nošnji slednjih ni navedenega sploh nič). To je deloma navedeno (in odpravljen) v prispevku, ko je navedeno, »da lovci tako lovska in kinološka odlikovanja nosimo v čast pokojniku in ponos svojcem«.

Lovci niso samo prejemniki kinoloških odlikovanj Kinološke organizacije (KZS) in odlikovanj LZS. Mnogo lovcev je tudi prejemnikov priznanj in njihovih znakov – ne pa lovskega značka (ki jih je zelo veliko in jih lahko nosi

stopnjo reda naj bi namestili po vrsti in pomenu še druga lovska in kinološka odlikovanja.

Menim, da ni treba posebej poudarjati, naj tudi pri drugih lovskega in kinoloških odlikovanjih, ki obsegajo več stopenj, obvelja, da nosimo le najvišje dobljene stopnje.

Pa še to: Pravilnik določa, da praviloma nosimo samo miniaturne znake, kar je tudi edino prav. Ob zadnjem slovesu pa naj bi bila na zeleni blazini pripeta odlikovanja v izvorni velikosti – ne miniaturni znaki, ki sodijo le na lovskega kroja.

kdorkoli!) lovskega družin ali območnih lovskega zvez in ne nazadnje so nekateri tudi prejemniki lovskega (in kinoloških) odlikovanja, ki so jih prejeli od lovskega/kinoloških zvez sosednjih držav.

Po zdaj veljavnem pravilniku bi namreč morala biti ta odlikovanja pripeta levo od reda LZS III. stopnje – torej bližje sredini prsi, kar pa po mojem prepričanju prav gotovo ni smotno in tudi ni estetsko primerno.

Zato predlagam, da se dopolni 22. člen Pravilnika o odlikovanjih tako, da lovska odlikovanja nosijo samo prejemniki odlikovanj – priznanj, in sicer tako, da je najbližje sredini prsi pripeto odlikovanje, ki je po stopnji in pomenu najvišje. Za najvišjo prejeta

Zame je tudi vprašljivo, ali je prav, da nosimo sliko pokojnika za žaro ali krsto, kot je navedeno v prispevku. Če pogledamo državno izvedbo pogreba, kjer sodelujejo tudi pripadniki Slovenske vojske – garde, lahko vidimo, da sliko in odlikovanja nosita gardista pred žaro ali krsto. Menim, da je veliko bolj spoštljivo in sprejemljivo, da takoj za žaro ali krsto stopajo pokojnikovi najbližji.

Sicer na splošno velja, da nikoli ni odveč opozarjati na primernost in enotnost našega predstavljanja ob dogodkih, ko lovci nastopamo v javnosti. Ne nazadnje nas ljudje ocenjujejo tudi pri tem po našem vedenju in enotnem ravnanju.

Viljem Tomat
Kranj

Obisk predstavnikov CIC in FACE v Albaniji

Na povabilo oziroma prošnjo **Albanske lovske zveze (ALZ)** za pomoč smo se s podpredsednikom CIC dr. **Imrichom Šubo** in predsednikom CIC **Forum za srednjo in vzhodno Evropo Tonijem Vrščajem** sredi marca odpravili na pot, da bi jim pomagali pri njihovih prizadevanjih za ponovni začetek lova. Njihova vlada je namreč pred dvema letoma uvedla popolno prepoved lova, ki jo namerava podaljšati še za pet let. Neposreden povod za to je bil članek, objavljen v mednarodno priznani reviji

Sestanek v prostorih Albanske lovske zveze (ALZ); od leve dr. Imrich Šuba, Toni Vrščaj, inž., sekretar ALZ Temi Peri, koordinatorka Ana Taga, prof. dr. Anesti Postoli in predsednik nacionalnega sveta ALZ Enton Mele.

vse prostoživeče živali, torej tudi divjad, so last države. Po njihovi oceni v zadnjih dveh letih prepoved ni prav nič spremenila stanja populacij, pa tudi predvidena sprememba nadzora ni bila uresničena. V tem času je ministrstvo za izobraževanje ustanovilo še eno lovsko zvezo, ki naj bi začela z izobraževanjem lovcev, kar vnaša le zmedo in ruši vloge ter naloge njihove zveze. Zato so naslednji dan pred uradom predsednika vlade organizirali demonstracije lovcev iz vseh delov države, ki se jih je udeležilo okrog 2.500 lovcev, s seboj so privedli tudi veliko svojih lovskih psov. Demonstracije so bile dobro organizirane in so ob spremljanju več novinarjev različnih tiskanih medijev in dveh televizijskih hiš potekale mirno. Minister za okolje, pri katerem smo imeli še isti dan dogovorjeni sestanek, ga je prav zaradi demonstracij odpovedal.

Popoldne smo se v parlamentu sestali s predsednikom parlamentarnega odbora za okolje **Eduardom Shalsijem**, ki nam je ob uvedbi prepovedi lova predstavil cilje vlade in priznal, da jih niso uspeli uresničiti. Predvideli so tudi pripravo informacijskega sistema za izdajo lovskih dovoljenj in nadzor nad izvajanjem lova. Prav tako naj bi v tem času poskrbeli za spremljanje prostoživečih živalskih vrst, ki so ga predpisali z uredbo, niso pa predvideli metod in sredstev za njegovo izvedbo. Toda po njegovem mnenju je po dveh letih v naravi opaziti bistveno več ptic, kar naj bi bil predvsem rezultat dveletne prepovedi lova.

V daljšem pogovoru smo mu predstavili naš pogled na lov in lovstvo ter primere dobre prakse s tega področja, še posebno pa poudarili, da je dobro urejen lov orodje za smotrno upravljanje z naravnim virom

zajec in ptice, med njimi predvsem selivske (migratorne) vrste. Velika divjad živi samo v nekaterih, predvsem odročnih območjih države, in še to so v glavnem le srnjad, divji prašiči in nekaj gamsov. V albanskih gorah, ki zavzemajo kar sedemdeset odstotkov celotne površine, pa živijo tudi medvedi in še vedno balkanska podvrsta evrazijskega risa (*Linx linx martinoi*). Zanimivo je tudi, da imajo lovci v državi okrog 180.000 lovskih pušk, pri čemer so to zgolj šibrenice; risanice lahko kupijo le s posebnim dovoljenjem in jih ne smejo uporabljati za lov. Ker lastništvo lovske puške ni vezano na lovski izpit in status lovca, imajo tam relativno veliko nelegalnega lova, k čemur precej prispeva tudi slab nadzor pristojnih državnih organov.

V razgovoru so povedali, da je v minulih dveh letih večina lovcev spoštovala prepoved lova, ocenjujejo pa, da bi podaljšanje ukrepa spoštovalo bistveno manj lovcev. Prav tako bi bil s podaljšanjem prepovedi ogrožen obstoj njihove lovske zveze, saj lovci prav od nje pričakujejo, da bo spet uredila legalen lov. V Albaniji lovstvo spada v resor njihovega ministrstva za okolje,

Predsednik albanskega parlamentarnega odbora za okolje Eduard Shalsi

National Geographic na temo pobojev ptic selivk na njihovi poti iz severa prek Albanije in naprej vse do Egipta. Ker vlada ni bila sposobna uvesti takojšnjega ustreznega nadzora, se je leta 2013 odločila za dveletni moratorij.

Po prihodu v Tirano smo imeli najprej sestanek v prostorih njihove lovske zveze, na katerem so nas generalni sekretar **Temj Peri**, predsednik njihovega nacionalnega sveta **Enton Mele** in trije člani upravnega odbora podrobneje seznanili s situacijo v njihovi organizaciji in s prizadevanji za ponoven začetek lova.

Lovsko zvezo Albanije so ustanovili leta 1950. V

njenem članstvu je vseh 61 lovskih združenj, katerih lovišča sledijo teritorijem občin in združujejo okoli petnajst tisoč lovcev. Le-ti lahko kupijo tudi lovsko dovoljenje (licenco), ki jim omogoča lov po celotnem območju države, ne le v svojem lovišču, vendar se morajo pred lovom obvezno javiti na policiji in po končanem lovu tudi prijaviti uplenjeno divjad. ALZ je včlanjena v Združenje evropskih lovskih zvez – FACE in Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi – CIC. Resnici na ljubo pa je treba napisati, da v obeh mednarodnih zvezah niso posebno aktivni. V Albaniji so glavna lovna divjad poljski

– divjadjo. Predlagali smo mu, naj na Albansko lovsko zvezo prenesejo določena javna pooblastila, kot lastniki divjadi pa prevzamejo predvsem nadzorno vlogo. Z našimi predlogi se je strinjal in dogovorili smo se, da bo ALZ pripravila nov predlog zakona o divjadi in lovstvu, ki ga bo kot predsednik parlamentarnega odbora posredoval v proceduro za sprejem. Zapisati moram, da smo bili vsi trije člani naše delegacije zelo zadovoljni s končnim dogovorom, saj je bila to lepa priložnost za uveljavljanje in preureditev njihovega lovstva in tudi njihove lovske zveze. Naši albanski kolegi pa niso delili našega mnenja; menili so namreč, da nas je predsednik parlamentarnega odbora za okolje s takimi zaključki želel predvsem pomiriti in ne verjamejo, da bo izpolnil

Pogled na laguno v narodnem parku Divjake

Stara ribiška hiša in past za lov rib v narodnem parku Karavasta - Divjake

obljubo. Ne glede na to smo se dogovorili, da jim bomo pri pripravi osnutka novega zakona, ki bo moral biti tudi usklajen z evropsko zakonodajo, vsekakor pomagali.

Po sestanku smo odpotovali v slabih sto kilometrov oddaljeni kraj Lushnje, kjer smo imeli sestanek z vodstvom in približno tridesetimi predstavniki tamkajšnjih lovcev. Predstavili so nam vse težave, ki bi se pojavile v njihovem okolju ob nadaljnjem podaljšanju prepovedi lova. Predvsem so opozorili na nenadzorovan razmah nelegalnega lova, ki ga, po njihovem mnenju, ne

bo več mogoče nadzorovati. Tudi njih smo seznanili z dogovorom s predsednikom parlamentarnega odbora za okolje Shalsijem in obljubili vso potrebno pomoč obeh naših mednarodnih organizacij pri pripravi besedila zakona.

Nato je sledil odhod v hotel v kraju Divjake, ki je v Nacionalnem parku Karavasta z eno največjih lagun v Sredozemlju in je zavarovan tudi po Ramsarski konvenciji (konvencija o mokriščih mednarodnega pomena). Tudi večerja je minila v razgovorih s predsednikom njihovega združenja in člani upravnega

odbora LZ Albanije ob razlagi organizacije naše zveze in trajnostnega upravljanja z divjadjo. Naslednje jutro so nas peljali na kratek ogled lagune parka, ki je eno zadnjih gnezdišč dalmatinskega pelikana (*Pelecanus crispus*) v Evropi. Gre za največjo evropsko ptico in eno največjih ptic letalk v svetovnem merilu, saj njegovo telo meri v dolžino od 160 do 183 centimetrov, težak je od 7,25 do 15 kilogramov in razpon peruti meri od 290 do 345 centimetrov. Zelo občutljiv je za vznemirjanje med gnezdenjem in v takem primeru zelo hitro za-

pusti gnezdo. Zato so okrog otoka, na katerem gnezdijo, ponoči in podnevi razporejeni nadzorniki, ki odganjajo predvsem lokalne ribiče, ki radi in pogosto lovijo ribe v laguni. Tudi mi smo ptice opazovali iz velike oddaljenosti, saj so pelikani že gnezdili. V neposredni bližini njihovega naravnega otoka so jim v okviru mednarodnega projekta postavili nov, umeten otok, ki pa ga kljub relativno veliki gostoti niso sprejeli in še vedno gnezdijo le na svojem naravnem. Lani je tamkaj gnezdilo 46 parov, ki so uspešno vzredili okrog štirideset mladičev. Nacionalni park je tudi pomembna točka na jadranski selitveni poti in se v njem stalno ali občasno zadržuje 210 vrst ptic; med njimi kot zanimivost tudi nekaj sto flamingov. V NP Karavasta - Divjaki živi še dvanajst vrst sesalcev in šestnajst vrst plazilcev.

Po natančnejšem ogledu parka smo odpotovali v pristaniško mesto Durres, kjer smo imeli še zadnji sestanek s predstavniki njihovega območnega lovskega združenja, ki se ga je udeležil tudi komandir regionalne policije, s katero lovci dobro sodelujejo.

Srečko Žerjav

Na kratko iz tujega tiska ...

Kenija: Lev, ki je prišel iz bližnjega narodnega parka, je v Nairobiju, glavnem mestu omenjene afriške države, na eni od prometnejših cest napadel in poškodoval 63-letnega moškega. Lev se je na ulici znašel v petek zjutraj, v času precejšnje prometne konice. Tiskovni predstavnik mestne uprave je krivdo za napad velike mačke delno prevalil tudi na voznike, ki so leva fotografirali iz mimovozečih avtomobilov, nanj neprestano trobili in ga tako vznemirjali. Pazniki iz parka so leva živega odločili in vrnili v narodni park. To je bil sicer že tretji tovrstni primer pobega leva iz omenjenega narodnega parka v glavno mesto v zadnjem mesecu. Od Nairobija je meja parka oddaljena zgolj 7 km in je v smeri mesta ograjena z žičnato ograjo, sicer pa je park neograjen.

(Jagen Weltweit internet)

Tanzanija: Leta 2013 so pri dveh kitajskih tihotapcih v mestu Dar Es Sallam odkrili 210 slonjih oklov v skupni teži skoraj deset ton, skupno pa naj bi poskušala pretihotapiti okle kar devetsto živali. Sodišče je obema tihotapcema dosodilo najvišjo mogočo kazen, in sicer vsakemu po trideset let zapora. Dodatno sta oba dobila še po pet let zapora zaradi poskusa podkupovanja policije in kriminalistov. Tretjo osebo so zaradi pomanjkanja dokazov oprostili. Hkrati se je izvedelo, da so pristojne oblasti v sosednjem Malaviju odredile požig 781 slonjih oklov, ki so jih zasegli pri dveh tihotapcih iz Malavija. Tanzanija je sicer protestirala proti takemu dejanju, saj naj bi šlo za uničenje dokaznega gradiva, vendar brez uspeha. Hkrati so malavijske oblasti oba tihotapca, ki sta prevažala tihotapsko blago, obsodile zgolj na denarno kazen v višini 7.000 US\$.

(Jagen Weltweit internet)

Švica: V tej državi ima lovstvo nekoliko drugačno tradicijo in tudi zakonitosti, kot jih poznamo pri nas, in se precej razlikuje tudi po posameznih kantonih. Ena od značilnosti je razmeroma kratka glavna lovna doba na jelenjad in srnjad v septembru, kar pa so zaradi lažje uresničitve načrtovanega odstrela nameravali spremeniti s spremembo lovskega zakona. V ta namen je pristojni zvezni urad

Foto: M. Migos

predlagal podaljšanje lovne dobe na srnjad in jelenjad, in sicer še dodatne do štiri dni v oktobru, pred samo spremembo pa so glede te odločitve povprašali še lovce. Rezultati so bili presenetljivi, saj se je kar 86 % vprašanih opredelilo proti podaljšanju lovne dobe.

(Jagen Weltweit internet)

Velika Britanija: Za razliko od nekaterih politikov, ki so nedavne dogodke glede nezakonitega odstrela leva Cecilia v Tanzaniji izkoristili za splošno kampanjo proti trofejnemu lovu, se je princ William v intervjuju za eno od angleških TV postaj jasno opredelil za nadzorovan in omejen trofejni lov. Princ William je sicer znan kot velik nasprotnik in borec proti krivolovu na ogrožene afriške vrste divjadi, saj je tudi soustanovitelj sklada *Royal Foundation*, katerega glavni cilj je ohranitev slonov in nosorogov. V intervjuju je povedal, da bo naslednjih 5 do 10 let verjetno odločilnih za obstoj obeh vrst, saj mora svet v tem času dokončno spoznati nevarnost krivolova na te ogrožene vrste in sprejeti ukrepe, ki bodo dejansko učinkoviti. Poudaril je tudi, da je v Afriki, pa tudi drugod po svetu, še vedno mesto tudi za komercialen lov, ki pa mora biti nadzorovan in omejen, predvsem pa se morajo prihodki od takega

lova v največji mogoči meri vrniti v lokalno okolje za namene varstva divjih živali in njihovih habitatov. Tak lov je torej lahko močan argument v prid varstva ogroženih živalskih vrst. Podaril je tudi, da je po svetu še veliko naravovarstvenikov, ki so enakega mnenja in podpirajo tako obliko lova. Seveda pa mora biti neko ravnovesje, ki ga zagotavljata ravno primerna ureditev lova in nadzor. Takoj po objavljenem intervjuju so se na svetovnem spletu na princa usule številne kritike, je pa njegovo izjavo v imenu CIC (Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi) odločno podprl tudi prof. dr. R. Baldus.

(Jagen Weltweit internet)

Italija: V naši sosednji državi se v prihodnjih letih divjim prašičem ne obeta nič dobrega. Tako bodo lahko v naslednjih treh letih v Toskani divje prašiče lovili vse leto brez vsakršnih omejitev glede lovnih dob ali upoštevanja sestave odstrela, praktično z vsem dovoljenim strelnim orožjem, s pastmi in celo lovnimi luknjami v tleh. In to ne samo lovci, pač pa tudi kmetje. Razlog za to je izjemno povečanje številčnosti te vrste – številčnost divjih prašičev naj bi se od leta 2000 naprej podvojila in je ocenjena na več kot 1.000.000 živali. Temu primerno

se je povečala tudi škoda v kmetijstvu in vinogradništvu. Samo lani so kmetje in vinogradniki na območju Toskane prijavili škodo v višini 12 milijonov evrov. Še veliko več pa naj bi bilo neprijavljene, saj kmetje nimajo zavarovanih površin proti divjadi in tudi ne pričakujejo, da bi jim država povrnila nastalo škodo. Po nekaterih ocenah naj bi bilo zato v italijanskem kmetijstvu na leto kar okoli 100 milijonov evrov škode zaradi divjih prašičev. V Toskani je po preteku triletnega obdobja postavljeni cilj odstrel več kot 170.000 divjih prašičev in več 10.000 srnjadi ter jelenjadi. Naravovarstveniki temu zelo nasprotujejo in tak načrt označujejo za »človeka nevrednega«. Kot nadomestilo predlagajo uporabo medicinskih preparatov za zmanjševanje prirastka in ograjevanje najnevarnejših odsekov cest z ograjami. Vse to pa stane veliko več, kot imajo v svojih proračunih predvidene lokalne skupnosti in občine. Nekateri so predlagali tudi dodatne doselitve volkov, spet drugi v tem vidijo zgolj politično propagando, saj bodo letos v številnih mestih v Italiji volili nove župane.

(Jagen Weltweit internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Pogled v razstavne kataloge in evidence najmočnejših mednarodno ocenjenih srnjačjih rogovij razkrije, da je bilo vrsto let največ vrhunskih trofej evropskega srnjaka uplenjenih pravzaprav na območjih, ki vseskozi slove po vrhunski kakovosti in moči srnjačjega rogovja. Najbolj izstopajo že znani evropski predeli – jug Švedske (pokrajina Skane), ki je leta 1982 dal še vedno aktualnega svetovnega prvaka (246,90 točke, trofejna teža 875 g), južni deli Britanskega otočja, nižinska lovišča vzhodne Poljske, Češke in zadnja leta vse bolj obiskana območja lovišč na tromeji Madžarske, Romunije in Srbije. Poznavalci lovnega turizma ocenjujejo,

da že zakriva srnjad in so iz nje vidne samo glave srnjadi. Kasneje doraste še preostalo rastlinje, kar še dodatno otežuje lov. Nekaj več možnosti za dober lov je v času srnjega prska, a predvsem na žitnih strniščih in traviščih. Prav zato je razmeroma zgodnja lovna doba opravičljiva. Dobra stran »zgodnosti« lova je, da imajo v zgodnjem času rogovje očiščeno predvsem starejši in stari srnjaki, ki so tudi zeleni/ciljni plen.

Slovensko-hrvaška meja je bila takrat že južna schengenska meja. Slovenski mejni uslužbenci so, četudi sva jim povedala, da imava lovsko orožje, samo zamahnili z roko in naju spustili na hrvaško stran. No, tam je bil postopek že daljši: pregled evropske orožne prepustnice, dokumenta, ki dovoljuje

poleg ohranjenosti okolja in odličnih prehranskih razmer bistvenega pomena pedološka sestava prsti. Tam je znani »černozjom« (črna zemlja), zemlja, zelo bogata z minerali, globoka do nekaj metrov. To je ena najbolj rodovitnih prsti, ki za uspešno rast kmetijskih rastlin potrebuje manj kemijskih dodatkov, ob tem pa daje visoke hektarske pridelke. Obsežna plast černozjoma se vleče vse od Banata prek Ukrajine do jugozahodne Rusije. Zelo verjetno prav sestava prsti in hranilna vrednost rastlinja vplivata tudi na maso lobanjskih kosti srnjakov (pa tudi jelenov in damjakov), ki so že na pogled masivne, težke in kar posledično povečuje tudi moč (maso) rogovja in s tem vrednost trofejnih delov.

BRANKO GALJOT

Na banatske srnjake

V spomin na Marjana Žumra st. ob petletnici njegove smrti.
Avtor

da so cene odstrelav in lovskih storitev pri lovu na srnjaka v Vojvodini med nižjimi v Evropi. Poleg tega cene po 1. juliju, v nekaterih loviščih pa že 16. maja, znižajo za najmanj 10 %. Osnova za plačilo odstrela (v srbskih dinarjih) je teža (masa) okuhane lobanje z rogovjem (s celo zgornjo čeljustnico), zmanjšana za 90 gramov in ob 10 % odbitku zaradi svežine rogovja. Trofeje je mogoče izmeriti tudi po točkovnem sistemu CIC z uporabo hidrostatične (volumenske) tehtnice, vendar za obračun velja le teža (masa) rogovja.

Kdor torej želi loviti trofejno močne in celo visoko kapitalne srnjake, naj se napoti v omenjena lovišča. Pred leti sem se z lovskim prijateljem Marjanom tudi sam odpravil na tak lov. Leto poprej sva odlično lovila srnjake v osrednji Madžarski, tisto leto pa sva imela možnost lova v Vojvodini. Tam se lov srnjakov začne že 15. aprila (in traja do 30. septembra.), zato sva se na lov odpravila že konec aprila. Dobila sva namreč nasvet, da bo to primeren čas za uspešen lov, kajti vegetacija je tisto leto zamujala zaradi dolgotrajne pomladne suše. Predvsem pšenica, s katero se v največji meri hrani srnjad v zimskem in spomladanskem obdobju, je bila še nizka. Navadno je ta čas precej višja, tako

brezplačen vnos lovskega orožja v države EU. Vožnja proti srbski meji traja dobre tri ure. Prometa je malo, črpalk ravno prav in vmes si je mogoče privoščiti še dober »fišpaprikaš« iz krapa. Nato spet meja, hrvaško-srbska, prijava orožja in plačilo takse za vnos orožja, kajti evropska prepustnica tam ne velja. Namenjena sva bila na sever Vojvodine, v pokrajino Banat, med reko Tiso in romunsko mejo.

Lovna območja Banata, ki poleg vojvodinskega dela obsegajo še istoimenski pokrajini na jugu Madžarske in zahodnega dela Romunije, so v lovske svetovne znana lovišča s trofejno najmočnejšimi srnjaki. V Vojvodini vsako leto odstrelijo kar nekaj deset srnjakov z oceno rogovja več kot 140 CIC-točk. Odstrel zlatega srnjaka (več kot 130 točk) je nekaj povsem normalnega, vsakdanjega. In kateri so vzroki, da prav v banatskem trikotniku »rastejo« trofejno tako močni srnjaki? V vseh treh državah je pokrajina Banat povsem nižinska. Največ je velikopovršinskih kmetijskih površin z intenzivirano pridelavo kultur. Banat je vedno veljal za žitnico južne Evrope. Nižinski poplavni gozd je večinoma samo ob rekah, »barah« in »kanalih«. Tamkajšnji poznavalci razmer so si enotni, da je

Mesto Kikinda je bilo po osemurni vožnji najin prvi lovski cilj. V hotelu Narvik (le od kod ime norveškega mesta tako daleč od severa), ki prevladuje v središču mesta z 41.000 prebivalci, naju je čakal Veljko. Prijazen, ustrezljiv in simpatičen možak petdesetih let, nekdanji vaterpolist in vnet lovec. Po spoznavnem kozarcu belega vina nama je pojasnil lovski program: lovili bomo v lovišču domačega lovskega društva, način lova bo bodisi na zalaz ali z avtom. Meni najljubši lov z visoke preže je tam komaj kje mogoč, zgolj ob robovih gozdičev, ki pa jih je malo. Z večinskim delom vojvodinskih lovišč upravljajo domači lovci v krajevno razporejenih lovskih društvih s površinami tudi po nekaj deset tisoč hektarjev. Državna lovišča Vojvodinašume namenajo velik poudarek predvsem upravljanju z jelenjadjo in divjimi prašiči, manj pa s srnjadjo. Nekaj imajo tudi velikih obor, v katerih imajo še danjake in muflone.

»Ob petih zjutraj pridem po vaju,« nama je ob slovesu pomahal Veljko.

Noč je bila kratka. Zunaj je rahlo deževalo, vleklo so se meglice; slabo je kazalo za dober lov. Pred hotelom so naju že čakali: Veljko in dva vodnika, Dragiša in Aco, oba s terencema; prvi

s »polnoletnim« UAZ-om, Aco z lado nivo. Veljko mi je dodelil Dragišo in njegov UAZ. Zdanilo se je in še vedno je rahlo deževalo. Dragiša je zavil proti romunski meji. Ravnina, sama prostrana ravan, dokler seže pogled! Brez enega samega drevesa, grma, niti grmička. Le vrsta nihajočih železnih kolosov v daljavi, naftnih črpalk, ki z enakomernim zibanjem gor in dol črpajo nafto. »Čekići« jih imenujejo, ker so na videz res podobni kladivom. Banat namreč leži na nafti. Polja so bila še gola, posejana semena soje in sončnic so komajda vzknila, kali so bile vsega za ped visoke. Višje so bile trave in zeli, redka so bila deteljšča, bila pa so tudi že prva večja žitna polja (pšenica in ječmen) in na njih smo videli prvo srnjad, prvi trop srnjadi. Dragiša je ustavil vozilo; izstopila sva. Pripravil sem spektiv, tako zelo uporabno optično napravo, ki jo imam vedno v nahrbtniku in v rabi vse leto in si ogledoval pasočo se srnjad. Žito je srnjadi segalo do sredine telesa in ne više, ni je zakrivalo, kar je dobro za uspešen strel. Večina srnjadi je bila še v sivi zimski dlaki ali pa jo menjala. Le nekaj lanske srnjadi je bilo že skoraj poletno odlakane. Pred nama je bil dvanajstglavi trop, v glavnem srne z lanskimi mladiči. Lanščaki so imeli prvo rogovje še vsi v mahu, komajda ali pa sploh še nedoraslo. Ker zrelega srnjaka ni bilo v tropu, sva se odpravila naprej. Po nekaj sto metrih je bil spet nov trop, tokrat je bilo v njem več srnjakov. Bili so trije: dva mlajša s povprečnim, še bledim, komajda očiščenim rogovjem, tretji je bil starejši z debelim, vendar gladkim negrbčastim rogovjem in kratkih odrastkov. Z Dragišo sva se dogovorila, da bom streljal le na tistega srnjaka, ki mi bo »všeč«, ki bi ga želel upleniti iz tega ali onega razloga. Soglašal je. Odpeljala sva se naprej. Dež je pojenjal, vendar so bila poljska pota še vedno prepojena, mastna, avtomobilu je drselo, blato ga je zanašalo, vendar sta Dragiša in UAZ nadaljevala pot. Po dobrem kilometru je sunkovito zavrl. »V lucerni leži močan srnjak,« me je opozoril. Res, dobrih 100 m od naju na robu deteljšča je ležal, skoraj zakrit je bil, le dvignjena glava ga je izdajala. Gledal je v najino smer in vohljal v veter. Debel, močan vrat – star srnjak torej! Prelep srnjak, z visokim in debelim grbičastim rogovjem ter s precejšnjo razkremenostjo. »Blizu 400 gramov,« ga je ocenil lovec. Pravi torej! V avto sem segel po puško, jo napolnil, medtem pa mi je on pripravil nahrbtnik za dober naslon. Pripravil sem se na strel, srce je udarjalo, adrenalina je bil tu, a ko sem pogledal proti

srnjaku, ga ni bilo več tam. Ni ga bilo! Kam je izginil v tisti minuti ali dveh, ko sva pripravljala orožje? Hkrati sva ga spet zagledala. Najmanj 200 m daleč je bil. S kratkimi skoki se je odganjal po deteljšču in se oddaljeval. Obstal je šele, ko je bil vsaj 250 m oddaljen od naju, vendar se je lepo bočno postavil. Izzival je in vabil. Dragiša me je vprašujoče gledal. Ni me silil in ni komentiral. »Ne, predaleč je,« sem se odločil. Dragiša se je nasmehnil; zdelo se mi je, da mu je bilo tako prav. Šla sva naprej. Levo in desno od poti sva videvala

srnjad, zastajala, ocenjevala, iskala in uživala bogastvo lovišča. Celotno sonce je predrlo oblake in zazdelo se mi je, da so poljske poti postale znosnejše za vožnjo. V glavnem sva videvala srne z lanskimi mladiči in mlajše srnjake. Še zdaleč niso bili pravi. Bližala sva se večji, nekaj deset hektarov veliki pšenici. Že od daleč sva videla, da se je v njej pasel vsaj dvajsetglavi trop srnjadi. Toda daleč, več kot 300 metrov so bili od naju. Živali so se pasle ali ležale in prežvekovale, bile so nevznemirjene, mirne. Le tu in tam je katera dvignila

glavo, oprezala proti nama in se pasla naprej. Leče moje optike so potovale od živali do živali. Sprva ni bilo nič posebnega, spet samo srne in mladina. Na robu tropa je bila še ena žival, telesno močna. Ko se je glava pokazala iz pšenice, mi je spektiv pokazal – levi rog osmerak z nepravilno zraslim zadnjim parožkom, desni rog prav tako osmerak, vendar s krajšim četrtim odrastkom. Ta in samo ta je pravi, sem bil odločen v trenutku. Dragiša je soglašal in predlagal, da bi se poskusila bolj približati tropu. Iz avta je vzel

trinožno palico za naslon puške, ki je sploh v stalni lovski rabi v tamkajšnjih nižinskih loviščih, saj zelo prispeva k natančnemu in umirjenemu strelu. Njena »trinogost« omogoča res čvrst naslon in je zato veliko učinkovitejša, kot so naše enojne lovske palice, ki pa so zato primernejše za lov v gorskem okolju. Kot bi ga sam bog postavil prav tja, je tekel vzporedno s poljsko potjo, v plitev, suh kanal za odvodnjavanje. Nič več kot nekaj decimetrov je bil globok, ampak vseeno dovolj, da nama je nudil zadostno in potrebno kritje ob zalazu. Tropu sva se lahko približala na 150 metrov; puško sem naslonil na strelno palico, pogled je bil odličen in strel je prekinil tišino spokojnega jutra. Dragiša je samo pokimal in njegov gib mi je povedal vse. Srnjak je bil prav tak, kakršnega sem si želel: star več kot šest let, z zanimivim rogovjem, nenormalno razvit pravilni osmerak. Kasnejša izmera je pokazala 320 gramov (neto teža) in 96,79 točke. Tistega jutra tudi Marjan in Aco nista ostala praznih rok. Z dolgim strelom, najmanj 250 m daleč naj bi bilo, vem pa tudi, da prijatelj pri daljavi včasih pretirava, je s strelom v osnovo vratu podrl (415 gramov – 114,54 točke) 5 do 6 let starega srnjaka z rogovjem za bronasto odličje.

Z Veljkom smo se že pred lovom dogovorili, da bi želela loviti tudi v drugih loviščih in ne le v enem, da bi spoznala več krajev, več lovišč in več ljudi. Po kosilu smo se zato odpeljali v 24 km oddaljeno drugo društveno lovišče v kraju Nova Crnja. To je razdrobljena, razpotegnjena vas s povsem kmečkim prebivalstvom, le slab kilometer oddaljena od romunske meje. Krajani so povečini tamkaj naseljeni prišleki in njihovi potomci, ki so se v povojnem obdobju, v letih 1945 do 1948, na izpraznjena vojvodinska prostranstva priselili iz drugih pokrajin in republik nekdanje skupne države. Vojvodinski Nemci, ki jih je v 18. stoletju Marija Terezija prav tako izselila v Vojvodino in so pred drugo svetovno vojno obdelovali kar polovico zemljišč v Vojvodini in sosednji Baranji, so pred koncem vojne po večini morali zapustiti tamkajšnje kraje ali pa jim je bilo odvzeto premoženje. Ljudi, ki bi obdelovali zemljo, je zato ostalo premalo. V izpraznjene vasi so v času agrarne reforme in kolonizacije prišli novi, oblasti naklonjeni priseljenci. Po debelejši kos kruha in v obljudljeno deželo, ki pa je spet terjala predvsem in zgolj le delovne roke, so prišli iz siromašnih in malo rodovitnih krajev takratne Jugoslavije: iz vzhodne Bosne, Korduna, Banije in Dalmacije, celo iz Makedonije in Črne

gore, manj iz osrednje in južne Srbije. Le iz Slovenije se jih je priselilo malo, vsega okrog 1.500 družin. Vsaj pol milijona ljudi je takrat na novo poselilo Vojvodino in v njej temeljito spremenilo narodnostno, pa tudi versko, kulturno in demografsko sestavo. Še dandanes živi v Vojvodini kar šestindvajset narodov, narodnostnih in etničnih skupin, štirih veroizpovedi, šestih uradnih jezikov ...

Vodja lovišča je bil Ivica, zelo simpatičen, razgledan in dinamičen štiridesetletnik. V naslednjih dveh dneh smo spoznali, da je dejansko vrhunski poznavalec srnjadi, izkušen praktik in odličen lovski vodnik.

Popoldanski oziroma večerni lov je odpadel zaradi močnih nalivov. Naslednje jutro pred svitom naju je že čakal Ivica. Tokrat smo se vsi trije usedli v njegovo nivo. Zdi se, da je ta ruski terenec priljubljen povsod. Robusten, vendar na terenu zanesljiv, za lovce nadvse uporaben avto in še cenovno dostopen. Nič nenavadnega, da jih v Ladi še vedno izdelujejo na stotisoče.

Prednost prvega mogočega strela sem ponudil prijatelju. Marjan je samo pokimal, bilo mu je prav. Ponoči se je vreme spremenilo, nič več ni deževalo, le megleno je bilo, pa vendar je bila vidljivost nekako do 150 m dovolj dobra. Pokrajina je bila podobna kot prejšnji dan: ravnina, sama gola ravnina, le tu in tam manjše mlake stoječe vode, obrasle s trstičjem. Videti je bilo, da je bilo suše manj, saj je bila pšenica višja kot v lovišču prejšnji dan, kar pa bi bilo lahko za lov slabše. Je pa bilo veliko obsežnih njiv z lucerno, kar je bilo dobro. Spet smo videvali srnjad in tudi veliko male divjadi. Fazanji petelini, operjeni v svatovskem perju, so še dvorili fazankam, tu in tam je bil par ali jata jerebic in presenetljivo veliko zajcev. »Černozjom« res ne potrebuje veliko umetne kemije (gnojil), ki drugod ugonablja malo divjad. Po nekaj kilometrih blatne vožnje smo kar naenkrat pred seboj v megleni kopreni zagledali drevje. Bil je trideset let star topolov nasad. Ivica je svojo nivo usmeril proti njemu. Že zjutraj pri obvezni jutranji kavi je napovedal, da v nasadu videvajo močnega srnjaka. Dober streljaj od gozdiča smo obstali in se razgledali. Tri srne in šilarček so stali ob robu, drugega nič. Poskušal sem napraviti kakšno fotografijo, ko smo na robu meglice zagledali še povsem sivo žival: srnjaka z močnim vratom in zelo debelim rogovjem ter masivnimi parožki. Pomikal se je proti nam, na komaj vznikli njivi soje je bil dobro viden. Ni nas slutil, veter je vel od njega proti nam. »Ta je

zlat. Marjane, pucajte!« je hitro odločil Ivica. Siva postava ob robu pšenične njive je obstala. Pok in visok srnjakov skok v bližnje žito, opazil sem še en skok in pšenična stebela so se zamajala. Obležal je. Prijatelj se je ves tresel, drhtel in nekaj hlipal sam vase. Lovska mrzlica po strelu; bo že minilo ... Ivica ni zdržal in z dolgimi koraki kar odsakal do plena. Sklonil se je, si ogledoval plen in že od daleč komentiral trofejo in strel. Nekaj žitnih stebelc na desno stran klobuka in za zadnji grižljaj srnjaku, saj drugega rastja skorajda ni bilo. Nekaj dobrih in manj dobrih fotografij smo naredili, potem pa smo si natančneje ogledali trofejno rogovje v miru, brez zavisti. Močno, masivno, zares kapitalno rogovje, za visoko zlato

Megla se je razkadila, nastal je lep sončen dan. Pred nami smo naenkrat zagledali vas. »Toba se imenuje,« je povedal Ivica. To je povsem madžarska vas v značilnem panonskem okolju. Pritlične vaške hiše s prostranim dvoriščem in gospodarskimi poslopji so si enake, povečini razporejene ob edini vaški cesti, ki je tlakovana s hrastovimi odrezki, »brunci«, zabitimi v ilovna tla. V kraju ni niti metra asfalta. Vaščani dobro poznajo Ivico in njegov avto. Pozdravljali so se, spregovorili nekaj besed in si izmenjali novice. Takoj za vasjo se je začelo prostrano polje pšenice. Vozili smo se ob njenem robu, ob kanalu. Po nekaj sto metrih vožnje smo obstali. Vsaj 200 m od nas je iz pšeničnega polja gledalo troje srnjadi; samo

zadnji. Videla sva samo njegov hrbet in glavo. Nekaj metrom pred odmikajočim se srnjakom je bilo žito nižje (verjetno je bila tam mlaka vode, kjer je pšenica vzkalila kasneje) in tam je srnjak v polno pokazal svoje pleče. Strel je dobro nakazal, zdelo pa se mi je, da sem ga zadel bolj v mehko. V visokih skokih se je oddaljeval po žitu in mi za ponovni strel prehitro izginil v njem.

Najti nastrel v tamkajšnjem pšeničnem morju je vedno loterija, zato sva poskušala najti mesto, kjer sva srnjaka videla nazadnje. Mendrala sva mokro žito, ki nama je segalo visoko čez kolena. Ivica je bil vaju takšnega »iskanja igle v senu« in je sistematično pregledoval pšenično polje. Povedal mi je, da se ranjena srnjad v žitu zelo rada giblje po uhojenih stečinah, nekakšnih »predorih« v žitu. Tudi midva sva hodila po njih, ko je Ivica nepričakovano dvignil puško in že je počilo. Konec, končano!

Prva krogla je srnjaka sicer prečno prestrelila, vendar je bil potreben še usmrtilni strel v vrat. Ivica mi je ob čestitkah na klobuku ponudil nekaj pšeničnih stebelc kot vejico plena in tudi srnjaku je vtaknil v gobček nekaj stebelc. Pred menoj je bil vsaj šest let star šesterak z masivnim težkim rogovjem in debelimi parožki (462 gramov težko rogovje in 131,60 točke, za zlato medaljo). Za gorenske razmere, kjer poznam razmere in lovim že več kot petdeset let, je bila to izjemna trofeja. Na prste ene roke je mogoče prešteti močnejše.

Najin lov z Marjanom v Banatu je bil pri koncu. Pred nama je bilo spet več kot 600 km vožnje do doma. Dovolj časa in snovi za pogovor – trije dnevi lova, štirje srnjaki, od tega dva zlata ... Za nas izjemen lov, za tamkajšnje lovce povsem običajen. Tako je že od nekdaj, le da je nekdanji zalaz s konjsko vprego, kar je le bilo bolj pristno, v zadnjih desetletjih zamenjal avtomobilski »zalaz«, ki pa je, roko na srce, pravzaprav tudi edini najprimernejši način v tamkajšnjih ravninskih prostranstvih. Tam manj poznajo naše načine lova; npr. lahko »paseč« srnjaka vse poletje, ko si ob idiličnem večernem čakanju poln napetega pričakovanj in ugaša svetloba dneva, ko se sonce zlagoma utaplja v ognju barv v morju dreves, ali užitek zalaza v rosnem jutru opojnih vonjav s polja in trav ter ko čarobna zarja izza gora napoveduje nov lovski dan ... Takšni načini (in doživljanje) lova so pri srcu nam! Toda svet je velik. Pustimo vsakemu svoje! Spoznavajmo jih!

Foto: B. Gallot

medaljo. Tako zelena in komaj pričakovana trofeja: 151,55 CIC-točke in z maso 513 gramov je pokazala kasnejša izmera.

Odpeljali smo se naprej. Zdaj sem bil jaz na sovoznikovem sedežu, pripravljen na veliki »lovski dogodek«, sproščen in poln pričakovanja. Ivica je svojo nivo vozil naprej, ob zelo obraslem manjšem kanalu. Videvali smo čaplje, sive, pa tudi bele in veliko vodne perjadi se je dvigalo, race mnogih vrst in velikosti, celo osamel par divjih gosi nas je preletel. Prava idila za hvaležne oči opazovalca. Presenečala me je čistost prostora, kjer smo se vozili, nikjer nobene odslužene navlake, plastike, izrabljenih gum, pločevink in podobne krame – ničesar ni bilo, kar ni sodilo tja.

glave, vratovi in del pleč so kazali, preostali del teles je prekrivalo zeleno žito. Z optiko smo ugotovili dve mladici in starejšega srnjaka. Ivica ga je ocenil s spektivom in odločil: »Verjetno je zlat! Greva!« Iz avta je vzel trinožno palico in sklonjena ob robu žitnega polja sva zalezovala tropič. Želela sva ga zaobiti in se mu z dobrim vetrom približati z nasprotne strani. Sprva nama je šlo kar dobro, vendar je postala hoja po spolzkem premočenem blatu kaj kmalu okorna, saj se nama je na vsakem škornju nabral vsaj kilogram ali dva težke lepljive zemlje. Končno sva prišla na zeleno mesto, od koder naj bi bil že mogoč zanesljiv strel. Previdno sva pokukala prek žita in opazila, da se je triglavi tropič nervozno prestopal in korakoma oddaljeval; srnjak je bil

Z malo divjadjo še nikoli tako slabo ...

Enainšestdeseti OZ LD Šentilj

Na rednem letnem občnem zboru so se v lepo urejenem lovskem domu na Zgornjem Dobrenju zbrali šentiljski lovci in ocenili delo **LD Šentilj** v minulem letu. Vse je bilo v znamenju praznovanja 60-letnice ustanovitve LD, v katero je vključenih 34 lovcev. Občnega zbora so se poleg članov udeležili še šentiljski župan mag. **Štefan Žvab**, predstavnik LZ Maribor, PGD Šentilj in DU Šentilj.

Kot je v vsebinsko bogatem in preglednem poročilu poudaril starsešina **Rudi Majer** tega kolektiva zelene bratovščine, ki upravlja z divjadjo v nekaj več kot 2000 ha velikem lovišču, značilnem po gričevnatem obmejnem svetu v severnih Slovenskih goricah, so lovci vse naloge opravili uspešno. Letni odvzem srnjadi, ki je gospodarsko in tudi sicer edina pomembna vrsta divjadi, je znašal 94 glav; uplenili so tudi 41 lisic, enega fazana in sedem kun belic. A žal niti enega fazana! Starsešina LD Šentilj je ob tem povedal, da so del odstrela srnjadi namenili za lovni turizem, sicer pa je srnjad v njihovem okolju

zdrava in številčno primerna. Lani niso uplenili nobenega divjega prašiča, občasno pa sledijo šakala. Za stanje male divjadi je ocenil, da je sploh najslabše, odkar je bila ustanovljena LD. Takšno stanje pripisujejo posledicam nepremišljenih ukrepov v okolju v preteklosti, predvsem v kmetijstvu, zdaj pa tudi zaradi prevelikega vznemirjanja, ki je posledica razmaha rekreacijskih dejavnosti in nasploh kvarnemu dogajanju v okolju. Mala divjad nima več temeljnih življenjskih razmer za obstoj in ohranitev, zato so šentiljski lovci zlasti zaradi poljskega zajca in fazana začeli biti plat zvona. Toda razmere tudi v sosednjih loviščih niso bistveno boljše. Zelo dobro so sodelovali s pobrateno LD Podgorje in se vključevali v dogajanje v domači lokalni skupnosti. Pri tem je starsešina LD Šentilj R. Majer posebej podaril dobro sodelovanje s šolo in drugimi ustanovami, tudi z občino in policijsko postajo. *»Javno podobo si lovci v veliki meri ustvarjamo sami,«* je dodal na koncu izčrpnega poročila in se vsem članom zahvalil za sodelovanje. Njihov lovski dom je skrbno vzdrževan, lovci skrbijo tudi za njegovo okolje in redno vzdržujejo lovske objekte in naprave. V LD imajo tri pogodbene

lovske čuvaje in tudi sicer skrbijo za izobraževanje in usposabljanje članstva. Enotni so si bili v oceni, da so vse aktivnosti v lovišču

opravljali v skladu z veljavno koncesijsko pogodbo.

Župan Občine Šentilj mag. Štefan Žvab se je lovcem zahva-

Foto: M. Toš

V Slovenskih goricah so naravne razmere za malo divjad vse bolj zaskrbljujoče, saj je pokrajina vedno bolj gola in brez primerne kritja za poljsko divjad.

lil za izkazano skrb za naravo in okolje in jih seznanil z razmerami, povezanosti z begunci. Pohvalil je družbeno odgovorno ravnanje in delovanje LD Šentilj ter izrazil zadovoljstvo, ker so lovski pogledi uperjeni v prihodnost in izzive, kaj storiti, da bodo naravo obvarovali še za zanamce. O dobrem sodelovanju z LD Šentilj so govorili tudi preostali gostje na občnem zboru, na katerem so nato sprejeli letošnji finančni načrt in program dela ter spregovorili še o drugih aktualnih vprašanjih, ki so povezana z delovanjem lovske organizacije v tem obmejnem delu Slovenije. Kot zanimivost naj zapišemo, da je na gospodarskem posloplju kmetije Fras v Cirknici vzdana marmorna plošča iz leta 1888, ki priča o takratnih lovnihi dobah in potrjuje dolgo tradicijo lovstva v tem delu Slovenskih goric. Ploščo si bodo ogledali strokovnjaki, da bi lovčem predlagali, kaj storiti pri njeni obnovi, da bi jo trajno ohranili. Na tej domačiji se je ohranilo tudi veliko starih lovskih trofej, tako da bodo imeli veliko zanimivega in poučnega dela tudi z ohranitvijo lovske dediščine. Občni zbor je minil v prijateljskem vzdušju in z veliko razprav, kar je tudi sicer praksa v tej LD, saj lahko samo urejeni medsebojni odnosi ter medsebojno razumevanje pripomorejo k ustvarjalnemu vzdušju, pravemu lovskega tovarištvu in zelenim delovnim rezultatom. V Šentilju to pač znajo.

M. Toš

LD Toško Čelo praznovala 70-letnico

Na območju sedanega lovišča LD Toško Čelo je bil lov v

pristojnosti predvojnega *Lovskega društva v Ljubljani*, po njegovem razpustu pa so že 6. decembra 1945 njegovi nekdanji člani ustanovili *Lovsko družbo Ljubljana za X. četrt*, ki so jo kmalu po ustanovitvi preimenovali v **Lovsko družino Šentvid nad Ljubljano**. Leta 1947 so člani družine ustanovili tudi *Lovsko družino Črni Vrh* (zdaj **LD Polhov Gradec**), katere hkratni člani so bili (vse do prepovedi dvojnega članstva leta 1976) mnogi naši lovci. V matični LD so leta 1955 začeli z gradnjo lovske kočice na Toškem Čelu, ki stoji še vedno. LD Šentvid nad Ljubljano so leta 1976 uradno preimenovali v **Lovsko družino Toško Čelo**.

Ob 70-letnici ustanovitve je naša LD pripravila manjšo slovesnost, na kateri so člani prejeli spominske značke in Zbornik lovske družine, ki so ga uredili člani sami. Na uradnem delu so novi člani, ki je doslej še niso, tudi slovesno podpisali Zaprise slovenskega lovca, zaslužni člani pa so prejeli družinska priznanja in lovska odlikovanja. Uradnemu delu je sledilo tovariško druženje s spremljevalkami in družicami v lovski kočici ter že tradicionalni lovski krst. Po bučnem praznovanju so nam v mislih ostale pomenljive besede iz nagovora našega starešine: »*Podedovali smo bogato dediščino z lovske kočice in zemljiščem, predvsem pa vrednote lovskega tovarištva, šeg in običajev. Delo preteklih lovskih generacij na področju lovstva moramo znati spoštovati, ceniti in razvijati dalje.*« Članici in članom ob visokem jubileju želim dober pogled in ravne cevi, lovske družini pa še na mnogo uspešnih let!«

Janez Zavašnik,
tajnik LD

80 let jezerskega »samostojnega« lovstva in 70 let LD Jezersko

Ustna izročila in tudi pisni dokumenti dokazujejo, da je bil do leta 1848 tudi na Jezerskem

zelo prisoten in uveljavljen t.i. »regalni« način lova, ki je lastnikom posesti omogočal nenadzorovan lov. Do njega je imel pravico vsak lastnik zemljišča ne glede na velikost zemljiške posesti. Tak način lova je bil uveljavljen in dovoljen do leta 1870, ko so »regalni« lov ukinito

Lovska fotografija nekdanjih starejših jezerskih lovcev (po vsej verjetnosti iz leta 1889), na kateri so Ožbalt Muri, Miha Muri, Anzeln Muri, Fuks Fužinar, Anton Šenk Makek.

Jezerski lovski pogreb prvega starešine LD Jezersko Ivana Hoje - Hanzija leta 1959 na Jezerskem

Skupinska fotografija članov LD Toško Čelo pred lovskim domom po jubilejni proslavi

in uvedli t.i. »dominalni« način lova, ki je omogočal lasten, a tudi že dokaj nadzorovan lov le lastnikom posesti, večjih od 115 ha površine. Če je bila posest manjša od 115 ha, so lovske pravice (s površinami) združili v občinsko lovišče. V tistih časih je bil lov še vedno namenjen predvsem življenjski nuji, za preživetje, ne pa zadovoljevanju »lovskih strasti«. Lovili so že preudarneje in se trudili, da so se populacije lovne divjadi trajnostno ohranjale. Nema lokrat je bilo slišati, da so za »plemenito« divjad, srnjad ali gamsa, lepo skrbeli. Loviti niso smeli vse od kraja, kar so nekateri še vedno trdili.

Dominalni način lova se je

obdržal do leta 1936, nakar so v tistem letu zakonsko uveljavili lastniško pravico do lova le tistim posestnikom, ki so imeli v lasti več kot 115 ha površin. Tako so v okolici Jezerskega nastala prva lastna lovišča, ki so jih imeli: Ankovi, Arhovi, Makekovi, Murijevi, Robnikovi, Smrtnikovi. Svoje lovišče je imela tudi občina. Župnijsko, farno lovišče je bilo na območju dela Komatevce. Skoraj polovico posestnikov na Jezerskem pa je ta zakon, zaradi površin, manjših od 115 ha, prizadel saj niso mogli uveljaviti svojih lovnih interesov, ohraniti svojih prejšnjih lovnih pravic ali pridobiti lastnega lovišča. Takim »manjšim« posestnikom je uspelo pri oblasteh izposlovati, da so se lahko združili v vaško lovsko skupnost in se organizirali za lov s polnopravnimi pravicami, pa tudi s prirejanjem skupnih lovskih »pogonov«. Ob taki organiziranosti vaškega lovskega združenja posestnikov so prvič začeli govoriti o »lovski družini«. Torej so že pred osemdesetimi leti (leta 1936) nastali prvi zametki organiziranih lovskih družin in tako tudi **Lovske družine Jezersko**. V taki organizacijski zasnovi je bilo lovstvo do leta 1943, ko so okupatorske oblasti »vsem« lovskim upravičencem odvzele lovsko orožje.

Po drugi svetovni vojni, 8. junija 1946, je bil v Prosvetno-kulturnem domu Korotan ustanovni občni zbor LD Jezersko, organiziran že po novih določbah in zakonih in na temelju odredb »okrajnega« dokumenta z datumom 28. oktober 1946 o »zakupu« in dodelitvi 3.639 ha lovnih površin enaindvajsetim članom LD Jezersko.

Ustanovni člani LD Jezersko so bili: **Ivan Anko, Ivan Hoja, Jože Skuber, Miha Zaplotnik, Ignac Rebolj., Ivan Muri, Stanko Arh, Nikolaj Parte, Franc Ofner, Ludvik Virnik, Anton Virnik, Franc Nahtigal, Jože Rogelj, Peter Šinkovec, Nace Rebolj, Franc Parte, Vinko Tepina st., Ivan Ofner, Valentin Ogris, Anton Borovnik in Viktor Robnik**.

Za prvega starešino LD Jezersko je bil izvoljen **Ivan Hoja**, za tajnika **Anton Virnik** in blagajnika **Jože Skuber**.

Čprav je bila ustanovitev lovske družine legalna, sta bila novo lovsko društvo, »družina«, in tudi odzvem, podržavljenje posesti za domačine - posestnike veliko razočaranje in prizadetost. Spremenili in prekinili so se lovska nekdanjost, tradicija pa tudi

način življenja in razmišljanja. Ko je LD aprila 1949 prejela od Ministrstva R Slovenije za gozdarstvo odločbo, da se državna zakupna pogodba o lovnih površinah LD Jezersko prekinja, se je s tem prenehalo izvajanje lova in delovanje lovske družine. Čprav je bilo LD Jezersko odvzeto lovišče, je LD obstala še naprej in je niso nikoli »razpustili« ali še manj ukinili.

Ko so v letu 1957 nastali dogovor in kombinacije z državnimi institucijami, da bi lovne površine LD Jezersko vrnilo v upravljanje, sta se delo in delovanje lovske družine iz leta 1946 precej obudila in nadaljevala. Za nekatere je bilo to v tistem letu sklican »drugi«, nov ustanovni občni zbor. Za domačine, Jezerjane, pa je pomenilo to le nadaljevanje jezerskih lovskih aktivnosti z vsebinami, ki so izhajale iz osnovnega, torej prvega ustanovitvenega občnega zbora Lovske družine Jezersko (po željah, da bodo spet lahko občutili »srečo in radosti v življenju in na lovu v gozdu in na gori«).

To pomeni, da jezerski lovci lahko praznujemo jubilej – sedem desetletij jezerskega družinskega lovstva, ki se ga je vredno s spominjati spoštovanjem, dostojanstveno, v mislih tudi na jezerske lovske osebnosti. Z vsem spoštovanjem in hvaležnimi mislimi se je treba zahvaliti »pionirjem« jezerskega lovstva, ki so tako modro, uporno in obenem pravično gospodarili v visokogorskem okolju, da se je prostoživeča divjad lahko ohranila do današnjih dni novega, 21. stoletja.

Franc Ekar

Fotografiji iz arhiva Joška Murija in Jožeta Smrtnika

Viri: Iz magnetograma Jožeta Skubra.

V LD Koper uplenjen (še neuradni) novi prvak Slovenije

V zgodnjih urah pomladnega majskega jutra (6. 5. 2015) sta se v lovišče **Lovske družine Koper** na območju Debelega rtiča na lov na srnjaka odpravila **Robert Budan** in njegov pripravnik **Matej Čok**. Zagotovo si nista predstavljala, da se bo njun lov zapisal v zgodovino slovenskega lovstva. Na zalazu sta namreč opazila trofejno izjemno močnega srnjaka, ki ga je Robertu

Foto: V. Prodan

Srnjače rogovje iz lovišča LD Koper (srnjak, uplenjen 6. 5. 2015), ki je kandidat za novega državnega prvaka.

Budanu uspelo tudi upleniti. Že takoj po obdelavi rogovja srnjaka (trofeje) je bilo jasno, da gre za trofejno izjemno močno rogovje, kar se je potrdilo tudi na internem pregledu trofej in kategorizaciji odvzema divjadi v LD Koper. Zato smo rogovje omenjenega srnjaka dostavili v oceno mednarodno priznanemu ocenjevalcu **Gregorju Bolčini** na LZS. Skupaj z mag. **Jankom Mehletom**, ki je prav tako kot Bolčina član državne komisije za ocenjevanje trofej, sta strokovno opravila meritve in ocenila lovsko trofejo. Ugotovila sta, da smo v naši LD Koper uplenili srnjaka z rogovjem za novega neuradnega prvaka Slovenije, ocenjenega s **172,08-CIC točke** ter z maso trofeje **650 g**. Tako je srnjače rogovje prehitelo dosejanega prvaka, rogovje srnjaka, ki ga je daljnega leta 1981 uplenil **Jože Draksler** v lovišču LD Dol pri Hrastniku. Trofeja je bila na razstavi v Zagrebu leta 1981 uradno ocenjena s 171,95 CIC-točke. Da gre v našem primeru za res izjemno trofejo, priča uradni podatek, da je bilo lani v Gornji Radgoni najmočnejše razstavljeno srnjače rogovje ocenjeno s 158,65 CIC-točkami.

Lovci LD Koper smo ob tem spoznanju izjemno ponosni, da lahko tudi v lovišču, v katerem čutimo intenzivno urbanizacijo in ob vseh drugih nevšečnostih, ki jih le-ta prinaša in jih občutimo pri upravljanju z divjadjo, naši srnjaki še vedno uspejo razviti tako

močna rogovja. Za pravo uradno potrditev bomo morali počakati na naslednjo mednarodno razstavo in oceno. Že zdaj pa se za ves posluš in trud iskreno zahvaljujemo ocenjevalcema Gregorju Bolčini in Janku Mehletu.

Vedran Prodan

Mednarodno tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja - Salzburg 2016

V nedeljo, 28. 2. 2016, se je šestčlanska ekipa Sekcije ručakčev iz Slovenije odpravila na mednarodno tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja, ki je bilo letos v sklopu sejma *Die Hoche Jagd & Fischerei* v Salzburgu. Tekmovanja se je udeležilo štiriindvajset tekmovalcev iz sedmih evropskih držav: Avstrije, Nemčije, Češke, Madžarske, Slovenije, Romunije in Francije. Lovsko zvezo Slovenije so zastopali naslednji tekmovalci: **Urban Košir** (LD Borovnica), **Matic Oberstar** (LD Ribnica), **Simon Ferlinc** (LD Puščava), **Janez Podkrižnik** (LD Ljubno ob Savinji), **Damijan Zdovc** (LD Prežihovo) in **Blaž Šuler** (LD Prežihovo).

Pred začetkom tekmovanja so bili vsi tekmovalci seznanjeni s pravili tekmovanja in disciplinami za nastop v oponašanju jelenjega rukanja. Tokratno tekmovanje je potekalo v treh disciplinah (in rezervni v primeru delitve prvih treh mest); prva je bila *oponašanje jelena s tropom košut na rukališču*, druga *oponašanje mladega jelena v začetku paritvenega obdobja, ki išče košute*, tretja pa *oponašanje jelena zmagovalca po borbi*. Zaradi velikega števila tekmovalcev je organizator

izkoristil možnost v pravih in tekmovanje opravil v dveh delih, tako da so se v končni (finalni) del uvrstili tekmovalci, ki so bili po dveh disciplinah uvrščeni v prvo polovico uvrščenih. Od slovenskih tekmovalcev sta se v finale uvrstila Blaž Šuler in Urban Košir ter zasedla končno sedmo in osmo mesto. Preostali naši tekmovalci pa so se vsi uvrstili v vrh zlate sredine.

Še pred tekmovanjem so se slovenski rukači udeležili mednarodnega tekmovanja na sejmu v Celovcu, ki pa je bilo samo ekipno, ter zasedli prvi dve mesti, tretja je bila ekipa Madžarske.

Z veseljem ugotavljam, da se kakovost rukanja oponašalcev stopnjuje, žal pa tega ne morem potrditi tudi za sodnike, saj je očitno, da so nekateri delegirani v sodniško žirijo po drugih lovskih zaslugah in žal ne tudi po dejanskem in strokovnem znanju v tej večini. Dejstvo je, da so naši slovenski sodniki po tovrstnih strokovnih merilih kakovosti in znanju zanesljivo v evropskem kakovostnem vrhu. To na vsakem tekmovanju nedvomno dokazuje predvsem naš sodnik **Ernest Kerčmar**, ob boku so mu še naši cenjeni sodniki: **Janko Mehle**, **Aco Rebernik**, **Anton Meglen**, **Ivan Okrajšek**, **Tone Marinčič** in **Evgen Makuc**.

Na tem mestu naj slovensko lovsko javnost seznanim, da bo letošnje **Evropsko prvenstvo** v oponašanju jelenjega rukanja na Madžarskem v mestu Kestely ob Blatnem jezeru, in sicer od **27. do 29. maja 2016**. Glede na geografsko bližino mesta tekmovanja in znano vrhunsko organizacijo

madžarskih organizatorjev tovrstnih lovsko-kulturnih prireditelj vabim slovenske lovce, da si dogodek ogledate in s svojo prisotnostjo podprete naše tekmovalce. Priporočam, da si ob tej priložnosti ogledate tudi madžarske znamenitosti in priložnostno vrhunsko lovsko razstavo, kjer si boste gotovo pridobili nekaj novih izkušenj.

Jože Gril,
strokovni vodja sekcije slovenskih rukačev

Edina bazenska razstava v Mežiški dolini

Drugo leto novega LGB Črna

Zametki organiziranega lovstva v Zgornji Mežiški dolini v Občini Črna na Koroškem segajo daleč nazaj, saj se je na območju zdajšnjega lovišča **LD Bistra** razvijalo že v 16. stoletju. Tako je namreč mogoče zaslediti v zapisu oz. odločbi iz leta 1570, ki ga je sestavil **David Ungnand**, baron iz Ženeka, pa tudi to, da je bilo že takrat v tem delu Koroške veliko divjadi (jelenjadi, srnjadi, medvedov, divjih prašičev in na Peci tudi gamsov). A kar je najbolj zanimivo: na tem območju je smelo oziroma moralo loviti dvanajst tedanjih kmetov, ki so uplenjeno divjad za določeno plačilo oddajali pliberški graščini. Ker so še od takrat do danes lovišča LD Bistra, LD Pogorevc in LD Koprivna - Topla bogata z divjadjo, predvsem po zaslugi pravičnega upravljanja z divjadjo, črnjanski, žerjavski in bistriški lovci

Foto F. Rotar

Januarsko lovsko društvo v Črni so polepšale lovske pesmi, melodije lovskih rogov in pohvalne besede govornikov.

Foto F. Rotar

Na prostoru lovske razstave smo v naš objektiv ujeli (z desne) Janeza Švaba, Branka Galjota, Dušana Leskovca, Grega Vrabiča in Izidorja Strmčnika.

svojo večstoletno lovsko tradicijo želijo ohranjati tudi za poznejše rodove. Tudi tako, da so sredi lanskega januarja ustanovili svoj **Lovskogojitveni bazen (LGB) Črna**. Prej so skoraj pol stoletja skupaj z lovci LD Peca - Mežica, LD Jamnica - Prevalje, LD Strojna - Ravne in LD Prežihovo - Kotlje delovali v okviru Mežiškega LGB (MLGB). Čeprav imajo dandanes lovskogojitveni bazeni samo še povezovalno vlogo, v njih na Koroškem lovci še vedno delujejo. In ker so se lovci iz črnjanske občine v zadnjih nekaj letih v Mežiškem LGB počutili nekako »odrinjene«, premalokrat so menda bile uslišane njihove pobude in želje, zlasti ko so se potegovali za lovske funkcije v KLZ in POZUL, so se, kot povedo predstavniki LD Koprivna - Topla, LD Pogorevc in LD Bistra pravilno odločili za ustanovitev lastnega LGB.

Lanska ustanovitev črnjanskega LGB je v Mežiški dolini povzročila kar nekaj zmede in negotovanj.

To se je odrazilo tudi tako, da lani nista bila organizirana 48. Zbor lovcev Mežiškega LGB in tradicionalna lovska razstava. Tudi letos je ne bo v spodnjem delu doline. So jo pa zato lani (že v okviru ustanovnega občnega zbora LGB Črna) z bogatim kulturnim programom in strokovnim predavanjem zelo odmevno organizirali črnjanski, bistriški in žerjavski lovci! Za predsednika LGBČ so izvolili **Janeza Švaba**, znanega koroškega gozdarskega inženirja, nekdanjega župana črnjanske občine in nekdanjo starešino LD Bistra. Drugi občni zbor in bazensko lovsko razstavo so letos 17. januarja spet organizirali v lepo prenovljenem Kulturnem domu v Črni. Zbor lovcev in postavitev razstave je odprl in vodil predsednik Švab. Med stotimi domačimi in sosednjimi lovci smo opazili tudi mag. **Romano Lesjak**, županja črnjanske občine, predsednika Koroške lovske zveze, Pohorskega območnega združenja upravljav-

Za črnjanske, bistriške in koprivske lovce je bilo minulo leto kar uspešno. **LD Bistra**, ki jo drugi mandat vodi **Aleš Vrabič**, šteje 59 članov, upravlja pa z 5.200 ha velikim loviščem. Za odstrel so načrtovali 45 glav srnjadi, odstrelili so jih 38; zaradi nenaravnih izgub so izgubili štiri glave in tri zaradi naravnih izgub. Odstrelili so še 25 glav jelenjadi z eno nar. izgubo (načrt 26), 18 gamsov (načrt 20), 13 divjih prašičev (načrt 5), enega muflona (načrt 3), deset lisic, enega jazbeca in tri kune belice. V **LD Koprivna - Topla**, starešina **Matjaž Roter**, je 59 članov, ki upravljajo s 4.800 ha velikim loviščem. Odstrelili so 56 glav srnjadi, 4 izgube (načrt 61), 28 glav jelenjadi (načrt 35), 39 gamsov (načrt 40), štiri divje prašiče (načrt tri), pet muflonov (načrt tri), 25 lisic, eno kuno zlatico in 28 kun belic.

LD Pogorevc (56 članov) že deset let vodi **Marko Jelen**. Njihovo lovišče meri 3.400 ha. Lani so odstrelili 64 glav srnjadi, ena izguba (načrt 59). Čeprav so načrtovali za odstrel 15 glav jelenjadi, so jih odstrelili le sedem. Odstrelili pa so še 34 gamsov, ena naravna izguba (načrt 36) in nobenega divjega prašiča (načrt tri).

Čeprav so v žerjavskem lovišču še kakšno leto nazaj odstrelili kar nekaj muflonov, lani niso uplenili nobenega. So pa imeli bolj mirno roko pri odstrelu male divjadi. Odstrelili so namreč 17 lisic, dva jazbeca, eno kuno zlatico, eno kuno belico in dva poljska zajca.

F. Rotar

cev lovišč in Polharskega društva Uršlja gora **Dušana Leskovca**, pa predsednika Kluba prijateljev lova – Celovec **Mirka Kumra** s prijatelji in znanega gorenjskega lovca **Branka Galjota** ter druge znane koroške lovce s te in one strani Pece. Med zamejskimi rogisti smo lahko pozdravili tudi mag. **Franca Tšchernkota**, predsednika LGB Pliberk in lovskega mojstra za okraj Velikovec **Franca Koschuttnigga**. Svojevrstno priznanje črnjanskemu lovstvu so z lepim petjem dali pevci Lovskega okteta LD Peca - Mežica, z lepimi melodijami pa Lovski rogisti LGB Pliberk z avstrijske Koroške. Pozdravne besede so namenili Janez Švab, županja črnjanske občine, Dušan Leskovec, Mirko Kumer. **Stanko Grl**, koroški lovski pesnik, član LD Peca - Mežica, je iz svoje bogate zbirke prebral nekaj svojih pesmi. Zagotovo se bodo nekateri še dolgo spominjali strokovnega predavanja Branka Galjota, ki je koroškimi lovcem zanimivo predstavil dolgoletne izkušnje gorenjskih lovcev pri upravljanju z jelenjadjo.

Za lani si je LGB Črna zadal kar obširen program dela. Poleg dela v loviščih in lova so bili dokaj delavni tudi na drugih področjih. O tem je Janez Švab povedal: »Na začetku naše samostojne poti smo naleteli na nekaj manjših, a na srečo pričakovanih težav! Danes je svečan dan – Zbor lovcev in prijateljev, ki pomeni prijetno druženje enako mislečih in tudi prikaz enoletnega dela. Tako smo lani v okviru 60. Koroškega turističnega tedna v Črni ponudili obiskovalcem lovski golaž, ki smo ga skupaj skuhalo lovci vseh treh LD. Avgusta smo v sodelovanju z našim župnikom mag. **Antonom Vriskom**, LO LD Peca, in lovskimi rogisti iz Pliberka organizirali tudi odmevno Hubertovo sv. lovsko mašo. Pripravili smo tudi program lovskega tabora za učence višjih razredov OŠ Črna. Veseli

nas, da je zaradi tesnega sodelovanja z našo šolo vključen tudi v letni šolski program in bo prvič na Koroškem organiziran letos junija,« je pomenljivo in ponosno poudaril predsednik novega LGB Črna.

Franc Rotar

V LD Šmarje zgradili novo zbiralnico za uplenjeno divjad

Na deževno valentinovo nedeljo, 14. 2. 2016, so lovci **LD Šmarje** slavnostno odprli in širši javnosti pokazali nove prostore družinske zbiralnice za uplenjeno divjad, ki so jo zgradili poleg gostilne Pr' Malna v Pučah. Potreba po novi hladilnici se je pokazala že pred leti, saj povprečni letni odstrel velike divjadi v lovišču LD Šmarje v zadnjih petih letih presega dvesto glav. Zato premična hladilna komora, ki so jo uporabljali dotlej, ni več ustrezala potrebam. Kljub težkim finančnim časom, ki pestijo slovensko lovstvo, so se člani LD Šmarje v začetku minulega leta odločili, da bodo zgradili novo, sodobno opremljeno zbiralnico. V ta namen so imenovali tričlanski gradbeni odbor pod vodstvom starešine **Iztoka Benčiča** in članov **Franka Lisjaka** ter **Draga Vilerja**, ki je skrbel za nemoten potek gradbenih del. Z veliko požrtvovalnostjo večine članov jim je v enem letu uspelo zgraditi in opremiti hladilnico, prostor za obdelavo divjačinskega mesa in pisarno za usposobljeno osebo, v skupni velikosti 25 m². Po slavnostnem nagovoru prisotnim lovcem in občanom je starešina Benčič prerezal trak in tako slavnostno predal v uporabo nov objekt, ki bo lovcem LD Šmarje v velik ponos, predvsem pa ko-

ristna pridobitev. O dejanskem pomenu nove pridobitve tudi za lokalno skupnost priča podatek, da je o tem dogodku namestnica odgovorne urednice **Debora Fajdiga** v glasilu *Murva* Krajevne skupnosti Šmarje objavila članek ter s fotografijami ovekovečila slavnostni dogodek.

Vedran Prodan

Mi smo (tudi) pevci

Lovska kultura je tesno povezana z razvojem zavesti slovenskega naroda

Iz grl zbora lovskih pevcev odmeva: »Mi smo lovci, zgodaj vstali; vsak svojo puško, na ramco d'jali. Po gozdu smo hodili, jelenčke lovili ... in vendar je moral jelenček dol past', dol past' ...«

Lovska pesem je kot srnica na jasi ali skobec v letu na modrem nebu, polna in mehka, iskriava in nežna. Pa naj jo pojejo lovski tovariši ali nežni ptički, ki žvrgolijo v deževnem gozdu. Kako čudovita je pesem letelih in igrivih pevcev, trubadurjev ljubezni, znanilcev

čutno je Černigoj doživljal naravo, ki jo je opisal nežno in tenkočutno, tako kot to zna samo on! V njegovih knjigi beremo o lovu in lepotah narave, tudi kako je »tam noter v črni gošči čisto narahlo pocinglja s srebrnim zvončkom taščica«, in v drugem poglavju knjige, kako je s svojimi zaznavami začutil, da je »pesem grahastega pevca kljub čistim tonom kričava in skoraj nasilna. Zavpijejo še kosi, cararji, ščinkavci, s tal se vzpenjo v zrak drevesne cipe, pršijo podse svoje pesmi in se na široko razprtih perutničkah spuščajo za njimi – kot bi jih varovale med padanjem na tla«. Ker brez lovcev ni lova, je treba pričujočemu zapisu dodati tudi eno izmed najlepših pesmi, ki jo lovec lahko sliši v gozdu, to je glas goničev, ki zapojejo svojo visoko pesem v drhtečem pogonu. Če se za trenutek vrnem k pisatelju Francu Černigoju in njegovemu delu: iz njega kipi simfonija zvokov narave, ki je popolna: »... In ko so na dnu hudourne struge goniči zapeli svojo visoko pesem, so se v nas, lovcih, razširile žile, kri je hitreje zakrožila, skozi široko razprte nosnice smo globoko vase

Foto: B. Avbtor

Člani Lovskega pevskega zbora Zveze lovskih družin Novo mesto, ki mu dirigira dirigent **Robi Markovič**, vodi pa ga **Franci Lavrič**.

nebeške lepote, ki krasijo gozd in gozdni rob, grmovnate površine in polje, je orisal tudi naš pisatelj **Franc Černigoj** v svoji čudoviti knjigi z lovsko tematiko Po sledu za besedo. Umetniško, z občutkom za zaznavanje nežne lepote narave in njenih drobce-nih bitij, ki krasijo ta svet, je z besedo naslikal pesem ptic, ki jih lovci dostikrat slišimo pri našem poslanstvu v naravi. Ko prebiram pisateljeve misli, globoke in spokojne, njegove izbrane besede v vsej prečudoviti lepoti in barviti slikovitosti, mi je globoko v dušo in srce segel opis njegovih zaznav prečudovite in neponovljive, a očem in ušesom mnogokrat skrite narave, ki ni ponovljiva. Kako

vlekli duh iz vlažnih gozdnih tal, pomešan z lučjo z neba, precejeno skozi veje dreves. Počilo je levo, zapokalo desno, psi so še glasneje zagnali, zaslišali so se klici poganjačev.« Čudovito, saj po pogonu sledi pozdrav lovini in tudi pesem, ki se razlega po lovišču in nas združuje.

Vem, da je in bo lovska pesem večno ostala sestavni del lovske kulture, dediščine, ki ne bo nikoli zamrla. Lovska kultura je tesno povezana z razvojem zavesti slovenskega naroda. Zgodovina človeka in njegove kulture je prav tako dolga kot zgodovina lova. Pri nas je bila lovska kultura tesno povezana z narodnim prebujenjem kot nosilka narodne zavesti

Foto: V. Prodan

Pred novo hladilnico LD Šmarje

ter budnica slovenstva. Novinar, publicist in pisatelj **Ivan Kuljaj** mi je ob neki priložnosti omenil, da tam, kjer ljudje nosijo obleke iz lodna in klobuke iz klobučevine, kjer se med razigranimi ljudmi razlegata valček in polka, kjer je petje, tam je cvetoča civilizacija. Iz zgodovine je znano, da je bila za razvoj slovenske lovske kulture odločilnega pomena dobro organizirana, zavedna in izobražena lovska organizacija. *Slovenski lovski klub* je bil ustanovljen 17. oktobra 1907 v Ljubljani. Njegov predsednik je postal ljubljanski župan dr. **Ivan Hribar**. Marca 1909 se je slovenski lovski klub preimenoval v Slovensko lovsko društvo (SLD), ki ga je vse do leta 1934 vodil dr. **Ivan Lovrenčič**.

Kaj pa na Dolenjskem?

Na Dolenjskem so lovske družine združene v območni **Zvezi lovskih družin Novo mesto**, ki ima izjemen posluh za lovsko kulturo. Znani so njeni lovski rogisti in zbor harmonikarjev. Posebno prizadevni so pevci **Lovskega pevskega zbora ZLD Novo mesto**, ki prepevajo pod vodstvom zborovodje **Robija Markoviča**. Zbor organizacijsko vodi prizadevni lovec **Franci Lavrič**, njegovi člani so: **Tone Plavec, Janez Sintič, Franci Lavrič, Lambert Pate, Lado Vesel, Mirko Žefran, Janez Kastelic, Marjan Jamnik, Lojze Dragan, Peter Medvešček in Gustl Pekolj**. LPZ ZLD Novo mesto pridno vadi v lovskem domu na Seidlovi cesti 6 v Novem mestu, nastopa pa tudi na lovskih prireditvah.

Člani lovskega pevskega zbora ZLD Novo mesto se skrbno pripravljajo na Srečanje lovskih pevskih zborov, ki bo letos v Vipavi, kjer bodo nastopili številni lovski pevski zbori. Lovci, ki zase ponosno trdijo, da so tudi pevci, so lovske puške in love začasno zamenjali za odrske deske. S svojim petjem želijo ljudem prikazati, da je lov human in oblika kulturne dejavnosti civilne družbe. Lovska kultura je sestavni del etičnega odnosa varuhov narave do naravnih vrednot in prizadevanj za ohranitev rastlinstva in živalstva. Čeprav je fraza, da »tisti, ki poje, zlo ne misli«, že zelo obrabljena, še vedno velja. Znano je, da lovci (tudi) pojemo, kar pomeni, da smo veselega in dobrega srca. Letos maja bo v Vipavi velika revija pevskih zborov, na kateri bo lovska organizacija spet pokazala svojo kulturno moč. Iz številnih grl bo zadonela slovenska lovska pesem, ki nas združuje. Švedi modrujejo, da kdor želi prepevati,

bo vedno našel pesem, kar velja tudi za lovke in lovce, saj kdorkoli izmed njih bo želel in verjel v lov, ga bo tudi dobil in imel ...

Bojan Avbar

Ta je lovska

Umetnostna galerija Maribor deluje že od leta 1954 in je tudi največja v slovenskem prostoru. V okviru svoje dejavnosti je v petek, 11. marca 2016, ob 19. uri v prostorih UGM Studio, Trg Leona Štuklja 2, Maribor, na ogled postavila razstavo s pomenljivim na-

tudi uspešno razstavlja. Tokrat smo predstavili del lovske kulture z Rogisti LZM, ki so v lovskem slogu pospremili odprtje in predstavitev razstave.

LZM in lovske družine smo se predstavili s svojimi prapori kot s simbolom zveze in članic.

Zakon o divjadi in lovu opredeljuje lov z določbo, ki glasi: »Lov je iskanje, opazovanje, zasledovanje, vabljenje in čakanje divjadi s ciljem upleniti divjad ali odloviti divjad živo ter pobiranje divjadi ali njenih delov.«

Lov je bil človekova prva in najpomembnejša dejavnost, saj

mu je zagotovila obstanek in razvoj. Vloga lova in lovcev se je do danes spremenila in ni več takšna, kot je bila v preteklosti. Lov je vse manj privilegij določenega sloja ljudi in vse bolj postaja stroka preudarnega trajnostnega upravljanja z naravnim virom (divjadjo) in skrbjo za njeno okolje ter temu prilagojen način življenja.

V zdajšnjem času se lov nanaša na legalno in nadzorovano dejavnost lovljenja (predvsem) divjih živali, ki se tako zelo razlikuje od prepovedanega, nenadzorovanega divjega lova ali krivolova. Nadzorovan je do take mere, da je lovne živali dovoljeno loviti le v natančno določenem časovnem obdobju, v tako imenovani lovni dobi (sezoni).

Skozi ogled razstave so nas popeljali sodelujoči umetniki, ki so razstavili svoja dela in predstavili, kako iz svojega zornega kota razumejo živalski svet, lov in ne nazadnje tudi lovske trofeje.

Zato je bila predstavitev razstavljenih del od umetnika do umetnika drugačna in svojstvena, včasih tudi nekoliko izzivalna. Sklepna misel vseh pa je bila vseeno nekoliko nagnjena v prid lovcev in lovske organizacije, saj je splošno mnenje, da je v lovstvu

Nastop rogistov LZ Maribor ob odprtju razstave

slovom *Ta je lovska*. Kurator razstave je bil **Denis Volk**, sodelujoči umetniki pa so bili: **Uroš Acman, Andrej Brumen Čop, Aljaž Celarc, Jasmina Cibic, Mitja Ficko, Mito Gegič, Svetlana Jakimovska Rodič, Vladimir Leben**, skupina **Irwin**.

Višja kustosinja UGM **Andreja Barin** je glede na tematiko razstavljenih del k sodelovanju povabila LZ Maribor in njene člane. Ker menim, da sta lov in z lovom povezana tematika tudi v domeni lovcev in lovske organizacije, smo se vabilu odzvali.

Ob tej priložnosti se nismo predstavili kot lovci - umetniki, ki jih je v lovskih vrstah precej in

Višja kustosinja Andreja Barin in kurator razstave Denis Volk med mariborskimi lovci

Zanimiv umetniški pogled na temo lovstva

veliko dobrega in pozitivnega – to je treba ohranjati in negovati.

Odprtje razstave so popestrili štirje protestniki, ki se niso strinjali z vsebino razstave. Svoje mnenje so predstavili pod sloganom *Umor ni umetnost*. Po koncu uradnega odprtja razstave so imeli možnost predstaviti svoje nestrinjanje z razgrnitvijo svojih argumentov. Koliko so s svojimi utemeljitvami uspeli prepričati obiskovalce v svoj prav, je bilo prepuščeno vsakemu obiskovalcu posebej.

Menim, da smo kljub izzivom,

ki smo jih začutili, vsi, ki smo se udeležili odprtja razstave *Ta je lovsko*, preživeli lep kulturni večer, ki se je še kako prilegal po napornem delovnem tednu.

Marjan Gselman,
predsednik LZ Maribor

Članice ZLD Prlekija izvolile novega predsednika

Zveza lovskih družin Prlekija je zimela v četrtek, 24. 3. 2016, v lovskem domu LD Ljutomer v Podgorju redni občni zbor. Ker se je hkrati izteklo štiriletno mandatno obdobje, je bilo treba izvoliti tudi novega predsednika. ZLD

Stari (levo) in novi predsednik ZLD Prlekija: Anton Holc in Gorazd Kuhar

Ljutomer), Franc Novak (LD Križevci pri Ljutomeru), Franc Rakuša (LD Videm ob Ščavnici) in Franc Smolko (LD Radenci).

Foto: I. Kocjančič

Foto: I. Rožman

Z volilnega občnega zbora ZLD Prlekija

Prlekija sestavlja osem članic, lovskih družin (upravljavk lovišč), ki skupaj štejejo 479 članov, od katerih je dvanajst lovck. Glede na število članov v članicah je bilo zdaj do volilnega glasu opravičeni enaintrideset delegatov (en delegat na vsakih dvajset članov), od katerih se jih je volilnega občnega zbora udeležilo osemindvajset, kar je več kot 90 % udeležba. Volilno-kandidacijska komisija v sestavi Anton Holc, Branko Hladen in Anton Šafarič je pripravila spisek kandidatov. Izvolitev kandidatov je potekala javno z dviganjem rok. Dozdajšnjega predsednika ZLD Prlekija Antona Holca je nasledil starešina LD Ljutomer Gorazd Kuhar. Za predsednika NO je bil izvoljen Andrej Rugole (LD Apače), za člana pa Jože Koren (LD Radenci) in Dominik Holc (LD Videm ob Ščavnici). Disciplinsko komisijo bodo sestavljali Franc Mauko (LD Gornja Radgona) kot predsednik, člani pa bodo Zlata Rojko (LD Negova), Simon Budna (LD

Blagajniške posle bo še naprej opravljal Branko Hladen (LD Križevci pri Ljutomeru), tajniška dela pa Tomaž Šišernik (LD Mala Nedelja).

Izvoljenemu vodstvu iskrene čestitke in veliko uspešnega dela v naslednjem mandatu.

Iztok Rožman

Gostovale na lovu LD Cerknica

Lani na štefanovo so nas, člani Luce Društva slovenskih lovck, povabili na lov v domačo LD ene od naših članic. Olge Braniselj, v LD Cerknica. Ob 8. uri smo se zbrali v Cerknici, kjer smo se po jutranjem pozdravu odpravili na prvi pogon. Čeprav je bil lep sončen dan, je bilo izredno hladno jutro, kar pa nas lovck in lovec ni oviralo in smo se, po vmesni malici, odpravili tudi na v drugi pogon. Diana nam tisti dan sicer ni bila naklonjena, vendar si bomo lovke

obravnanimi kandidati izbrala kandidatke, ki so bili še posebno zaslužni. Tako so odlikovanje LD Prlekija iz rok predsednika ZLD Prlekije Gorazda Kuharja in nekdanjega predsednika Antona Holca prejeli: Ivan Hibler (LD Gornja Radgona), Dragan Zemljč (LD Ljutomer), Anton Šafarič (LD Radenci) in Boris Rakuša (policijski inšpektor). Vsi prejemniki so veliko prispevali k dobremu in uspešnemu delovanju ZLD Prlekija. Nagrajencem smo izrekli iskrene čestitke in jim zaželeli še veliko užitkov v lovskih vrstah.

Iztok Rožman

Zbor v Cerknici pred prvim pogonom

dan še dolgo zapomnile zaradi izjemne gostoljubnosti in prijetnega druženja z lovci LD Cerknica. Zadnji pogon smo imeli v njihovi koči, kjer smo z odličnim kosilom sklenile naše druženje z obljubo, da bomo lov ponovili še kdaj. Hvala predsedniku LD Cerknica Jožetu Gorniku, naši Olgi Braniselj ter vsem njihovim sodelujočim lovckem in gostom za povabilo in prijetno druženje.

Urša Kralj in Ivica Kocjančič

Odlikovanja izročili zaslužnim članom

V četrtek, 24. 3. 2016, so delegati Zveze lovskih družin Prlekije v prostorih Lovske družine Ljutomer v Podgradju zasedali na svojem rednem volilnem občnem zboru. To je vsakoletni dogodek, letošnji pa je imel poleg namena izvolitve novega vodstva še posebno prijeten namen. Na njem so podelili odlikovanja Zveze lovskih družin Prlekije, ki jih ta območna lovska zveza podeljuje svojim najbolj delavnim in zaslužnim članom ter zunanjim sodelavcem kot zahvalo in priznanje za njihovo dolgoletno delo in prispevek. Komisija za odlikovanja in priznanja je med

Očiščevalne in druge spomladanske akcije LD Bogojina

V okviru občinske čistilne akcije Občine Moravske Toplice so se v soboto, 2. aprila, vključili tudi člani LD Bogojina. V jutranjih urah so se zbrali pri lovskem domu v Bogojini, kjer so čistili poti od Bogojine do Bukovnice in dele vasi Filovci. Temeljito so očistili tudi okolico lovskega doma. Spomladanske očiščevalne akcije se je udeležilo štirinajst članov, ki so delo sprejeli z veliko odgovornostjo, kajti zavedajo se, da morajo lovci skrbeti za čisto in neokrnjeno naravo. Nabrali so veliko količino raznih smeti. Veliko dela so imeli še pri urejanju notranjosti lovskega doma. K lovskemu domu so ob tej priložnosti pripeljali premično lovsko prežo, ki so jo popravili zaradi varnosti članov, ko lovijo z nje ali le opazujejo divjad v njihovem lovskem lovišču.

Vodja očiščevalne akcije je bil Jože Lutar. V razgovoru po očiščevalni akciji so lovci povedali, da je srnjad oziroma velika divjad na njihovem območju v številnem zmanjševanju. Pozimi so malo divjad krmili s koruzo, senom

Foto: B. Žerdin

Člani LD Bogojina so se lotili spomladanske očiščevalne akcije in popravili premično lovsko prežo.

in drugimi poljščinami, poleti pa bodo preprečevalno krmili veliko divjad, da ne bo zahajala na polja, kjer rastejo oljna ogrščica, žita, koruza, buče in druge poljščine. Upajo, da na tak način divjad ne bo kmetom uničevala posevkov na polju.

B. Žerdin

Lov z ženami v LD Ormož

Sobota, 9. 1. 2016, dan, ko je LD Ormož že osmič organizirala lov z ženami.

Zbrale so se **Micka, Marjetka, Mimica, Petra, Štefka in Andreja.**

Pred lovom smo se s **Frančkom**, vodjem lova, dogovorili, da ženske ne bomo preveč »mantrali« (utrujali), zato bomo lovili v terensko lažjem predelu Ciganica in Mekič (trije pogoni).

Zbrali smo se ob 9.30 pred domom društev. Ker je bil zaprt, smo zborna mesto preselili do bifeja Ribnik. Tam je član **Rado** pogostil vse ženske z dobro jutranjo kavo. Iskrena hvala mu na tem mestu.

Po jutranji kavi in sproščenem klepetu smo odšli na zborna mesto lova, ki je bilo v neposredni bližini vinske kleti, kjer je vse prisotne pozdravil starešina **Bojan** in vsem lovcem zaželel dober pogled, našim »gonjačicam« pa lepo druženje. Lepo nas je pozdravil tudi lovovodja **Franček**, naštel divjad, ki jo lahko lovimo, nas seznanil s potekom lova in s svojim pomočnikom **Jankom** prevzel ženske in lovce v »svoje roke«.

Prvi pogon je potekal neposredno ob nekdanji tovarni sladkorja v Ormožu, kjer nismo imeli sreče in nismo uplenili nobenega fazana, le mladi lovec **Rado** je uplenil sivo vrano. Tudi v drugem pogonu nismo imeli naleta, saj ni počil noben strel. Ne vem, ali zato, ker ni bilo divjadi, ali pa so bile »gonjačice« premalo glasne. Tolažili smo se, da bo v tretjem pogonu morda nekoliko boljše. Pri vračanju na jutranjo zborna mesto, kjer naj bi se posedli v avtomobile, da bi se odpeljali v Mekič, sta nas prijetno presenetili družini **Niedorfer** in **Šef** ter nas pogostili. Obema lepa hvala.

Po prihodu na zborna mesto tretjega pogona smo se dogovorili,

naj postavljamo lovce na stojišča poteka čim tišje, ker je le bila možnost, da bi uplenili tudi kakšno lisico zvitorepko. Sicer je nismo dobili, smo pa bili preseenečeni, da so nam »gonjačice« prignale kar enajst fazanov. Res lep zaključek lovnega leta.

Na zboru in po pozdravu divjadi je lovovodja **Franček** vse obvestil, da imamo na voljo uro in pol časa, da se preoblečemo in se ob 15. uri spet zberemo v domu društev, kjer bomo nadaljevali z druženjem.

Bili smo točni. Odlični kuhar **Dušan** nam je pripravil okusno večerjo. Kasneje se nam je pridružil še izjemni muzikant **Marko**. Za vrhunec večera smo pripravili krst mladega lovca **Rada**. Vse to je bil dovolj dober razlog, da smo ostali in plesali še dolgo v noč.

Zahvaljujem se vsem udeležencem popoldanskega druženja, prav tako tudi lovovodji **Frančku** s pomočnikom **Jankom**, kuharju **Dušanu**, muzikantu **Marku** in vsem članom, ki so se udeležili lova, zelencu **Radu**, ki je uspešno preстал lovski krst, in seveda vsem omenjenim »gonjačicam«. V začetku naslednjega leta se bomo spet srečali.

Bojan Maček

Tradicionalni prijateljski lov na fazane

Lovska družina **Slovenska Bistrica**, ki šteje 67 članov in članic, gospodarji v lovišču s 4.200 ha, od katerih je lovni

trop okoli 20 do 25 glav. Zaradi vedno večje reklame in propagiranja **Bistriškega Vintgarja** ob sotočju reke **Bistrica**, ki je zdaj zelo znan in je temu posledično tudi večji obisk, so gamsi zapustili območje in zelo redko zaidejo v omenjeni predel lovišča, v katerem vsako leto izpustijo 100 do 150 fazanov iz umetne vzreje. Vlaganje fazana v naravno okolje je vedno bolj problematično, saj zanje ni več naravnih remiz. Vzdrževanje remiz za malo divjad je sicer napisana obveznost vseh upravljavcev lovišč, ki imajo ustrezna lovišča za upravljanje z malo divjadjo, še posebno zato, ker je njihov značilen življenjski prostor zaradi intenzivnega kmetijstva zelo osiromašen in še nadalje ogrožen.

Remizne površine se zaradi intenzivnega kmetijstva nezadržno krčijo, lovci pa nimajo dovolj močnega vpliva in možnosti, da bi v lovišču lahko namensko in dolgoročno te površine urejali z zasajanjem ustreznih grmovnic, drevja in drugih rastlin. A le tako bi lahko ustvarili naravne okoljske razmere za gojitev male divjadi.

V lepem sončnem sobotnem jutru, drugega dne letošnjega leta, smo se pred lovskim domom LD Slovenska Bistrica zbrali lovci domače LD in povabljeni lovski tovariši ter prijatelji iz drugih LD. Kot vsako leto smo tudi letos organizirali prijateljski lov za vse povabljenе lovske tovariše, saj smo se domenili, da lahko vsak lovec naše LD na lov povabi lovskega prijatelja.

Po prirčnih stiskih rok in medsebojnih pozdravih ter ob voščilu

Foto: B. Ačko

Pozdrav lovini po uspešnem prijateljskem lovu v LD Slovenska Bistrica

površin 3.500 hektarov. V lovišču je največ srnjadi, gospodarimo tudi z divjimi prašiči in prehodnimi jeleni. Občasno se v delu lovišča, **Pušni Marof**, pojavijo tudi gamsi, ki so bili pred časom redno na tem območju, in sicer

k uspešnemu novemu letu smo se skupaj odpravili v del lovišča, ki mu pravimo pri Račjem bajerju oz. **Vrhole**; v eno zadnjih površin našega lovišča, kjer so še ohranjene naravne remize.

Lov so vodili starešina **Alojz**

Foto: B. Maček

Skupinska fotografija »gonjačic« in lovcev LD Ormož

Gostenčnik, revirna vodja **Franci Založnik** in **Andrej Stopar**. Lova se je udeležilo dvaintrideset gostov iz LD Laporje, LD Fram, LD Slovenske Konjice, LD Šmartno na Pohorju in LD Zreče.

Ob dobri organizaciji, disciplini vseh udeležencev in pomoči psov in dobrih strelcev je bil lov zelo uspešen. V nem pogonu smo uplenili trinajst fazanov in lisico. Vsi udeleženci so se strinjali, da mora naš lov ostati tradicionalen. Po pozdravu lovini in zahvali vseh udeležencev za dober ulov smo zadovoljni skupaj odšli pred lovski dom LD Slovenska Bistrica.

Branko Ačko

Kljub slabemu vremenu uspešen lov z občani

V Lovski družini **Banja Loka - Kostel** v okviru rednih jesenskih skupnih lovov vsako leto, zdaj že tradicionalno, organiziramo tudi skupni lov z občani. Po navadi se lova udeleži več domačih lovcev in okrog dvajset občanov. Toda zadnji lov je bil glede udeležbe nekoliko drugačen.

Že teden pred lovom so se začele priprave. Vsem gospodinjstvom v Občini Kostel smo poslali pisno vabilo na skupni lov, zagotovili divjačinsko meso in druge sestavine za lovski golaž, pripravili pecivo, nabavili pijačo ter temeljito očistili lovski dom za sprejem občanov. Vsak dan smo spremljali vremensko napoved, saj je bilo ravno za tisti vikend napovedano sneženje. Želeli smo si, da snega ne bi bilo preveč, a naši strahovi so se uresničili in v soboto, dan pred lovom, je zelo snežilo. V nedeljo, 22. 11. 2015, na dan lova, nas je zjutraj pričakalo več kot štirideset centimetrov novo zapadlega snega in je še kar snežilo. Kljub temu smo se že pred 7. uro zbrali v lovskem domu in začeli s pripravi. Zbralo se je devetnajst domačih lovcev in dva lovska gosta, **Jože** in **Jure** iz LD Vrhnika. Občani so bili vabljeni ob 8. uri. Kot po navadi smo skuhalo čaj in kavo ter kranjske klobase za malico, ročno smo očistili sneg pred lovskim domom in s parkirnega prostora. Naša stalna kuharja **Mladen st.** in **Hinko** pa sta začela s pripravo lovskega golaža. Izmenjevali smo si negotove razočarane poglede. Slišati je bilo besede razočaranja in tiha vprašanja: »A bo lov sploh mogoč? Najbolje, da lov odpovemo! Kaj bomo z golažem?«

Malo pred 8. uro se je z jutranjega obhoda lovišča vrnil starešina **Cveto** in vse oči so se vprašujoče zazrle vanj. Pričakovali smo, da bo lov odpovedal, a starešina je na vsesplošno presenečenje odločno izjavil: »Lov bo!«

Ob 8. uri smo nekoliko v dvomih pričakovali udeležbo občanov; prišla sta le dva, **Anton Selan** in **Alen Kukec**. Slednji je prišel že ob 7. uri, skupaj z domačim lovцем **Klemenom**, in je veselo pomagal pri pripravah. Sledila je malica s kranjsko klobaso. Čez uro smo se zbrali v zbor pred lovom. Cveto, ki je bil lovovodja, je odločil, da lova ne bomo

rogovjem in z visoko dvignjeno glavo je ponosno stal pred menoj in prisluškoval. V zasneženi pokrajini je deloval mogočno, skoraj pravljično. V tistem trenutku sem najbolj pogrešal svoj fotoaparatus, da bi ovekovečil njegovo veličastnost. Tako je stal pred menoj vsaj pet minut, kot bi vedel, da se mu tokrat ni treba bati, da bi postal plen. Ovohaval in preverjal je zrak, nato pa se je počasi po že dobro uhojeni stečini spustil v dolino in kmalu izginil v manjšem nasadu smrek.

Po končanem lovu smo se spet zbrali na počivališču nad vasjo Padovo. Diana nam tokrat ni

Tudi zadnji skupni lov z našimi občani, ki je bil zaradi vremenskih razmer že skoraj odpovedan, je lepo uspel. Vse naše priprave in trud niso bili zaman in še enkrat smo dobili potrdilo, da z našimi občani dobro sodelujemo in da se še vedno radi udeležijo naših skupnih srečanj. Priznali so, da se v naši družbi počutijo domače in sproščeno. Tudi mi smo jim hvaležni za vse dosedanje sodelovanje, razumevanje naših težav in njihovo udeležbo na lovu.

Mladen Koritnik ml.

Boginja lova jim spet ni bila naklonjena

Že drugo leto zapored je tradicionalni novoletni lov, ki ga organizirata **LD Žalec** in **LD Gozdnik - Griže**, imenovan tudi **Županov lov** – vedno ga organizirajo prvo soboto ali nedeljo po novoletnih praznikih –, minil le v prijetnem druženju, saj boginja lova tudi letos ni bila naklonjena.

Letošnji novoletni skupni lov, ki je vsakič pod županovim pokroviteljstvom (zato županov lov), je bil letos v domeni griških lovcev, ki so za tokratni lov izbrali lovski revir na severnem območju Gozdnika, za odstrel pa namenil divje prašiče ozimce, lisico in kuni. Na dvorišču izletniške domačije Kotar pod Homom in Kamnikom se je v nedeljo, 10. januarja, zjutraj zbralo okrog petdeset lovcev iz obeh LD in njihovih gostov. Tam so jim najprej postregli z raznimi dobrotami, nato pa so prisluhnili glasbi *Savinjskih rogistov* in vodjem lova. Zbranim je najprej spregovoril vodja lova **Rajko Stopfer**, ki je predstavil lovno območje in posebej opozoril na varnost pri lovu na divjad ter navedel, kaj je na lovu dovoljeno upleniti. V nadaljevanju sta udeležence nagovorila še predsednik in gospodar **LD Gozdnik - Griže Andrej Drevenšek** in **Jaka Petek**, ki sta povedala, da so načrtovani odstrel divjih prašičev v njihovi LD v glavnem že izpolnili, spomnila pa sta tudi na letno ocenjevanje trofej Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje, ki je bilo tokrat organizirano v LD Prebold na Golavi.

Lovce je nagovoril tudi župan **Janko Kos**, ki je pohvalil delo obeh LD, ki delujeta na območju Občine Žalec, in poudaril pomen lovcev pri ohranjanju narave in upravljanju z divjadjo. Izrazil je tudi veselje in osebno zadovoljstvo, da se tradicija novoletnega lova nadaljuje, saj je letošnji lov

Foto: M. Koritnik

Kljub slabemu vremenu se je druženja z lovci LD Banja Loka - Kostel udeležilo več kot petnajst občanov.

imeli v revirju Stružnica, kot je bilo sprva načrtovano, saj je tam zapadlo še več snega, temveč v revirju Vas - Fara, v predelu od Fara in Slavskega Laza do Svetega Štefana in Padova, kjer ga je bilo precej manj. Za svoje pomočnike je določil **David**, **Srečka** in **Klemena**, povedal, na katero divjad je dovoljeno streljati, in opozoril na varnost, red in disciplino, ki so pri takšnih lovih pomembnejši. Z avtomobili smo se nato odpeljali na lovno območje in presenečeni ugotovili, da je tam zapadlo manj kot pet centimetrov snega, tako da sneg niti ni popolnoma pobelil travnikov. Cveto in David sta poskrbela za postavitev strelcev na stojišča, Srečko in Klemen pa sta vodila gonjače. Sam sem bil med strelci in so me postavili na stojišče nad vasjo Padovo. Kmalu po začetku lova sem daleč spodaj opazil nekaj glav jelenjadi, vendar je bila daljša prevelika, da bi lahko razločil, katere živali so bile. Pol ure za tem pa je predme nenadoma stopil jelen. V snegu se je skoraj neslišno, od nikoder, pojavil pred menoj. Le kakšnih pet metrov od kraja, kjer sem stal skrit za drevesom, se je ustavil. Lep močan deseterak. Zasnežen, z od vlage potemnelim skoraj črnim

bila naklonjena in plena ni bilo. Kljub temu so bili obrazi vseh udeležencev vedri in nasmejani. Med pripovedovanjem doživetega in opaženega so se oči svetile in izražale zadovoljstvo. V pogonu je bilo opaženih najmanj deset jelenov in skoraj ni bilo udeleženca, ki ne bi videl vsaj enega. Videti je bilo, da je bil lov, čeprav nismo imeli plena, za vse, tudi za lovce, vajene takšnih prizorov, izjemno doživetje.

Zadovoljni smo se vrnili pred lovski dom, kjer nas je čakalo novo presenečenje. Tam nas je z opravičujočimi, a nasmejanimi obrazi pričakalo petnajst občanov, med njimi je bilo tudi nekaj novih obrazov, ki jih na dosedanjih skupnih lovih še nismo videli. Seveda jim nismo zamerili, saj zaradi velike količine zapadlega snega tudi tako številne udeležbe nismo pričakovali. In konec koncev je ta lov vedno namenjen ravno njim, zato je udeležba prepuščena njihovi prosti volji in oceni. Z veseljem smo jih povabili na zadnji pogon v lovski dom, kjer smo se med pripovedovanjem doživetega, izmenjavo mnenj in predlogov o še boljšem sodelovanju v prijetnem vzdušju družili do poznih večernih ur.

obeleževal že petnajstletni jubilej, kar je tudi zanj nekaj posebnega. Tako dolgo je namreč tudi sam v družbi zelene bratovščine. V znamenje zahvale za sodelovanje mu je **Janko Stebernak**, predsednik LD Žalec, po končanem lovu izročil lovsko trofejo, rogovje srnjaka, ki ga je župan uplenil v njihovem lovišču.

Pred odhodom na stojišča je Rajko, vodja lova, določil še terenske vodje posameznih skupin in njihovo lovno območje. Lovci so se odpravili na območje Gozdnika kjer se je slabo uro zatem tudi začel lov. Divjadi so

»zelenca«, ki se je bratovščini pridružil pred nedavnim.

Čeprav boginja Diana lovcem spet ni bila naklonjena, to ni zmanjšalo prijetnega razpoloženja, saj so vsi priznali, da sta v prvi vrsti bistvena sproščeno druženje in krepitev prijateljskih vezi med člani obeh LD in njihovimi gosti. Sicer pa so za še prijetnejše razpoloženje poskrbeli domači s Kotarjeve kmetije z bogato kulinarčno in drugo ponudbo ter melodije Savinjskih rogistov, ki letos praznujejo trideset let svojega delovanja.

D. Naraglav in M. Burjan

Tako imenovani Županov lov vsako prvo soboto v letu že petnajst let organizirata LD Žalec in LD Gozdnik - Griže. Letos so ga naznanili zvoki Savinjskih rogistov.

opazili kar nekaj, a ne tiste, ki bi jo lovci smeli upleniti, tako da so po dobrih dveh urah lov končali brez plena.

Po lovu so se lovci zbrali na že tradicionalnem mestu Kotarjeve domačije, kjer so analizirali potek lova in nato odšli na prigrizek in potešitev žeje. Ob prijetnem klepetu in zvokih rogistov so opravili še družabni lovski krst novepečenega

Lovski shod pod Obirjem

Za našo severno mejo, na avstrijskem Koroškem, imajo osem okrajev. Koroški lovci z naše strani Pece že vrsto let dobro sodelujemo z lovci iz okraja Velikovec, ki premore kar deset lovskogojitvenih bazenov (LGB). Samo na območju Železne Kaple

Lovski dan okraja Velikovec na avstrijskem Koroškem je potekal ob vznožju mogočnega Obirja. Udeležil se ga je tudi dr. Ferdinand Gorton, glavni lovski mojster tamkajšnje Koroške lovske zveze, ki je zbrane podrobneje seznanil o lanskem odstrelu, napovedal, kako bo v prihodnje urejeno dodatno krmljenje divjadi, in jih seznanil tudi o drugih odprtih lovskih vprašanjih.

Foto F. Rotar

Nemško in slovensko govoreči podjunski lovski rogisti vedno poskrbijo za dobro lovsko vzdušje.

delujejo štirje LGB. V 140 majhnih loviščih, ki skupaj merijo 90.368 ha, od katerih jih je 87 zasebnih in 53 občinskih, lovi okrog 1.200 lovcev in nekaj več kot sto lovk. Menda jih je lovno aktivnih, z veljavno lovno karto, le nekaj več kot tisoč.

Osemindvajset njihovih delegatov in okrajnih lovskih mojstrov, ki so zastopali svoj LGB, se je tudi letos udeležilo tradicionalnega okrajnega lovskega shoda, ki je potekal 20. 2. 2016 v podeželski Gostilni Zenkl v kraju Gallicija pod Obirjem. Prijetnega strokovnega srečanja in pregleda gospodarjenja z divjadjo v minulemu letu so se poleg predstavnikov lovskih družb udeležili tudi nekateri pomembnejši gostje, med njimi mag. **Andre Gerd Klösch**, okrajni glavar Velikovec, **Aleksander Mak**, župan Občine Gallicija, **Franc Jožef Smrtnik**, župan Občine Železna Kapla, dr. **Ferdinand Gorton**, glavni lovski mojster Koroške lovske zveze (Kärtner Jägerschaft), **Franc Koschuttinigg**, lovski mojster okraja Velikovec in **Franc Pickl**, gozdarski inšpektor za okraj Velikovec. Prijaznemu povabilu sem se odzval tudi podpisani.

Tudi naši severni lovski prijatelji svoj »okrajni lovski dan«, ki ga tradicionalno večše in zanimivo pripravi in vodi okrajni lovski mojster Koschuttinigg, popestrijo s kratkim kulturnim programom. Tako so letos dobrodošlico zaželeli *Lovski rogisti Podjuna*. Omeniti velja, da v okraju Velikovec delujejo štiri skupine rogistov in *Lovski pevski zbor Železna Kapla*.

Naj spomnimo, da lovci za severno mejo lovijo po sprejetem načrtu odstrela, ki pa z razliko od našega – letnega pri njih zajema dve leti. Zbrane statistične podatke o lanskem odstrelu je predstavil

lovski mojster Koschuttinigg. Lani so odstrelili 2. 841 glav srnjadi, 249 glav jelenjadi, 170 gamsov in 42 muflonov. Divjad je bila odstreljena v gojitvenem območju Železna Kapla, kjer – po besedah gozdarskega inšpektorja Pickla – z objedanjem drevja naredijo menda več škode kot srnjad. Omeniti še velja, da »avstrijsko gozdarstvo« nima večje vloge pri načrtovanju odstrela divjadi, kaj šele nadzora nad izvajanjem lova. Lahko pa predlaga večji odstrel rastlinojede divjadi, če v gozdovih ugotovi povečan obseg poškodb, ki so posledica objedanja drevja. Odstrelili so še dva divja petelina, štiri ruševce, 157 divjih prašičev, 274 poljskih zajcev, 416 golobov grivarjev, 244 mlakaric, 928 lisic in celo šest čapelj in tri vidre. Tam še vedno največji cestni davek plačuje srnjad. Samo lani so na cestah izgubili 505 glav srnjadi in zaradi bolezni, košenj in potepuških psov še nadaljnjih 217. Izgube so imeli tudi pri jelenjadi, gamsih in celo pri gozdnih kurah (enega divjega petelina in ruševca). Čeprav za našo mejo tamkajšnji lovci še vedno lahko lovijo tudi gozdnega jereba in belko, so se v nadalje sami odpovedali lovu na obe vrsti.

Franc Rotar

Trinajsti tradicionalni lov na race na Kolpi

Kot že nekaj let zapored je bil v prvih dneh leta 2016 sestanek štirih obmejnih lovskih druženj iz Slovenije in Hrvaške. Dogovorili so se, da bo lov na race na obeh straneh reke Kolpe (na slovenski kot tudi na hrvaški strani) kljub položenim tehnič-

nim oviram – žični ogradi – na slovenski strani.

Že lani smo se po lovu dogovorili, da bomo na te love, ki so postali tradicionalni, v prihodnje vabili predsednike lovskih zvez obeh držav, LZS Slovenije in HLS Hrvaške. In ker je to pomemben mednarodni dogodek, smo želeli povabiti tudi visokega predstavnika CIC, najverjetneje predsednika.

A vse to je zaradi prepoznega obveščanja javnosti in postavitve žične ograje odpadlo. Vsak od nas, organizatorjev, ki smo sprejeli različne obveznosti, jih mora načrtovati in urejati že prej. Ker **LD Sinji Vrh** sodi v okvir **ZLD Bele krajine**, sem moral kot predsednik območne ZLD povabiti oba predsednika lovskih zvez – LZS mag. **Srečka Kropeta** in HLS **Đura Dečka** – in predstavnike območnih LZ: Primorsko-Goranske Županije, mag. **Josipa Malnarja**, in ZLD Kočevje, **Branka Zlobka**. Žal se noben od njih ni mogel udeležiti

Foto: T. Vrščaj

Slovenski in hrvaški udeleženci lova na race na mostu čez Kolpo v Sodevcih

Udeleženke trinajstega Skupnega lova na race: Lea Gašperič, Sanja Jakopič in Ana Gorše.

lova zaradi že prej dogovorjenih obveznosti. Ob pozdravnem nagovoru zboru pred lovom sem zato predlagal, da se bomo za naslednje leto organizatorji teh lovov sestali že v začetku novembra, določili natančen datum lova in pravočasno povabili pomembnejše goste, da si bodo termin vpisali v svoj koledar udeležb na prireditvah.

Sestali smo se v soboto, 9. januarja, ob deveti uri na mostu na Kolpi v vasi Blaževci (ob mejnem prehodu). Zbralo se nas je okrog 130 lovcev iz obeh držav. Ob nekaterih lovcih so bile tudi ženske spremljevalke, npr. **Lea Gašperič**, **Sanja Jakopič** in **Ana Gorše**; slednja bo letos kandidatka za

sprejem v LD Sinji Vrh. Njihova prisotnost nas je navdala z veseljem, saj ženske na lovu pomenijo več lovske sreče.

Most na reki Kolpi v Sodevcih je bil kmalu poln lovcev, hrvaških in slovenskih, tako da je za uspešen skupinski posnetek skoraj zmanjkalo prostora. Iz obeh držav je bilo približno enako udeleženih, kar dokazuje, da smo oboji še kako zainteresirani za dobre in prijateljske obmejne odnose med lovci. To je dokaz tudi politikom, da smo lovci ob meji še kako navezani eni na druge, da vedno hodimo vsaj en korak pred uradno politiko, ki je nemalokrat odvisna od politikov z obeh strani. Lovci skupaj sodelujemo na strokovni ravni, poslovno, mladi se poročajo med seboj, se skupaj veselijo, kdaj tudi ločujemo in jokamo, ko nekdo

za vedno odide iz naših vrst. Tako je pač naše življenje ob meji. Šest belokranjskih LD je namreč kar osemkrat pobrateno z lovsкими društvi iz Republike Hrvaške.

Na tem območju slovensko lovsko stran predstavljata **LD Sinji Vrh** iz **ZLD Bela krajina** in **LD Predgrad**, ki sodi v **ZLD Kočevje**, ki je letos tudi uradno gostila in organizirala ta lov, ter na hrvaški strani **LD Jelenski jarak** in **LD Lipov vrh**.

V zbor na sredino mostu na reki Kolpi je lovce poklical lovski rog, kar so lovci sprejeli z veseljem, saj je že to dalo poseben poudarek slovesnosti trenutka. Vse prisotne je najprej pozdravil starešina LD Predgrad **Domen Fajfar**, za njim pa še **Damir Babić**, starešina LD Lipov vrh, in **Igor Baraba**, starešina LD Jelenski jarak. Poseben

poudarek dogodku je dal predsednik Kočevsko-Belokranjskega OZUL dr. **Ivan Kos**, ki je zelo pozitivno ocenil pomembnost dogodka, zato je požele velik aplavz.

Po nagovorih in pojasnilu o načina lova smo napravili še skupinsko fotografijo (in še več drugih), ki jo bodo na CD prejele vse sodelujoče LD. Želja po fotografiji je bilo namreč izjemno veliko. V tem času me je nekdo opomnil, da po vodi pod mostom plava mrtva košuta. Ker sem imel v rokah fotoaparata in lovski rog, sem bil zaradi tedaj zelo hitrega toka Kolpe nekoliko prepozen, da bi napravil dobro fotografijo, kar pa je uspelo **Niku Šuštarčiču**. Verjetno je žival končala svoje življenje v mukah nekje višje ob meji v žični ograji, narasla voda pa jo je zelo hitro nosila s tokom.

Lovili smo le mlakarice z obeh straneh meje, tako kot vsako leto. Zadetih je bilo kar nekaj rac, ki pa jih je narasla Kolpa hitro odnašala, da so jih lovci s psi na bolj oddaljenem primernem mestu prinašali iz vode.

Po dveh urah lova sva se z dr. Kosom odpravila na obisk k **Juretu Špeharju** (»Dugemu Juretu«), najstarejšemu lovcu, ki stanuje v vasi Sodevci, in je 15. januarja praznoval 89. rojstni dan. Srečala sva ga pred hišo, ko je ravno prišel z organiziranega dnevnega obhoda. Pridružila sta se nama še dva lovca. Eden od njiju, **Mirko Šneler**, je s seboj prinesel veliko salamo in steklenico belo-

Damir Babić, Peter Madronič, Domen Fajfar, Igor Baraba; starešine udeleženih obmejnih lovskih druženj iz Slovenije in Hrvaške.

kranjske črmine. »Dugi Jure« nam je med kramljanjem povedal, da je že pri petnajstih letih uplenil lisico. Lani je bil zaradi nekoliko slabšega zdravja samo enkrat na lovu. Zdaj je z zdravjem spet vse v redu. Vsak dan prehodi najmanj šest kilometrov. V preteklosti je bil en mandat starešina, več mandatov pa član UO LD Sinji Vrh. V njegovi družbi sva se z Ivanom prav lepo počutila, saj je bilo njegovo pripovedovanje dogodkov res zanimivo in, kar je pomembno, tudi polno optimizma.

Po lovu smo se napotili nazaj na most. Vsi smo se zbrali ob dogovorjeni uri za pozdrav lovinu.

LD Predgrad kot organizatorica lova je vse udeležence lova povabila na lovski golaž v gasilski dom. Skuhali so ga lovci **Ivan Madronič, Joška Štefanec** in **Andrej Senekovič**. Res okusno in vse pohvale vredno. Postregla sta nas mlada lovka **Katja Štefanec** (LD Predgrad), odlična na seminarju za lovske pripravnike, in njen oče **Joško Štefanec**. Za veselo razpoloženje je poskrbel dvanajstletni **Žiga Verza**, že odličen harmonikar. Razpoloženje v prostoru je bilo izjemno.

Obiskala sva Jureta Špeharja, drugega najstarejšega belokranjskega lovca.

Vsi smo bili enotnega mnenja, da je temu tradicionalnemu družabnemu lovu resnično treba pomagati, da se bo nadaljevalo tudi v prihodnje. ZLD Bela krajina bo po svojih močeh pomagala, saj je naša skupna obveznost složno in enotno upravljanje z obmejno divjadjo. V zadnjem času omajan izrek »divjad ne pozna meja« v lovstvu še vedno velja po vsem svetu, zato tudi ob naši skupni Kolpi. Sedanje težave z žično ogrado nas še bolj zavezujejo k uresničitvi in spoštovanju njegove resnice, saj smo že videli, kaj pomenijo »umetne rezilne« ovire za divjad.

Zahvaliti se moram hrvaškim

lovcem, vsem, ki so se udeležili tega lova, vsem, ki so prispevali k dobremu počutju, gostom in organizatorjem. Posebno se zahvaljujem dr. Ivanu Kosu, ki je kot predsednik Kočevsko-Belokranjskega OZUL-a s svojo prisotnostjo dokazal pomembnost tega dogodka tudi na državni ravni.

Toni Vrščaj, inž.
predsednik ZLD Bele krajine

Medobčinska strelska liga - Slovenska Bistrica 2016 (glinasti golobi in MK-tarča)

Tradicionalna Medobčinska strelska liga 2016, ki so je pred 36 leti začele lovske družine takratne Občine Slovenska Bistrica na pobudo člana **Jožeta Pečovnika** iz LD Polskava in **Mihaela Rasteigerja** iz LD Slovenska Bistrica, je potekala v streljanju na glinaste golobe in na tarčo z MK-puško. Sodelovalo je devet lovskih družin (LD). V vseh 36 letih je iz ene občine nastalo več občin in občinska liga je prerasla v medobčinsko ligo.

19. marca 2016 je bila na strelišču LD Slovenska Bistrica zaključna strelska tekma tradicionalne Medobčinske strelske lige - Slovenska Bistrica 2016, ki jo je vodila LD Slovenska Bistrica pod vodstvom **Tomaža Rogina** skupaj s člani komisije. Za računalniško vodene rezultate vseh kol je skrbel **Miro Knez**, starešina LD Cigonca. Liga je potekala v štirih kolih: na streliščih LD Makole, LD Oplotnica, LD Cigonca in LD Slovenska Bistrica. Udeležilo se je je osem lovskih družin iz občin Slovenska Bistrica, Oplotnica in Poljčane. Ekipno ni sodelovala samo LD Makole, so pa njihovi člani streljali kot posamezniki. V ligi je skupaj streljalo osemindeset lovcev strelcev, ki so streljali /tekmovali v različnih kategorijah. Rezultati prvih treh v vsaki kategoriji so bili naslednji:

• **superveterani** (več kot 65 let):

glinasti golobi – J. Golob (1. mesto – LD Laporje), V. Kikl (2. mesto – LD Slovenska Bistrica) in I. Pahič (3. mesto – LD Črešnjevce);

malokalibrska puška – F. Dobršek (1. mesto – LD Makole), I. Pahič (2. mesto – LD Črešnjevce) in V. Kikl (3. mesto – LD Slovenska Bistrica);

kombinacija – J. Golob (1. mesto – LD Laporje), V. Kikl (2. mesto – LD Slov. Bistrica) in I. Pahič (3. mesto – LD Črešnjevce);

Udeleženci medobčinske strelske lige 2016

Zmagovalec v kombinaciji Zdravko Brezovšek (LD Šmartno na Pohorju) je prejel pokal iz rok Alojza Gostenčnika, predsednika LD Slovenska Bistrica.

sto – LD Laporje), V. Kikl (2. mesto – LD Slov. Bistrica) in I. Pahič (3. mesto – LD Črešnjevce);

veterani (več kot 55 let):

glinasti golobi – B. Fidler (1. mesto – LD Šmartno na Pohorju), D. Sevšek (2. mesto – LD Oplotnica) in B. Pahič (3. mesto – LD Črešnjevce);

malokalibrska puška – B. Pahič (1. mesto – LD Črešnjevce), B. Fidler (2. mesto – LD Šmartno na Pohorju) in A. Gostenčnik (3. mesto – LD Slov. Bistrica);

kombinacija – B. Fidler (1. mesto – LD Šmartno na Pohorju), B. Pahič (2. mesto – LD Črešnjevce) in D. Sevšek (3. mesto – LD Oplotnica);

posamezno:

glinasti golobi – Z. Brezovšek (1. mesto – LD Šmartno na Pohorju), U. Golob (2. mesto – LD Laporje) in J. Dovnik (3. mesto – Šmartno na Pohorju);

malokalibrska puška – divji prašič in gams – P. Žigart (1. mesto – LD Šmartno na Pohorju), Z. Brezovšek (2. mesto – LD Šmartno na Pohorju) in A. Selinšek (3. mesto – LD Oplotnica);

posamezno – kombinacija:

Z. Brezovšek (1. mesto – LD Šmartno na Pohorju), U. Golob (2. mesto – LD Laporje) in M. Sadek (3. mesto – LD Oplotnica);

ekipno – kombinacija: LD Šmartno na Pohorju (1. mesto), LD Oplotnica (2. mesto) in LD Laporje (3. mesto). Na četrtem mestu je bila z rezultatom vseh štirih kol lige LD Črešnjevce;

glinasti golobi – ekipno: LD Šmartno na Pohorju (1. mesto), LD Laporje (2. mesto) in LD Oplotnica (3. mesto);

MK-puška – ekipno: LD Cigonca (1. mesto), LD Oplotnica (2. mesto) in LD Šmartno na Pohorju (3. mesto).

Za vestno in dobro, predvsem pa varno izvedbo Medobčinske strelske lige lovskih družin moram pohvaliti vse strelske referente družin organizatoric tekmovanja, in sicer **Franca Dobrška, Marjana Sadeka, Mirka Krulca** in **Tomaža Rogina**.

Vsi prvouvrščeni so prejeli pokale in medalje. Po razglasitvi rezultatov je bila za vse udeležence pripravljena pogostitev v lovskem domu na Zgornji Bistrici.

Branko Ačko

Z lovcema smo postavili krmišče

V Vrtnu Mala Nedelja pri OŠ Mala Nedelja vsako leto gostimo očete ali dedke, ki so lovci. Vedno nam pripravijo zanimiv splet lovskih vsebin. Otroke navduši že prihod lovcev v zelenih oblačilih in s klobuki na glavah. Vselej nam prinesejo in pokažejo veliko slikovnega gradiva o živalih in tudi nekaj pripomočkov, nagačenih živali ter lovške opreme.

Otroci Vrta Mala Nedelja so z lovcema in vzgojiteljicami odnesli krmilnico na rob gozda.

Letos sta lovca **Tomaz Šišernik** in **Franc Vajndorfer** s seboj prinesla krmilnico za divjad, ki smo jo nato skupaj namestili ob velikem šolskem igrišču, kjer se naprej nadaljuje gozd. Otroci so lovcema obljubili, da bodo pridno opazovali krmilnico za malo divjad in jo po potrebi tudi zalagali s koruzo. Opazovali bodo tudi stopinje in sledi, ki jih bodo za seboj pustile živali, ki bodo prihajale v krmilnico in jih ne bomo videli.

Gosta sta otrokom povedala, kako lovci skrbijo za živali in katere naloge opravljajo. Preživeli smo zanimiv in poučen dopoldan.

Silvija Filipič, dipl. vzg.

Obisk lovcev v Vrtnu Hoče

Sredi novembra sta nas v Vrtnu Hoče obiskala lovca **Drago Vešner** in **Matjaž Vrecl**. Otroci so že od nekdaj navdušeni nad hrabrimi lovci, ki v pravljicah pomagajo in rešujejo živali. Naštela sta, kje vse so lovci odigrali pomembno in pozitivno vlogo. In dečki niso pozabili vprašati po puški, ki jo imajo lovci vedno pri sebi. Spraševali so, kaj vse bodo še videli.

Nemirni in polni pričakovanj ob stvarih, ki sta jih lovca prinesla s seboj, so odgovarjali na vprašanja lovca Draga. Eno vprašanje: »Kdo ve, kaj je to?« (gospod Drago je pokazal čekane divjega merjasa), je prineslo dečku iz starejše skupine nagrado – prave lovške karte **Črni Peter!** Vsi so navdušeni zaploskali pogumnemu nagrajencu in mu privoščili igro z lepimi motivi gozdnih živali.

Ker naši otroci radi »gledajo tudi s prstki«, so se razveselili različnih plakatov s fotografijami

Otroci so se zelo težko poslovili od prijetnih obiskovalcev. Ko sem jih vprašala, kaj so si zapomnili od druženja, kaj jim je bilo všeč, so našli:

- mladičke srnjadi v gozdu lahko primemo samo s travico, ker potem, če jih ne bi, bi jih mamica vohala, kot da niso njeni;
- če pride lisica proti nam, je ne smemo božati, ampak moramo hitro k mamici;
- ptičkam nastavimo hrano že prej, kot zapade sneg, da vedo, kam morajo priti po še več;
- divjji prašiči včasih delajo škodo na njivah in jih lovci odženejo;

priložnost, da opazujemo in spoznavamo tudi gozdne živali. »In kako je v gozdu pozimi?« smo se spraševali. »Ali zebe tudi živali, kje najdejo hrano?« Da bi izvedeli kar največ o tem, smo se dogovorili za srečanje z lovcem **Štefanom Nemcem**, ki nas je obiskal v našem vrtnu v stanovskem zelenem lovskem kroju.

Seznani nas je z delom lovca in njegovimi aktivnostmi v gozdu čez vse leto. Povedal nam je, za katere živali skrbi, jih opazuje in spremlja njihov razvoj. To je najpomembnejše pozimi. Še posebej je poudaril, kako se moramo obnašati do divjih živali in vsi skupaj skrbeti zanje.

Podrobneje nas je seznanil, kako in za katere ptice moramo skrbeti pozimi, s čim jih lahko hranimo – sončnicami, pogačami iz semen ... Skupaj smo tudi ugotavljali in poimenovali najpogostejše ptice v našem okolju: siničko, vrabčka, kosa ...

Ob odhodu so mu otroci obljubili, da bodo s pomočjo vzgojiteljic in staršev vso zimo skrbeli za ptice ob vrtnu in tudi doma. Lovec pa nam je obljubil, da se nam bo pridružil na spomladanskem sprehodu v gozd. Tega se veselimo že vnaprej.

Bernarda Skledar, vzgojiteljica VVE Rogašovci

Foto: P. Doberšek

gozdnih živali, še bolj pa veverice, lisice, polha, ki so jih lahko božali in tipali po mili volji, saj sta lovca pripravila razstavlja na ogled vsem radovednejšem.

Otroke sta navdušila za pravilen odnos do gozda in vso naravo, predvsem pa za pazljivo ravnanje z živalmi, s katerimi so otroci tesno povezani ves čas svojega odrasčanja.

Na koncu je sledilo še presenečenje! Po skupnem fotografiranju in zapeti pesmi *Lisička je prav zivta zver* je Drago pripeljal na obisk prijazno in ubogljivo psičko – kratkodlako jazbečarko Boro, ki je navdušila tudi najbolj zadržane otroke.

- polha še nisem videl;
- pobožal sem lisico, veverico in polha;
- meni je bila najbolj všeč puška in sem jo držal v rokah, samo metkov ni imela;
- najbolj mi je bila všeč Bora.

Polonca Doberšek

Sodelovanje z lovci

V **VVE Rogašovci** že več let aktivno sodeluje z območnimi lovci **LD Rogašovci**.

Naš vrtec stoji v bližini manjšega gozda, zato imamo lepo

Likovni izdelek otroka; **Theo Matuš, 3 leta.**

Jože Žvikart - Pepi je zadnji dan v minulem letu praznoval svoj visok živiljenjski jubilej – 80-letnico življenja.

Rodil se je 31. 12. 1935 Pri Škorjancu na Otiškem Vrhu, od koder se je družina preselila k Ošlovniku na Šempeter. Na začetku druge svetovne vojne so se preselili v Dravograd, na Mežo, kjer je najprej obiskoval nemško osnovno šolo, po vojni pa slovensko. Po petem razredu osnovne šole je obiskoval nižjo gimnazijo na Ravnah na Koroškem, nato se je vpisal v obrtno šolo v Slovenj Gradcu. Med šolanjem je bil vajenec v Tekstilni tovarni Otiški Vrh, kjer se je kasneje tudi redno zaposlil. Leta 1966 se je kot ključavničar zaposlil pri HE Dravograd, kjer je delal do odhoda v pokoj (leta 1991).

Pepija je že kot mladega fanta zanimala narava, predvsem živali v njej, zato se je že leta 1957 včlanil v zeleno bratovščino LD Bukovje - Otiški Vrh. Že naslednje leto je opravil lovski izpit in kot marljiv in zgleden lovec takoj začel v LD opravljati razne funkcije. Bil je »prosvetar« (od 1958 do 1960), tajnik (od 1960 do 1962), gospodar (od 1962 do 1964), starešina (od 1966 do 1968), opravljal je tudi funkcijo bazenskega predsednika. Zelo prizadeven je bil tudi pri gradnji naše stare lovske kočice in pri kasnejši gradnji nove, ki smo jo zgradili v poznih 90-ih letih. Za prizadevno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Člani LD Bukovje - Otiški Vrh ti želimo, dragi naš Pepi, prek našega glasila še enkrat veliko zdravia in si želimo, da bi se še dolgo skupaj družili na lovu in tudi na raznih drugih prireditvah.

LD Bukovje - Otiški Vrh - N. Z.

»Pravi lovec je tisti, ki ga narava kliče in on to sliši ...«¹

Drugega sušca 2016 je dopolnil 70 let **Jure Pagon**, med slovenskimi lovci in tudi zunaj naše države, še posebno pa med lovskimi kinologi, dobro znan. Mnogi vodniki lovskih psov in drugi lovci se radi ustavljajo pri njem doma, v Godoviču, da z njim izmenjajo svoje lovske in kinološke izkušnje.

Med lovec v LD Javornik - Črni Vrh na Idrijskem je vstopil leta 1965. V matični LD je bil starešina (od 1985 do 1989), član disciplinske komisije (od 1998 do 2002); kinološki referent (od 1989 do 1991 in od 2002 do 2010). V letu 1985 je Jure opravil šolo in izpit za lovskega tehnika (mojstra), leta 1998 pa strokovni izpit za kinološkega sodnika za ocenjevanje dela lovskih psov po krvnem sledu. Celih dvanajst let je bil član Vzrejne komisije LZS za barvarje. V vseh teh letih je tudi sam vzrejal lovske pse in bil vodnik brak-jazbečarjev, bavarskih barvarjev in brandel brakov. Pri ZLD Idrija je lovskim pripravnikom predaval kinologijo in na tečajih LZS za lovske čuvaje predstavljal delo psa po krvni sledi.

¹ Juretove besede iz zbornika ob 50-letnici LD Javornik, Črni Vrh nad Idrijo, 1996.

Jure že več kot trideset let s svojimi psi neutrudno in nesebično išče ranjeno divjad. Brez tehtnega razloga ne odreče pomoči nobenemu lovcu. Ze več njegovih psov je pri iskanjih po slabem strelu pobegle divjadi izgubilo tudi življenje. V enem samem letu Jure s svojimi psi opravi tudi več kot sto iskanj, od katerih je vsaj osemdeset uspešnih – če na nastrelo ugotovi znak, da je žival res zadeta.

Za svoje nesebično in visoko strokovno lovsko-kinološko delo je prejel vrsto odlikovanj in priznanj: priznanje LD Javornik Črni Vrh; zlati in srebrni znak KZS za kinološke zasluge; priznanje LZ Idrija; znak LZS za lovske zasluge LZS in reda III. in II. stopnje.

Pred leti je Jure v pogovoru takole razpredal svoje misli in spoznanja²:

»Ko te pokličejo, moraš pustiti vse ob strani in iti. Vse se mora podrediti enemu samemu cilju – poiskati ranjeno divjad in jo rešiti nepotrebnih muk. Nikoli me ni sram poklicati še drugega vodnika s krvsledcem, če čutim, da sam ne bom mogel; ali čepazim, da mi pes tisti dan ne dela tako dobro kot navadno ... Tudi psi imajo včasih kakšen slab dan ali počutje. Drugo pravilo je: nikoli ne smeš prehitro odnehati in reči – to žival je krogla samo oplazila. Zgodi se, da iščeš cel dan, mrtva žival pa leži blizu nastrele. Spet drugič ne najdeš nobenih znakov, da je žival zadeta, a jo najdeš že mrto ... In tretje – vedno moraš verjeti le psu, četudi lovec -strelec trdi, da je streljana divjad tekla v drugo stran.

Pes in vodnik se morata razumeti, morata si zaupati. Vodnik mora biti po naravi umirjen, saj se živčnost prenaša z lovca na psa. In muditi se mu ne sme; vzeti si mora čas. In – še posebej dobro mora poznati navade iskane divjadi, kar prinese le zelene praksa.«

Iz nedavnega razgovora z Jurijem Pagonom naj zapišemo še ta njegova spoznanja: »Vsak vodnik lovskega psa mora psa sam izšolati, saj se bosta lahko le tako pes in vodnik zares dobro spoznala in si zaupala. Še nikoli nisem nobenega psa, ki sem ga sam izšolal in se tako nanj tudi navezal, prodal. Seveda se vsak dober vodnik ob neuspehih iskanjih ranjene divjadi vpraša, zakaj ni uspeha. Mora pa se zavedati, da je sledenje ranjeni divjadi sila nevhvalno in odgovorno delo, saj te pokličejo, ker ti zaupajo. Največkrat pa je tako: če je iskanje uspešno, si pet minut heroj, ob neuspehu pa vsi vemo, kaj si o tebi mislijo ... Največje plačilo po uspešnem sledenju je, ko iz oči in stiska roke začuti priznanje, iskreno spoštovanje in tudi olajšanje 'grešnika'. A tak 'grešnik' je lahko zelo hitro in brez izjeme - prav vsak od nas!«

Tedaj tako je to: dokler bomo lovci po loviščih hodili s puškami na ramah in bomo tehtali med življenjem in smrtjo, bomo streljana divjad morebiti le ranili. To je del lova. Naj bo lovec še tako dober strellec, pa se zgodi, da kdaj slabo zadane. In za ranjeno živaljo kaplja kri, za njo ostaja krvava sled ... V kom od nas se ob tem zbudijo odgovornost, kes in obžalovanje: »Zakaj sem streljal? Mi je bilo tega treba?« In kdo tudi sklene: »Nikoli več!« Četudi globoko v sebi čuti in ve, da bo še lovil ...

Ob zgrešenih streljih bomo poiskali pomoč – poklicali bomo izkušenega

² Njena podoba 1946–1996, zbornik ob 50-letnici LD Javornik, Črni Vrh nad Idrijo, 1996.

vodnika preizkušenega psa krvsledca in se skupaj z njim podali za ranjeno divjadjo: za kapljicami krvi, korak za korakom ... In Jure Pagon iz Godoviča

je eden od njih, ki jim najbolj zaupamo in jih v stiski pokličemo.

LD Javornik - Črni Vrh - F. Č.
Lovska zveza Slovenije

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Anton Hojnik, LD Šentjur
Slavko Krašovec, LD Zalec
Jožef Kuntarič,
LD Rečica pri Laškem
Bazilij Uršič, LD Jelenk

85-letnico

Ladislav Češek, LD Tržišče
Franc Eršte, LD Otočec
Virgilij Jerman, LD Marezige
Radoslav Kasjak, LD Puščava
Franc Kočevar, LD Metlika
Ivan Moravec, LD Velika Nedelja
Jožef Oman, LD Škofja Loka
Anton Petrovič,
LD Ljutomer in LD Zavrč
Zoran Rautner, LD Jezersko
Anton Skobir, LD Podgorje
Janez Šraj, LD Gornji Grad
Edvard Zavrli, LD Šentrup
Marjan Zupan, LD Stol, Žirovnica

80-letnico

Lovrencij Bonča, LD Javornik
Srečko Božnar, LD Polhov Gradec
Janez Češnovar, LD Zagorje
Jakob Godejša, LD Grahovo
Alojz Gojčič, LD Starše
Ferdinand Hodnik, LD Golavabuka
Avgust Jeromel, LD Podgorje
Miroslav Kocjančič, LD Kočevje
Edvard Kofler, LD Sovodenj
Mirko Kovač, LD Hrastnik
Stanislav Kovačič, LD Dobrič
Stanislav Lagoj,
LD Gradišče, Košana
Alojzij Lavrin, LD Mlinše
Marjan Lavrin, LD Izlake
Franc Makuc,
LD Rakitna in LD Logatec
Adolf Mikložič, LD Dravograd
Janez Plausteiner, LD Rače
Onorino Sabadin, LD Marezige
Aleksander Skok, LD Mengeš
Jožef Šiftar, LD Pečarovci
Franc Trstenjak, LD Središče
Anton Zidanšek,
LD Slovenske Konjice
Ivan Žalec, LD Sinji Vrh

75-letnico

Adolf Črpinšek, LD Hum, Celje
Alojz Ducman,
LD Domava, Polenšak
Anton Gerbec, LD Ig
Ivan Gračnar, LD Jurklošter
Julijan Jerman, LD Rižana
Anton Kaspar,
LD Zeleni Vrh, Vuzenica
Vincencij Kos, LD Moravče
Wiljem Kozlovič, LD Marezige
Franc Kraner, LD Puščava
Adolf Laznik, LD Hrastnik
Ferdinand Malnar, LD Logatec
Dušan Markoli, LD Sveta Ana

Stanislav Mezgec, LD Pivka
Izidor Mikulin, LD Dobrovo
Stanislav Milharčič,
LD Prestranek
Marijan Molan, LD Videm ob Savi
Adolf Oprčkal, LD Cigonca
Zdravko Valentin Peruzin,
LD Zemon
Jožef Alojzij Pižent, LD Vojkovo
Adolf Potrč, LD Kungota
Janez Praper, LD Peca, Mežica
Rudolf Purg, LD Kamnica
Adolf Simonič, LD Duplek
Florjan Slatnar, LD Krvavec
Danimir Štrepfelj,
LD Veliki Gaber
Vladimir Šumej,
LD Dol pri Hrastniku
Stanislav Tavčar, LD Štanjel
Anton Tomažič, LD Tržišče
Franc Zakrajšek, LD Velike Lašče
Ivan Franc Zupanič,
LD Boč na Kozjaku

70-letnico

Iztko Adam, LD Logatec
Edo Babič, LD Koper
Srečko Beguš, LD Podbrdo
Bogomil Bizalj, LD Podbrdo
Jožef Boštjančič, LD Brkini
Anton Brank, LD Šmarna gora
Ladislav Dolenc, LD Poljane
Jožef Hribar,
LD Martin Krpan, Bloke
Janez Hribar, LD Tuhinj
Stanko Kapelj,
LD Gradišče, Košana
Miroslav Keber, LD Laze
Silvo Korenika, LD Izola
Igor Kos, LD Šentlambert
Janez Kvartuh, LD Laze
Alojzij Lampe, LD Logatec
Pavle Lukšič, LD Čatež ob Savi
Aleksander Marič, LD Petišovci
Wiljem Mazl, LD Rakitna
Alojz Mes, LD Radenci
Alojzij Mihevc, LD Logatec
Bogdan Obretan, LD Bistra
Alojz Peršak, LD Peca, Mežica
Stanislav Petrovič, LD Hum, Celje
Alojz Plevnik, LD Dobrna
Janez Rovtar, LD Selca
Franc Svetec,
LD Kostanjevica na Krki
Stanislav Štefančič, LD Sinji Vrh
Bernard Turk, LD Lož, Stari trg
Zmago Turk, LD Ruše
Rudolf Večernik,
LD Gaj nad Mariborom
Vinko Verdenik,
LD Dravinja, Majšperk
Srečko Vidic, LD Jesenice
Janez Vidmar, LD Kamnik
Ivan Zabovnik, LD Janžev Vrh
Zdravko Žižmond, LD Preddvor
Anton Žužek, LD Tabor, Zagorje

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Trofeja pa taka!

Po pripovedovanju raznih lovskih dogodkov med lovskimi tovariši sem se odločil za zapis smešnega, vendar tudi življenjskega dogodka, ki ga je pripovedoval moj lovski kolega, naš **Rakušev Franček**, pripadnik naše generacije – tak, »ki jih več ne delajo«. Franček, kot ga kličemo, je pravi leksikon zgodb, resničnih, nekoliko manj resničnih, toda za vsako Franček prisega, da je resnična. Po poklicu je strokovnjak kovinarske stroke, toda vsak, ki ga pozna, bi se strinjal z menoj, da je zgrešil poklic, saj je rojen pripovedovalec dogodkov. Vsakega nejevernega Tomaža prepriča, da verjame zgodbi, ki jo pripoveduje, in da ni nič bolj resnično od tistega, o čemer pripoveduje. Verjamem, da bi Franček še Eskimom mirnega in čistega srca prodajal zamrzovalne skrinje. Ker Franček še kar znošno govori nemško, je v neki družbi nemških lovskih gostov pripovedoval dogodek, kako je z lovцем Hanzijem lovil določene srnjaka v našem lovišču.

»Dosti sem v naravi, saj dobesedno živim z njo, okrog moje hiše so gozdovi, travniki, polja – vse

za človeka, ki živi z naravo, za naravo in s tem ... za divjad,« se je razgovoril Franček. »Poznam skoraj vsako glavo divjadi v lovišču, posebno v revirju, v katerem živim, za katerega sem delovno zadolžen, pa tudi v katerem največ lovim. Neko popoldne sedim na preži in opazujem srnjad, ki izstopa iz gozda, ko mi naenkrat pride z druge strani gozda srnjak, katerega vedenje opazujem skozi daljnogled, in prihaja mi vse bližje. Vse močneje je bilo moje srce. Rogovje ni bilo ravno masivno in z močnimi parožki, ampak nekam čudno skrivenčeno, polno majhnih porožkov in zelo grbičavo. Pasel se je pred menoj, dvigal glavo, kot da mi ga razkazuje, rekoč: »Naglej se me, imam 'kraljevo zanimivo krono'.« In res jo je imel. Nisem in nisem si ga mogel nagledati. Dan se je prevesil v mrak, mrak v noč, srnjad se je premaknila v gozd, jaz pa v mislih, kot obseden, s tako trofejo domov. Srce mi je razbijalo in misli so se mi podile po glavi: »Tale bo moj.« Že sem videl trofejo: nagačeno glavo z rogovjem na steni lovske sobe in zavistne kolege, kako ga občudujejo in modrujejo: 'No, ja, saj ni bogve kaj, čeprav ima res

zanimivo rogovje, v njihovem srcu pa: »Prekleti Franček, le kje ga je našel!?'«

V mislih sem ga imel za potepuha, od nekje za dan ali dva pregnanega, ki ga kmalu ne bo več tu. In res je bilo tako, nekaj dni ga ni bilo, pa je spet prišel. Takrat je pri meni dozorel sklep: ob odprtju lova na srnjaka, 1. maja, bo moj!

Dan ali dva pred začetkom lova na srnjad me je obiskal naš lovec Alojz, revirni vodja in referent za tujski lovni turizem. Po nekaj kozarcih domačega je pogovor nanese na tujski lov in Alojz mi je omenil, da ima tujega lovca, ki ni najbolj zainteresiran za lov na pravilne standardne šesterake, ampak za kakšne drugačne srnjake. Denar ni ovira, je še pripomnil Alojz. Takrat pa je namesto mene spregovorilo vino v meni: 'Jaz pa vem za enega takega!' In sem se pohvalil z opaženim »pritepenec«, kot sem ga imenoval. Takoj zatem sem se ugriznil v jezik, vendar je bilo že prepozno. Alojz je zgrabil za moj stavek in mi ni dal miru, dokler nisva šla zvečer skupaj na opazovanje. Čeprav ravno ne molim pogosto, sem takrat ves čas molil in prosil boga,

naj »pritepenca« nekje zadrži in ga ne pokaže Alojzu. Vendar moja molitev ni bila uslišana. Iz gozda je kot nalalašč prikoral »pritepenec«, kot bi prišel na parado. Ko ga je Alojz zagledal in si ga ogledal še z daljnogledom, so se mu začele tresti roke, ustnice pa so šepetale: »To je vendar čudež narave ali pa boga!« Nič ni pomagalo moje prigovarjanje, da je še premlad (čeravno v resnici ni bil) in tudi vsi drugi izgovori niso pomagali. Naposled sem le privolil, naj mi pripelje tistega tujega gosta na lov nanj.

Kmalu se je neko popoldne pripeljal Alojz s tujim lovцем iz Avstrije. Po kratki predstavitvi naju je zapustil, midva z gostom pa sva se se odpravila na prežo; vsak s svojim upanjem. Hanz, avstrijski lovski gost, je tiho upal, da bo pridobil zanimivo trofejo, jaz pa, da srnjak le ne bo izstopil na pašo. Nekaj časa sva že sedela in bližal se je čas, ko navadno začne izstopati srnjad. Hans se je nena doma začel vidno vznemirjeno vrteti in presedati na klopi preže. Previdno sem ga vprašal, kaj je. V šali mi je odgovoril, da »prijaha faks, pa ni papirja«. Začuden sem ga gledal, pa mi je šele potem raz-

Foto: L. Skvarča – Diana

ložil, da je pač njegova častitljiva zadnjica pripravljena na akcijo, za katero pač ni nobenega utemeljenega razloga. Hočeš, nočeš, Hans je moral na hitro s preže, da je opravil neodložljivo delo. Ko je bil že na lestvi, se je obrnil in vzel s seboj še puško, kajti mor-da pa bo ravno takrat prišel moj napovedani srnjak na pašo.

Po Hansovi nujni potrebi, delu, ki je bilo tako glasno, da sem slišal na prežo, sem naenkrat zaslišal še strel, obenem pa zagledal srnjaka, kako je z dolgimi skoki zapuščal travnik in Hansa z bokanjem pozdravljal v slovo. Nato sem zaslišal krepke, glasne kletvice v nemškem jeziku. Ko sem pogledal čez rob preže, sem zagledal prizor, ki bi ga vsak filmar želel zabeležiti na kameri: Hans je stal s hlačami, spuščeni pod kolena. V eni roki je držal puško, z drugo pa se je lovil za neko vejo, krepko zasidran nad svojim toplim, rdečim in »dišečim faksom«, ki ga je v sebi ustvarjal dva dni. Ko je opazil, da ga presenečeno gledam s preže, je planil v krohot, takoj nato pa še jaz, ki sem smeh že tako ali tako s težavo zadrževal. V gozdu je odmeval huronski smeh, ki se mu je z bokanjem pridružil srečno pobegli srnjak.

Hans je prišel nato še dvakrat na lov nanj, vendar moj »pritepenec« nikoli več.

Čeprav tudi meni omenjeni srnjak ni dal več miru, vedno sem ga imel v mislih in ga velikokrat čakal ter upal, da bi se kje srečal z njim, ga od takrat nisem videl nikoli več.

Po Frančevih zapriseženih resničnih besedah – zapisal

Slavko Žnidarič,
LD Videm ob Ščavnici.

Lepo je biti lovec

Ko sem februarsko nedeljo sedel pri kosilu, me je partnerka med grizljaji spomnila: »Mar ne greš danes krmít?« Joj, pa res, sem se spomnil. Tako sem se po kosilu odpravil proti krmišču, ki sem ga redno zalagal. Bil je deževen dan in na obronkih Pokljuke je med dežjem tudi snežilo. To zimo ga res ni še preveč zapadlo. Bilo ga je prav malo in zato se mi je tudi dogodilo, kar bom napisal v nadaljevanju. Zato tudi nisem bil pozoren na mojo obutev; menil sem, da bom z avtom lahko prišel v neposredno bližino krmišča. Ampak sem se pošteno uštel.

Ko sem zavil z asfaltne ceste na makadam, sem kmalu spoznal, da naprej ne bo šlo prav zlahka. Sneg se je začel nabirati na vozišču, spodaj pa so bile luže in celo led. Zato sem moral kmalu ustaviti in pot nadaljevati peš. Prav hitro sem začutil mokrto v čevljih, ampak

nisem hotel opustiti namena in sem še z večjimi koraki nadaljeval pot proti krmišču.

Prišel sem okoli ovinka, ko sem zagledal prizor, ki me je presenečenega prikoval na mesto. Nisem mogel verjeti svojim očem: pred menoj je bil jelen in nato še eden pa še dve košuti zadaj. Kako je mogoče, sem se spraševal v mislih. In vse to vsega deset do dvanajst metrov od mene. Kot da sta mi jelena želela pokazati svoji bogati rogovji, preden bi jima odpadli. Prvi je bil pravljen, drugi pa nepravilen dvanajsterak. Res sta bila lepa in mogočna. Tako smo stali kar nekaj minut eden nasproti drugemu in se ogledovali ter mislil vsak svoje. Jaz sem medtem samo premišljeval, kako bi se dokopal do telefonskega aparata, da bi lahko napravil fotografijo. Vedel sem, da imam telefonski aparat v žepu, a sem se zavedal, da bo že najmanjši gib ali šum sprožil v štirih živalih pred menoj ustrezen odziv in hiter pobeg v gozd. Kdo ve, kdaj bi jih še imel možnost srečati in videti. Čas se mi je kar ustavljal. Miroval sem, mirovala je jelenjad. Nato sem le poskušal priti do telefona; ko sem že mislil, da mi bo uspelo in sem narahlo potegnil zadrigo, je bilo zanje znak za umik. Lepo elegantno so stekli pod cesto in v zavetje gozda. Žal nisem uspel ovekovečiti čudovitega prizora, zelo pa je ostal dogodek v mojem spominu in verjetno bo v meni do konca življenja. Štiri čudovita bitja v prelepi kulisi kamenja, snega in poključkih smrek, prežeti s tišino, ki smo jo ustvarili vsi igralci. Nato sem se spomnil šelesta iz gozda, v daljavi sem zaslišal ptičji glas; vse to je ostalo v kolažu mojega telesa.

Pozabil sem, da imam mokre noge, da me zebe. Z veliko lahkotnostjo sem se pognal do krmišča, misli pa so mi uhajale k nepričakovanemu doživetju, ki je izzvenelo pred nekaj minutami. Na krmišču sem opravil dolžnost vestnega lovca, se vpisal v evidenčni zvezek, se vrnil do avtomobila in odpeljal domov. Vsakemu, ki mi je prišel tisti dan nasproti, sem povedal o lepem doživljanju.

Moja končna misel je bila, da če ne bi bil lovec, bi bil prikrajšan za čudovit dogodek. Zato sem vsem lovskim tovarišem, ki so me pred nekaj leti prepričali, da sem vstopil mednje, izjemno hvaležen. Upam, da bom doživel še več podobnih srečanj s prstoživečimi živalmi v njihovem življenjskem okolju.

Branko Brgant
LD Nomenj - Gorjuše

Sejem lovstva in ribištva - Salzburg 2016

Visoki lov in ribištvo

Letošnji sejem lovstva in ribištva v Salzburgu je spet dokazal, da se sejem vse bolj ukvarjal s pozitivni trendi rasti tako po kakovosti kot po številu razstavljalcev in obiskovalcev. Po ocenah tamkajšnjih statistikov je letošnji sejem obiskalo in kupilo vstopnice 11 % več obiskovalcev kot leto prej in je bil končni obisk ocenjen na 43.000 obiskovalcev. Sestava obiskovalcev je bila v 35 % deležu obiska iz sosednjih držav (Češke, Italije, Švice, Madžarske, Nemčije, Romunije, Poljske, Slovaške, Slovenije). Poleg avstrijskih obiskovalcev so si ga v največji meri ogledali obiskovalci še posebno iz sosednje Bavarske. Organizatorji sejma se lahko pohvalijo s 560 razstavljalci v izjemno prestižnih in urejenih paviljonih ter z vrhunsko ponudbo. Žal na letošnjem sejmu ni bilo opaziti več slovenskega razstavljalca(!?). Nismo pa prezrli, s kakšno pripadnostjo, veseljem in zadovoljstvom prihajajo na ta sejem domačini, sosednji Tirolci, Bavarci, Štajerci, no, tudi nekateri Slovenci. Njihov glavni namen je, da bi si podrobno ogledali sejemsko ponudbo, obenem pa obisk izkoristijo tudi za stanovsko-tovariško druženje. Vse z namenom, da se v izvirem lovskem okolju ob zvokih narodno-zabavne glasbe in odlične tradicionalne kulinarike poveselejo, obudijo spomine in si tudi povedo, kaj se bo kje dogajalo v letošnji lovni sezoni. Prav na takih sejmih se še posebno odražajo »človeška sožitja enakih« v izrazih pripadnosti naravi, tradicionalnemu lovstvu in se ob njih seznanjajo z najnovejšimi lovskimi dosežki, sodobnimi tehnologijami lovstva, opreme za lov, pripomočki za delo v gozdu, pa tudi za ribištvo in lovsko kinologijo ... Še posebno so cenjenje vrednote, ki kažejo, kako ohranjati in še naprej razvijati prijazno kulturno sožitje do prstoživečega živalstva, samoniklega rastlinstva in naravnega okolja, v katerem živi in se prehranjuje tudi divjad.

Velikokrat smo že prav na tem sejmskem prostoru slišali aktualna sporočila, da je ustrezno ravnovesje med prstoživečim živalstvom (divjadjo) in gozdom kot tudi razvoj gozdov v veliki meri odvisno od lovcev, njihovega ozaveščenega in strokovno vodena lovstva. Gozd bi moral

izpolnjevati vlogo zaščite gospodarskega gozda, a obenem biti za človeka tudi mesto in kraj za počitek in duhovno sprostitiv. Lov v naravnem okolju je še posebno aktualna in pomembna dejavnost oziroma odločujoč dejavnik pri varovanju in zaščiti »mladega« gozda pred obgrizovanjem in objedanjem divjadi.

Tudi na salzburškem sejmu smo zasledili vsebine opozorilnih in sorodnih varstvenih tematik, ki jih je sporočal in opisoval dr. **Christina Miller** v referatu *Gamsi kam greste?* (Gamswild Quo Vadis) ob opaženem dejstvu, da je divjad vse bolj ogrožena, da se zmanjšujeta številčnost in kakovost populacij. Avtor je kot vzroke navedel, da na

cejšno razširitev visoko kakovostne ponudbe lovnega turizma z vseh celin (Azije, Afrike, Severne Amerika pa tudi Evrope). Nismo tudi preslišali pogovorov o nameri in že vloženi peticiji v parlamentu EU o prepovedi uvoza trofej z drugih celin v Evropsko unijo in in o zahtevah proti lovu (*Anti Hunters Move to Ban All Trophy to the EU*). To namero protilovno trofejnega gibanja je med drugimi evropskimi poslanci podpisal tudi slovenski parlamentarec EU. Na splošno velja ocena, da je tozadnevna aktivnost gibanja proti lovu in uvozu trofej v EU veliko bolj politična aktivnost, saj se menda tudi s takim izstopanjem »zazna« in popestri njihova parlamentarna

namenja za aktivnosti varstva in nadzorništva divjadi. Pomemben del iz tega vira prihodkov je izjemno pomemben in namenjen za preživljanje prebivalcev kmetijsko revnih območij, saj je ta prihodek skoraj edini za domačine. Bolj smiselno bi bilo, če bi se parlamentarci EU bolj poglobili in domenili za učinkovite načine odprave ilegalnega, krivolovno-prekupčevalskega lova, ki žal vse bolj ogroža in uničuje zdaj še lovne vrste živali. Pri uradnem uvozu uplenjene divjadi v EU poteka lov v popolnem zakonskem strokovnem okviru.

Na sejmu v Salzburgu je bilo v razstavljeni »ekskluzivni« ženski lovski reviji *Steirische Jaegerin*

oblikovanem slogu. Zelo zanimiva je bila predstavitev ženskih lovskih aktivnosti in ženskega lova nasploh. Predstavili so letošnjo »misico« – *naj Štajerko – lovko /2015/2016*. To je aktivna 22-letna lovka **Katarina Erkar** iz Gradca. Izhaja iz tradicionalne lovske družine in je že od zgodnje mladosti predana naravi in lovu. Je študentka prava. Svoje samostojnosti ne izkazuje samo pri lovu, ampak tudi s priložnostnimi deli kot študentka in se preživlja sama. Vsekakor je bilo to med našimi lovci ocenjeno, da je to pomembna akcija in primeren projekt za popularizacijo žensk v lovstvu, ki naj bi bile v lovstvu povsem enakovredne moškim.

Ne malo presenečenja in kar jeze med nekaterimi starejšimi lovci pa je povzročila »drobna« **prodaja trofej »tretjih upleniteljev«**, saj je bila cena npr. za rogove afriškega bivola skromnih 200 evrov, še nižje so bile cene rogov antilop, celo okel slona je bil cenovno ugoden! Cene rogovij smjakov, jelenov, roglji gamsov ... pa so bile nizkotno nizke in so se gibale od deset evrov počasi navzgor.

Na razstavnih paviljonih prestižnih proizvajalcev **lovskega orožja** (Steyr – Mannlicher, Mauser, Blaser, Sauer ...) je bila, kot vedno, opazna množica gledalcev in razstavljenih novosti, tehničnih, optičnih in balističnih izboljšav, ki pa so zaradi zapletenih elektronskih novosti povprečnim kupcem cenovno skoraj nedosegljivi. Skromnejše je bilo predstavljeno tudi lovsko puškarstvo iz Borovelj. Toda veliko obiskovalcev in občudovalcev najbolj dovršenih boroveljskih unikatnih puškarskih izdelkov na boroveljskem paviljonu je poudarjalo, da je boroveljska puška še vedno pojem, zanimivost in vrednost

V gostinsko-glasbeno zabavnem delu sejmišča je bilo težko dobiti prazen prostor.

divjad najbolj negativno vplivajo vse bolj množični turizem, podnebne spremembe, boleznii divjadi in nepravilni odstrel, stres, vznemirjanje v zimskem času in tudi v poletnih obdobjih. Opazno vse bolj množična je hoja po brezpotjih, padalstvo, letalski in turistični helikopterski poleti ... Občutljiva območja, kjer »domujejo« gamsi in preostala gorska in visokogorska divjad, so v zdajšnjem času ob povečani rekreaciji in zmogljivosti vsestranskih rekreativcev vse leto v vseh letnih časih množično obiskana, kar za živali pomeni veliko vznemirjanje.

Na sejmu so predstavljali tudi lovsko **kulinariko**. Med drugim so poudarjali ekonomsko pomembnost in vrednost divjačine kot vrste zdrave in »dragocene« **hrane**.

Lovni turizem je v svoji ponudbi ohranjal že tradicionalno bogato raznovrstnost s kar pre-

znavnost kot oblika in vrsta naravovarstvenega ozaveščanja. Dobro je znano, da nihče od ponudnikov lovnega turizma kot tudi od kandidatov za na lov na veliko divjad se ne strinja s t.i. ilegalnim, »črnim« krivolovom na ogrožene vrste kjerkoli na svetu! In prav tu bi se morala vključiti globalna politika, da bi nadzorne varovalne službe v popolnosti in učinkoviteje lahko obvladovale vse oblike varstva prostoživeče divjadi. Zato se ozaveščeni lovci gotovo ne moremo strinjati, da bi opustili strokovnoznanstveno utemeljen lov divjadi in da bi vse prepustili, da »kar narava da, naj si še vzame ...« V zdajšnjem času prav tako ni sprejemljivo, da bi popolnoma zanemarili pomembno in koristno gospodarsko dejavnost ter prihodke od načrtovanega in strokovno vodenega lova. Dobro je znano, da se prihodek od te dejavnosti v kar največji meri

svetovano, naj bi se lovske trofeje preimenoval v »spominke lovskih dogodkov«, pa tudi, da bi bilo nameščanje lovskih trofej – spominkov v »drugačnem«, sodobno

Vse foto: F. Ekar

Lovska literatura

najbolj tradicionalne lovske puške sploh. Boroveljčani so bili lahko spet ponosni: v Borovljah trenutno ročno in umetniško izdelujejo unikat prestižne lovske puške – naročilo španskega kralja.

Veliko zanimanja in tudi nakupov lovskega orožja je bilo na t.i. *borzi orožja* v Kettnerjevem paviljonu, kjer je bila za prodajo razstavljena množica rabljenih lovskih pušk. Cene so bile sprejemljivo ugodne, kajti repetirke so prodajali že od 200 evrov naprej. Cene za višji raz-

vensko uvrstitev, sedmo mesto, dosegel **Blaž Šuler**, deseti je bil **Urban Košir**, dvanajsti **Janez Podkrižnik**. Udeleženci tamkajšnjega rukaškega tekmovanja so bili še (iz Slovenije): **Matic Oberstar**, **Simon Ferlinec** in **Damjan Zdovec**.

Letošnji obisk slovenskih lovcev na sejm *Visokega lova in ribištva* je bil vsekakor nekoliko skromnejši od prejšnjih. Dobili smo vtis, da so bili tudi nakupi bolj simbolični. Vsekakor pa je pomembno in koristno, da se lovci

Foto: S. Smolčić

Starešina LD Mirna Jože Šepic z uplenjenim medvedkom

lov. Domnevamo, da mu je bila prav zaradi vsega navedenega v zahvalo naklonjena boginja Diana. Po dobri uri čakanja na visoki preži v predelu Blatnega klanca ga je obiskala medvedka z dvema mladičema. Jože je, tako kot zna, preudarno ocenil in si (tako kot tudi nam, preostalin članom) z odstrelom medvedjega mladiča še dodatno polepšal že tako čudovito soboto. V lovišču LD Mirna namreč v vseh sedemdesetih letih obstoja doslej še nihče ni uplenil medveda. Starešina Jože je povsem upravičeno sprejemal čestitke k lovskega blagru od številnih lovskih tovarišev in prijateljev.

Stane Smolčić

Lovska borza orožja – veliko povpraševanje je bilo po še dobrem rabljenem lovskem orožju, ki bi ga dobili za nizko ceno.

red bokaric pa je segal tja do 5.000 evrov.

Zelo izstopajoči in bogato založeni so bili paviljoni z lovsko literaturo, knjižnimi zbirkami, slikarskimi in grafičnimi deli. Predstavljali so se rezbarji in graverji z deli na lovsko motiviko. Tudi modni oblikovalci, krojači in šivilje so razstavljali moška in ženska lovska oblačila. Krznarji so spet tekmovali med seboj s krznenimi izdelki in se borili za priznanje in medaljo *rdečega lisjaka*. Odlična je bila ponudba lovsko-veterinarske lekarne, predstavljali so ekološko neoporečna krmila za divjad, sredstva za preprečevanje škode od divjadi. Skratka, vse za sodobno in tradicionalno lovstvo in ribištvo je obiskovalec našel na enem mestu.

Poleg množice strokovnih predavanj o aktualnih tematikah o lovstvu, divjadi, gozdu je bila velika pozornost namenjena lovske kulturne dejavnosti. Tudi na salzburškem lovskem sejmu so tekmovali lovci - mojstri v oponašanju rukažočih jelenov. Zbrali so se rukači iz Avstrije, Češke, Francije, Nemčije, Romunije in tudi iz Slovenije. Od slovenskih »rukačev je najboljšo slo-

na tak neposreden način in na tem mestu še naprej seznanjamo z novostmi in svežimi informacijami na področju lovstva. Le tako lahko sledimo razvoju panoge v povezavi s časom, ki prinaša novosti in po svoje oblikuje nadaljnje stanje stroke in razvoj naravovarstvenih in gospodarskih vidikov lovstva.

France Ekar

Nepozaben delovni in lovski dan LD Mirna

Tako kot po vsej Sloveniji je bil tudi med lovci **Lovske družine Mirna** vikend med 17. in 20. marcem predvsem v pričakovanju Planice in smučarskih poletov na letalnici. Naši »orli«, med katerimi je, kot vemo, tudi vsaj eden z lovskega koreninami, so naša pričakovanja več kot upravičili. Čas, ki je še preostal na voljo, pa smo lovci LD Mirna izkoristili za delo v lovišču in pri lovskega domu. Bliža se namreč rok, do katerega morajo biti v našem lovišču napolnjene solnice, opravljena vsa vzdrževalna dela na starih visokih lovskega prežah

in postavljene nove visoke lovske preže na mestih, kjer je bilo ugotovljeno, da je to potrebno, in imamo ta dela zabeležena v našem letnem načrtu. Naglo se približuje tudi dan, ko bo pri našem lovskega domu velika slovesnost, saj bomo predali namenu novo hladilnico za uplenjeno divjad, razvili nov prapor, LD Mirna pa bo praznovala tudi 70. rojstni dan. Vse to od vseh nas terja, da bo tudi okolica lovskega doma temu primerno urejena, česar se člani krepko zavedamo.

Po navadi je pri vseh aktivnostih zraven tudi starešina **Jože Šepic**, ki je znan kot dober spodbujevalec za delo, dobro obvlada vodenje, pa tudi kot lovec si zasluži visoko oceno. Dan si polepša tako, da vsaj za nekaj ur obišče krmišča v lovišču, opazuje divjad, kdaj pa kdaj tudi lovskega pravičnega pritisne na sprožilec. Prav na jožefovo, že potem, ko so v Planici naši orli osvojili drugo mesto v ekipni konkurenci, ko so bila končana dela na novi lovske preži na Kozjeku, ko so naši člani »strelci« končali z deli pri urejanju prostora, kjer bo v lovišču letna pristrelitev pušk risanic, se je Jože odpravil še na

Uplenjena rogata srna

Jesensko obdobje skupnih lovov in druženja je najlepši čas za lovce. Loviti pa je treba tudi posamič in uresničevati načrt odstrela divjadi. Kot vsako leto je član LD Puščava **Matija Pernat** intenzivno lovil mulasto srnjad. V začetku novembra je na travniku revirja Recenjaj, v neposredni bližini naselja Lovrenc na Pohorju, opazil žival, za katero je na prvi pogled ocenil, da je slaboten srnjak lanščak, »gumbar«, saj je na glavi opazil okrog 5 cm dolg rožiček v mahu. V bližini se je pasel tudi srnji mladič. Rogata žival mu je postala sumljiva, ko je opazil, da je »gumbar« začel skrbno lizati mladiča in ga negovati. Poiskal si je boljši položaj za natančnejše opazovanje skozi dvogled in ugotovil, da gre v bistvu za rogato srno in njenega mladiča. O svojem opažanju je povedal prijateljem lovcem, ki pa smo ga odpravili na hitro: »Ja, Matija, v redu, spet ena tvojih zgodbic ...«

Čez nekaj dni je drug lovec na istem travniku uplenil srnjega

Foto: T. Golob

Doprnsni preparat rogate starejše srne iz LD Puščava

mladiča. Matija je takoj posumil, da je uplenjeni mladič verjetno od rogate srne. O tem je vprašal uplenitelja **Alojza Kosjeka**, ki pa mu je povedal, da na srni ni opazil nič nenavadnega, ker je bil res bolj osredotočen na mladiča, ob strelo pa naj bi bilo tudi precej mračno. Matija je nato še večkrat odšel na tisti kraj, čakal na rogato srno in poskusil tudi z zalazom; brez uspeha. V soboto zvečer, 14. novembra 2015, pa je bilo drugače. Rogata srna je izstopila na travnik. Ko se je prepračal, da je res srna in da je sama, brez mladiča, je natančno pomeril. Divjad je obležala v ognju. Takoj je obvestil lovske tovariše, ki smo si srno prišli z zanimanjem ogledat in mu iskreno voščili lovski blagor.

Srna je imela na glavi razvita dva rožička v mahu: desni je bil daljši, dolg 7 cm, levi pa krajši, dolg vsega en centimeter. Iztrebljena, vsaj 8 do 9 let stara srna je tehtala 18 kg. Med nami se je porajalo vprašanje: če je imela srna rogove vse svoje življenje, kako to, da je nihče ni opazil prej ali morda celo uplenil kot po rogovju slabo razvitega srnjaka lanščaka?

Srečni uplenitelj redke trofeje – igre narave – je dal srno doprsno pripraviti.

Tomaž Golob

Marjan Kšela in njegov prvi uplenjeni prleški merjasec

Marjanov prvi merjasec

Prisotnost divjega prašiča v loviščih na območju **ZLD Prlekije** je bolj izjema kot pravilo. Najbolj k temu pripomore naravna ovira, reka Mura, ki s svojimi okrog 47 kilometri deli območje **OZUL Pomurja na ZLD Prlekije** – desna stran reke Mure – in **ZLD Prekmurje** na levi strani. Čeprav nekateri lovci pogrešajo to veliko divjad v svojih loviščih, se večina kar strinja, da smo lahko hvaležni, da je stanje s tem parkljarjem

takšno. Med pogovori s tovariši iz sosednjih LD iz Prekmurja je večkrat slišati, da čeprav je lov na to divjad med zanimivejšimi, naj si divjih prašičev v lovišču ne želimo preveč, saj je njihova prisotnost povezana z veliko škodo v kmetijstvu, ki jo lovske družine še preveč občutijo. Zgovoren je npr. podatek, da so v zadnjih petih letih v LD iz **ZLD Prekmurje** odstrelili skoraj 3.300 divjih prašičev, medtem ko so jih v lovskih družinah **ZLD Prlekija** skupaj le enaindvajset.

Po besedah lovcev so zadnji dve leti v lovišču **LD Gornja Radgona** in **LD Negova** na območjih ob reki **Ščavnici** redno opažali sledi divjega prašiča, ne manjka pa tudi očividcev, ki so divjega prašiča videli. Mednje spada tudi gospodar **LD Negova Marjan Kšela**, ki je, tako kot še marsikdo drug, na preži preživel veliko dolgih ur, čakajoč na svojega prvega ščetinarja. Ker posamični lov ni bil uspešen, sta omenjeni sosednji lovski družini organizirali skupinski lov. Večer pred lovom je gospodar **Marjan** preveril, ali je za lov vse pripravljeno. Pri zapuščanju lovskega doma pa je naletel na prizor, za katerega je dejal, da sprva ni vedel, ali sploh lahko verjame svojim

očem. Pri odhodu iz lovskega doma je namreč v soju avtomobilskih luči, v neposredni bližini, zagledal merjasca, ki se mu ni nikamor mudilo. Zrla sta drug v drugega, nato pa se je merjasec le odpravil na svojo pot. Naslednji dan so vsi lovci vedeli, kaj se je pripetilo **Marjanu**, zato se je lov začel zelo optimistično. Na lovu je sodelovalo dobrih trideset lovcev. Ko se je lov že bližal koncu, ga je prekinil pok puške. Vsakega lovca je zanimalo, kaj je to pomenilo. Prihod na nastrel je bil za lovce razveseljujoč: **Marjan** je uplenil

Foto: M. Velkovrh

Salame so ocenjevali strogi sodniki - lovci LD Rakitna; od leve: Anton Kovačič, Marjan Šivic in Janez Demšar.

svojega »včerajšnjega« ščetinarja. Z nasmejanim in veselim obrazom je hvaležno sprejemal čestitke lovskih tovarišev, ki so mu izrekli lovski blagor.

Iztok Rožman

Salamijada ZLD Ljubljana (2016)

Na Rakitni lovci ocenjevali lastne suhomesnate izdelke

V lovskem domu LD Rakitna je 4. in 5. 3. 2016 potekala t.i. salamijada pod pokroviteljstvom **ZLD Ljubljana** in v sodelovanju **LD Rakitna**.

Na tekmovanje suhomesnatih izdelkov so lovci prinesli 27 salam, večina je bila iz mesa domačega prašiča, kombinacije mesa jelenjadi (jelen, košuta), nekaj salam pa tudi iz kombinacije mesa domačega in divjega prašiča. Salame so skupaj dosegle 1081,50 točke.

Povprečna ocena je bila 40 točk od največ 60 mogočih. Povprečna ocena člana komisije za posamezno salamo je bila 13,35 točke. Šest salam je doseglo 50 točk in več, sedemnajst salam od 30 do 49 točk, štiri salame pa manj od 30 točk.

Tretje mesto (**52 točk**) s povprečno oceno ocenjevalcev 17,33 točke je za salamo dosegel **Miran Zupančič**, LD Vodice; drugo mesto (53 točk), povprečje 17,67 točke, je bilo prisojeno **salami Marjana Kranjca**, LD Hotedršica; prvo mesto (53 točk), povprečje 17,67 točke, pa so sodniki prisodili salami **Gregorja Kodbeja**, LD Tomišelj.

Po končani razglasitvi rezultatov ocenjevanja in podelitvi priznanj ter nagrad, ki jih je ob krajšem nagovoru najuspešnejšim lovcem - mesarjem razdelil predsednik **ZLD Ljubljana mag. Lado Bradač**, je poudaril, da bi

bilo priporočljivo to staro domačo umetnost in tekmovanje ohraniti še v prihodnje, predvsem kot družaben dogodek. Tako obenem negujemo naše stare narodne lovsko-kulinarične veččine pri domači predelavi divjačine v kakovostne suhomesnate izdelke, ki jih radi pokušamo na »salamijadi«. Suhomesnate izdelke so z zvedavostjo in veseljem prišli poskusiti tudi člani LD, ki sicer niso sodelovali na tekmovanju, a se bodo morda za to odločili prihodnjo sezono. Obiskala nas je tudi snemalna ekipa TV-lovske oddaje *Dober pogled* in posnela nekaj kadrov. Predvajala jih je zadnji teden marca na TV Primorka in nekaterih lokalnih TV.

Milan Velkovrh

Koline za dobro razpoloženje

V **LD Pobrežje - Miklavž** že vrsto let na takšen ali drugačen način skrbimo za družabno življenje. Družabni dogodki nas zbližujejo in tudi nekoliko spremenijo enoličnost ter sivino vsakdana. Sprostijo nas in vsaj za nekaj časa ustavijo ali vsaj upočasnijo neizprosno življenjski tempo.

Ker je čas med pozno jesenjo in zgodnjo pomladjo čas kolin, smo se v LD odločili, da se bomo lotili tega domačega praznika, ki mu ponekod pravijo tudi *furež*.

Furež ali *koline*, *koljereja* ali *praščina* je bil včasih na vasi pravi praznik. Dandanes ljudje doma sicer še kdaj koljejo, vendar ne več na tak način kot nekdanj. S pripravo klasičnih kmečkih kolin ohranjamo del slovenske ljudske dediščine in mlajšim med nami pričaramo čarobnost minulega časa.

Zapise in upodobitve, ki opisujejo ta domači obred, lahko

odkrijemo že v srednjem veku. Koline so izjemna dediščina slovenske prehranske in kulinarčne kulture, ki se kaže v številnih različnih prehranskih izdelkih, katerih posebnosti se skrivajo v recepturah in postopkih prekajevanja in sušenja.

Sobota, 5. marec, je bila pri nas določena za dan kolin.

V jutranjih urah so se kleni lovci domače LD pod taktirko mesarskega mojstra **Zdenka Čuša** podali na poseben »lovski« podvig. Skoraj 160 kg težkega domačega prašiča je bilo treba spraviti na »drugi svet«. Preden so se lotili nadvse zahtevnega dela, so si pomagali s šilcem kačje slin. Ker pa želimo tudi mlajši, vse bolj mestni mladeži predstaviti pravi domači *furež*, je prav, da na kratko opišemo potek tega običaja od zakola do pečenke.

Najprej mesar prašiča ustrelj s posebno mesarsko pištolo, nato ga hitro zabode v vrat in prestreže kri, ki jo bo kasneje porabil za pripravo krvavic. Nato mrtvega prašiča spravijo na »šrogne« – leseni podstavek, kjer mesar začne z *razdelavo* zaklane živali. Najprej odstrani kožo, ki so jo nekdanj prodajali, zdaj pa zavržejo. Nato odstrani parklje, rep in odreže glavo, kar vse kasneje »poharajo«.

te dele položi v vrelo vodo, ker potem dlaka lepše odstopi. Nato je treba vso dlako odstraniti s kože. Očistiti je treba tudi čreva in jih pripraviti za klobase. Prav tako želodec, ki je zelo okusen v kisli juhi, lahko pa se ga pripravi za v tlačenko.

Nato je treba začeti rezati meso in slanino za klobase. Narezano meso začinijo z začimbami, ki so potrebne za dober okus. S strojčkom za klobase, na katerega nataknejo črevo, pripravijo *mesnate klobase*, ki jih lepo »zašpilijo«. Ko so mesne klobase končane, začno pripravljati *krvavice* ali *kašnice*.

V skledi zmešajo kuhano ajdovo kašo in riž, kri, kuhano *glavino*, mleta obarjana pljuča in začimbe. S to zmesjo napolnijo dobro očiščeno debelo črevo. Tudi krvavice lepo *zašpilijo*. Kašnice nato na hitro obarijo v vreli vodi.

V vmesnem času v kuhinji pripravljajo večerjo: pečeno meso, pražen - *restan* krompir. Skuhajo tudi velik lonec *hrtišovih* (hrbtnih) kosti za juho in obiranje. Zraven vseh naštetih dobrot ponudijo domač hren z jabolki ali smetano, solato in seveda ne sme manjkati žlahtna kapljica.

Ker je domači praznik datumsko sovpadal v bližino praznika dneva žena – 8. marec, smo na večerjo povabili tudi naše boljše

hodnje leto, ko bomo spet obujali ta domači praznik in tako pomagali ohraniti tradicijo slovenskega naroda in ne nazadnje tradicijo razvijanja družabnega življenja v LD Pobrežje - Miklavž.

Marjan Gselman

risanice in celo revolverje lastne konstrukcije. Mehanizme za risanice izdeluje v treh izvedbah in velikostih, in sicer: normalnega, krajšega in močnejšega – magnum. Izdeluje tudi različice za levoroke strelce.

Foto: M. Vaupotič

Puškarji mojster Branko Markovič v svoji sodobno opremljeni puškarski delavnici in orodjarni v Zgornjem Kamenščaku

Puškar Branko iz Zgornjega Kamenščaka

Ker smo v Lovcu doslej predstavili že skoraj vse puškarske, ki se s tem poslom ukvarjajo v Sloveniji, napišimo, da na obronkih Slovenskih goric, v vasi Zgornji Kamenščak, v Občini Ljutomer, živi in dela puškar **Branko Markovič**. Branko se je obrti izučil pri znanem vojaškem puškarskem mojstru **Milanu Černjaviču**.

Po končani šoli v Murski Soboti in Ptuj se je zaposlil v tovarni Tehnostroj v Ljutomeru.

Leta 2003 se mu je uresničila otroška želja, da bi odprl lastno puškarsko delavnico. Zgradil si jo je in opremil s stroji CNC in drugim potrebnim orodjem. Tako je Branko postal »sam svoj mojster«. Poleg rednega servisiranja in popravil športnega ter lovskega orožja izdeluje tudi repetirne

Branko Markovič je povedal, da risanice opremlja izključno s cevmi Waltherr – Lothar. Dolžina cevi je 650 mm, premer ustja pa od 15 do 27 mm (lovska, varmint in match različice).

Zaklep (zapiralo) ima na čelni strani za zapiranje tri bradavice; kot zapiranja je 60 stopinj. Varovalka je na zadnjem delu zaklepa in dobro varuje udarno iglo. Sprožilec je enojni, a natančno nastavljljiv. Shramba za strelivo je snemljiva. Puško na željo kupca tudi gravira. Kopita njegovih pušk so iz orehovine, na kupčevo željo tudi iz laminata.

Branko največ svojih risanic proda kupcem iz SV Slovenije, nekaj tudi v Avstrijo in Nemčijo. Kot je povedal, je bila proizvodnja vseh njegovih pušk za leto 2016 rezervirana, izdelana in prodana. Za vse svoje orožarske izdelke daje poročilo pet let (šestdeset mesecev). Povedal je, da bo za letos sprejel še nekaj naročil in rezervacij.

Maks Vaupotič

Mesarska ekipa LD Pobrežje - Miklavž

Mesar nadaljuje z odstranitvijo sala, ki ga obarijo in iz njega pripravijo zaseko, ocvirke in mast.

Medtem je mesar prišel do jeter, ki jih nemudoma odnesejo v kuhinjo; kuhar Marko jih je pripravil za malico. Poleg svežih praženih jeter navadno ponudijo kuhano kisló zelje ali cel kuhan krompir.

Po malici se ekipa, zadolžena za »razdelavo« prašiča, odpravi nazaj na delo, saj je treba »poharati« in očistiti še parklje, rep in glavo. To se naredi tako, da se

polovice, jih obdarili z vrtnico in tako ženam simbolično izrazili zahvalo za njihovo potrpežljivost in podporo pri našem »jagerskem« življenju.

Mesarski mojster Zdenko in pomočniki (Fest, Maks, Jože, Roman, Damjan, Jernej, Momčilo, in Marko) so poskrbeli, da je bilo v kolinah vse, kot mora biti, in so vsi skupaj vsem zbranim, ki smo jih le opazovali, na koncu pripravili poseben kulinarčni užitek.

Koline so uspele v vseh pogledih. Naredili smo že načrt za pri-

Foto: M. Gselman

Iz zgodovine slovenskega lovstva

Okrajna lovska zadruga za Vipavsko

Prihodnje leto bo ZLD Gorica praznovala 70-letnico obstoja in uspešnega delovanja. Njena predhodnica je bila davnega leta 1945 ustanovljena *Okrajna lovska zadruga za Vipavsko*. To so bili časi neposredno po drugi svetovni vojni ter časi obstoja t.i. con A in B. V slednjo so spadala tudi lovišča omenjene okrajne lovske zadruge.

Za povojno lovstvo na Primorskem je bila pravzaprav odločilnega pomena lovska konferenca¹ v Postojni, ki je bila sklicana 21. avgusta 1945. Tam je bilo med drugim omenjeno, da bodo dajali lov v zakup le na podlagi združništva in ne posameznikom. Na konferenci so sprejeli tudi nekaj sklepov, ki so bili podlaga za vse okraje cone² B in bili uzakonjeni v *Odluku o izvrševanju lova za lovsko sezono 1945/46*.

¹ Zapisnik lovske konference v Postojni z dne 19. avgust 1945, napisan 21. avgusta 1945, Arhiv republike Slovenije (v nadaljevanju ARS), Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, AS 1118, t.e. 71.

² Z vzpostavitev con A in B 12. junija 1945 je morala jugoslovanska vojska zapustiti teritorij cone A, to je mesta Trst, Pulj, Tržič in Gorico, del Krasa in dolino reke Soče ter Brda.

Po vzoru lovskega združenja za ilirsko-bistriški okraj, ki je bilo ustanovljeno v Ilirski Bistrici kot prvo na Primorskem že 19. avgusta 1945 in ob ustanovitvi štel več kot osemdeset članov³ ter seveda po sklepih lovske konference v Postojni, so takoj po vseh okrajih cone B začeli ustanavljati *lovska združenja ali lovske zadruge*, in sicer:

1.) Okrajno lovsko združenje za ilirsko-bistriški okraj, 19. avgusta 1945

2.) Okrajna lovska zadruga Idrija, 24. avgusta 1945

3.) Okrajna lovska zadruga za Vipavsko, 30. avgusta 1945

4.) Okrajno lovsko združenje Cerčno, 2. septembra 1945

5.) Okrajno lovsko združenje Postojna, 3. septembra 1945

6.) Okrajno lovsko društvo ali zadruga za Tolminsko, 9. septembra 1945

7.) Okrajna lovska zadruga Grgar, najverjetneje v oktobru 1945

8.) Okrajna lovska družina Hrpelje-Kozina, 15. oktobra 1945

9.) Okrajno lovsko združenje za okraj Koper, najverjetneje oktobra 1945.

Ustanovni sestanek⁴ *Okrajne*

³ Zapisnik občnega zbora združenja lovcev ilirsko-bistriškega okraja z dne 19. avgust 1945, napisanega 2. septembra 1945, ARS, t.e. 71.

⁴ Zapisnik prvega lovskega zborovanja za ustanovitev lovske zadruge

OBISKALI 95-LETNEGA BELOKRANJSKEGA LOVCA

Nikola Vrlinič, 95-letni član LD Vinica, je februarja praznoval rojstni dan. Odločil sem se, da ga bom kot predsednik ZLD Bele krajine obiskal in mu čestital ob visokem jubileju. Nikola je bil ganjen in presenečen, ko smo ga obiskali na njegovem domu. Izročil sem mu pisno čestitko in sliko divjega petelina češke slikarke Hane Krenkove. Z menoj je bil tudi njegov prijatelj in član iste LD Niko Vrlinič iz Črnomlja, s katerim sta bila sovaščana in kateremu je bil Nikola pred mnogimi leti odličen lovski mentor. Z veseljem smo se zadržali pri njem in ugotovili, da je jubilar še povsem čil, zdrav in bistrih misli. Po belokranjsko nam je v smehu povedal: »Meni se nikamor ne žuri!« V telefonskem razgovoru z Miranom Lovrinom, starejšino LD Vinica, pa smo se kasneje dogovorili, da mu bomo uradno izročili čestitko UO ZLD Bele krajine še na letnem OZ pred vsemi njegovimi lovskimi tovariši. – T. Vrščaj

Skica lovišč vipavskega okraja z datumom 8. oktober 1946, ki je bila priložena dokumentu z naslovom *Arondiranje (zaokrožitev) lovišč*, ARS, t.e. 75.

lovske zadruge za Vipavsko je bil v Bratinovi dvorani v Ajdovščini 30. avgusta 1945. Sestanka se je udeležilo štirideset zastopnikov krajevnih NOO (narodno osvobodilnih odborov), zastopnika za kmetijstvo in gozdarstvo ter zastopnik okrajne NZ (narodne zaščite – policije). Po obveznih točkah dnevnega reda je izčrpano poročilo z lovske konference v Postojni podal **Franjo Čepar**. Tam je bilo med drugim tudi odobreno, da vsak krajevni NOO primerno oceni svoja lovišča in jih za določeno dobo odda v zakup določenemu domačemu lovskemu klubu⁵ brez dražbe. Lovišča, ki ne bi bila vzeta v zakup od domačih lovskih klubov, pa bi prek dražbe oddali najboljšemu ponudniku iz drugih krajevnih NOO. Lovišča bi ostala v obsegu katastrskih mej, kot je bilo tedaj v navadi (pod Italijo), in bi vsak krajevni lovski klub lovil le v svojih katastrskih mejah in nikakor ne tudi prek njih.

»Ker pa ni še izdelan lovski zakon«, je dejal, »se je sklenilo, da se za letos lovi pod sledečimi pogoji: lov se odpre s 1. oktobrom. Formira naj se okrajna lovska zadruga. Vsak kraj, več krajev skupaj, kot so pač zaokrožena lovišča, naj si izvoli svoj odbor. Vsak lovec, ki bo hotel loviti, mora biti včlanjen v lovsko zadrugo in bo za letos za lovno dovolilnico plačal 300 lir in 100 lir za vsakega lovskega psa. Ta denar gre pri gozdarskem odseku okrajnega za vipavski okraj, ARS, Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, AS 675, t.e. 71.

⁵ Značilnost prve povojne lovne sezone 1945/46 je tudi, da so prve lovske družine imenovali z različnimi imeni, in sicer: skupine, podružnice, revirje, podzdrženja, sekcije, klube, pa tudi lovske družine in družbe.

INO v fond, ki bo služil predvsem za plačilo morebitne škode, ki jo dela divjad.«

V nadaljevanju je obrazložil, da bodo dovolilnice za lov izdajali okrajni izvršilni NOO, in sicer na prošnje posameznikov, ki jih bo potrdil krajevni lovski odbor in na priporočilo krajevnega NOO, prek okrajne lovske zadruge odane na okrajni izvršilni NOO. Orožne liste bo izdajal odsek za notranje zadeve pri okrajnem NOO. Prepovedano bo streljati srnjad, jelenjad, divje peteline in fazane. Strogo prepovedano bo tudi streljanje s kroglo⁶. Poleg tega bo treba določiti še višino članarine, ki bo pri okrajni lovski zadrugi sestavljala poseben sklad za kritje izrednih izdatkov⁷. Prvo lovsko zborovanje v Ajdovščini oziroma ustanovni zbor *Okrajne lovske zadruge za Vipavsko* je za tekoče leto za vsakega lovca določil po 100 lir članarine, vsako lovišče ali več manjših skupaj pa naj bi si za čim boljše varstvo lovišč priskrbelo lovskega čuvaja. Razpoložljiva lovišča za vipavski okraj so, po več skupaj, razdelili v naslednje skupine:

1. Brje, Dobravlje, Velike Žablje, Šmarje in Tevče
2. Batuje, Selo, Črniče in Gojačevo
3. Osek, Vitovlje, Visoko in Užiče
4. Ozeljan, Šempas, Sv. Mihael in Loka
5. Vipava, Slap po možnosti skupaj z Vrhpoljem in Gradiščem
6. Št. Vid (Podnanos), Podraga in Lozice

⁶ Streljanje s puškami risanicami.

⁷ Izdatki za izpuščanje lovne divjadi za izboljšanje lovišč (osvežitev krvi), povrnitev potnih stroškov, pisarniških in drugih manjših nepredvidenih stroškov.

7. Lože, Manče, Goče, Vrabče, Štjak in Branica
8. Ajdovščina, Ustje, Šturje, Budanje in Sv. Križ
9. Otlica
10. Gabrje, Erzelj in Planina
11. Stomaž in Škriļje
12. Kamnje in Vrtovin
13. Col, Sanabor in Podkraj
14. Lokavec

Po volitvah v odbor **Okrajne lovske zadruga za Vipavsko** je prvi predsednik postal **Miro Bratina** iz Ajdovščine, tajnik **Franco Čepar** iz Šturje, odborniki pa **Franco Bavčar** iz Sel, **Ignac Čebtron** iz Brij, **Maks Čibej** iz Dola, **Franco Kovšca** iz Kovka, **Franco Furlan** iz Manč, **Ljubo Hrovatin** iz Vipave in **Ivan Vitez** iz Vrabče.

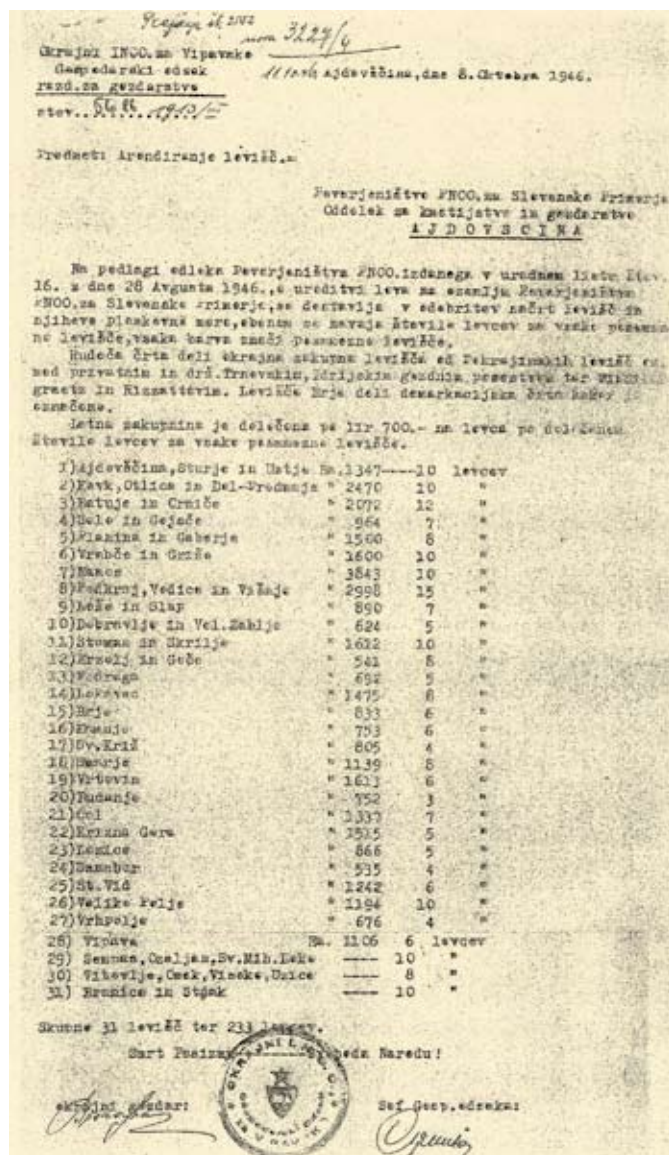
Takoj po zboru oziroma po ustanovitvi lovske zadruga si je vsaka skupina morala izvoliti svoj odbor, ki je moral na svojem območju oceniti stalež (številčnost) divjadi in ga sporočiti okrajni lovski zadrugi. Prav tako je moral odbor za svoje območje pripraviti seznam članov, da so na njegovi podlagi na okrajni lovski zadrugi potem prerazporedili odvečne člane iz ene skupine v drugo.

V vipavskem okraju so za lovno sezono 1945/46 izdali 290 lovnih dovolilnic, za katere so iztržili 87000 lir. Iz naslova lova se je vsega denarja nabralo za 91.000 lir, kajti lovci so za svoje pse plačali še 4000 lir pristojbin. Po 7. členu *Odloka za izvrševanje lova* za lovno sezono 1945/46 je bil tako zbrani denar, ki so ga imenovali »*dohodki lova*«, namenjen plačilu morebitne škode, ki bi jo povzročila divjad. Ker je lovsko leto po tedanjem odloku trajalo od 1. aprila 1945 do 31. marca 1946, so ostanek, če je bilo kaj škode, če ne pa celoten znesek, morali na koncu lovne sezone izročiti okrajnemu izvršilnemu NOO. V lovni sezoni 1945/46 niso pričakovali škode, zato so celoten znesek, 91.000 lir, že 3. februarja 1946 izročili *Okrajnemu izvršilnemu NOO za Vipavsko*⁸.

V Uradnem listu *Poverjeništvu Pokrajinskega NOO za slovensko Primorje* je bil 28. avgusta 1946 objavljen *Odlok o ureditvi lova na ozemlju poverjeništvu*⁹.

⁸ Okrajni izvršni NOO za Vipavsko, Odsek za gozdarstvo, Okrajnemu izvršnemu NOO Ajdovščina, *Sporočilo o izvrševanju lova za lovno dobo* (op. p. sezono) 1945/46, št. 43/I z dne 3. februar 1946, Pokrajinski arhiv Nova Gorica (v nadaljevanju PANG), Okrajni NOO za Vipavsko, Odsek za gozdarstvo, Leto 1945–47, t.e. 1.

⁹ *Odlok o ureditvi lova na ozemlju Poverjeništvu PNOO za slovensko*

Obrazložitev skice lovišč in načrt poimenskega seznama lovišč vipavskega okraja; 8. oktobra 1946, ARS, shranjen pod oznako t.e. 71.

Odlok je bil napisan 10. avgusta na podlagi *Začasnega zakona o lovu*¹⁰, ki je v Sloveniji izšel 24. julija, in bil seveda prilagojen razmeram v coni B. Čeprav je *Okrajni izvršilni NOO za Vipavsko* na razpoložljivem ozemlju okraja ustanovil enaintrideset lovišč, jih je bilo leta 1946 oddanih v zakup le sedemindvajset, kar pomeni, da je bilo leta 1946 v vipavskem okraju ustanovljenih sedemindvajset lovskih družin. Lovske družine so bile ustanovljene po teritorialnih krajevnih NOO¹¹, vsaka lovska družina pa je morala imeti najmanj pet članov¹². Za vsako zakupno lovišče je največje število članov

Primorje, Uradni list PPNOO za slovensko Primorje, št. 16–108/46.

¹⁰ *Začasni zakon o lovu*, Uradni list LRS, št. 50–181/46.

¹¹ V bistvu po katastrskih občinah kot pred vojno.

¹² Tretji člen *Pravilnika za lovsko organizacijo k 4. členu Začasnega*

določal okrajni izvršilni NOO na podlagi vodila, naj pride na enega člana najmanj 100 ha površine pretežno poljskega lovišča, kjer prevladuje mala divjad, ne manj kot 150 ha za lovišče, kjer prevladujeta gozd in srnjad, in ne manj kot 200 ha v visokogorskih loviščih, kjer je glavna divjad gams. Vsak član lovske družine je obvezno moral biti naročnik lovskega glasila Lovca, ki je izhajalo v Sloveniji, in član *Lovske zadruga*¹³ kot lovske gospodarske organizacije.

V vipavskem okraju je bilo na podlagi že omenjenega v lovni sezoni 1946/47 izdanih 224 lovnih dovolilnic v vrednosti 22.400 lir, letna zakupnina za sedemindvajset lovišč za lovno sezono

zakona o lovu, Uradni list LRS, št. 53–190/46, str. 204.

¹³ *Pravila Lovske zadruga* kot lovske gospodarske enote so bila sprejeta že 4. avgusta 1946.

pa je znašala 129.080 lir. Vsota 151.480 lir je po 10. členu odloka pripadala lovskega sklada, ki je bil namenjen za pospeševanje lovstva, kmetijstva in gozdarstva. Polovica tega denarja je bila nakazana okrajnemu izvršilnemu NOO za plačilo morebitne škode, ki bi jo povzročila divjad, drugo polovico pa so naložili na tekoči račun *Poverjeništvu PNOO za slovensko Primorje* na naslov sklada *Fond za lov* pri oddelku za kmetijstvo in gozdarstvo¹⁴. V lovskih družinah vipavskega okraja je bilo do 22. junija 1947 registriranih 270 članov, v tem letu pa je bilo izdanih samo 141 orožnih listov. Hkrati je imel *Razdelek za gozdarstvo* v okraju osem gozdnih čuvajev, ki pa so bili vsi brez orožja^{15,16}.

Toda že 8. oktobra 1946 je bilo ustanovljenih enaintrideset lovišč, njihova izmerjena površina je bila okrog 36.994 ha, kjer naj bi lovilo 233 lovcev. Letna zakupnina je znašala 700 lir na lovca in določeno je bilo sprejemljivo število lovcev za posamezna lovišča¹⁶.

Okrajna lovska zadruga za Vipavsko je delovala do konca lovne sezone 1946/47 oziroma do ustanovitve prvega Okrajnega lovskega sveta (OLS) za Goriško, ki naj bi bil ustanovljen na občnem zboru lovcev goriškega okraja 11. junija 1947. Vendar pa mi v arhivih ni uspelo najti zapisnika tega lovskega zbora. Po navadi so zbere sklicači v petkih popoldne, pa tudi ob sobotah in nedeljah; 11. junij 1947 pa je bila sredo. Morda je bil prvi občni zbor 11. julija 1947, saj je bil tisti dan tudi petek?!

Vojko Rutar

¹⁴ Okrajni izvršilni NOO za vipavsko, Gospodarski odsek, *Razdelek za gozdarstvo, Dohodki lova v lovskem letu 1946/47*, Dopis, št. 8399-2344/III-46, z dne 22. januar 1947. Dopis je bil poslan Finančnemu odseku pri okrajnem izvršnem NOO za Vipavsko in Oddelku za kmetijstvo in gozdarstvo pri Poverjeništvu PNOO za slovensko Primorje v Vipavo, PANG, Okrajni NOO za vipavsko, Odsek za gozdarstvo, Leto 1945–47, t.e. 1.

¹⁵ Okrajni izvršilni NOO za Vipavsko, Gospodarski odsek, *Razdelek za kmetijstvo in gozdarstvo, Zaščita lova*, Dopis vsem krajevnim NOO, št. 2330–1019 z dne 22. junij 1946, PANG, Okrajni NOO za vipavsko, Odsek za gozdarstvo, leto 1945–47, t.e. 1.

¹⁶ Okrajni izvršni NOO za Vipavsko, Gospodarski odsek, *Razdelek za gozdarstvo, Arondiranje lovišč*, Dopis Poverjeništvu PNOO za slovensko Primorje, Oddelku za kmetijstvo in gozdarstvo v Ajdovščino, št. 5686–1913/III, z dne 8. oktober 1946, ARS, t.e. 71.

Mirko Skudnik - Fridl, član LD Peca - Mežica, umrl 14. 12. 2015.

Fridl, kot smo ga klicali, se je rodil 3. 7. 1926 v Mežici kot sin rudarja in se je že v zgodnji mladosti tudi sam posvetil rudarstvu. Leta 1950 je končal tehnično rudarsko šolo v Ljubljani ter ostal zvest rudarskemu poklicu vse do upokojitve. Že kot otrok je znal prislunhiti utripu življenja v naravi. Zaradi velike ljubezni do narave in divjadi je leta 1951 vstopil v lovske vrste kot član LD Pogorevc. Zaradi službenih obveznosti je pozneje prestopil v LD Peca - Mežica. V obeh lovskih družinah je vsa leta opravljal odgovorne funkcije in druge pomembnejše zadolžitve. Od leta 1952 do 1955 je bil tajnik, od leta 1955 do 1958 pa blagajnik LD Pogorevc. V LD Peca - Mežica je bil imenovan v upravne organe LD. V letih 1958 do 1960 je bil statistik, predsednik NO od leta 1960 do 1963 ter nato dolgoletni blagajnik od leta 1963 pa vse do 1983. Od 1967 do 1972 je bil tudi član UO LZ Maribor in večkratni delegat na skupščinah LZS. V obdobju od 1972 do 1992 je bil predsednik komisije za gozdne (kocoonoge) kure. V letih od 1983 do 1986 je bil predsednik v LD NO, od leta 1985 do 1993 pa tudi član NO ZLD Maribor in član gojitvene komisije za veliko divjad. Od leta 1992 do 1996 je bil starešina LD Peca - Mežica. Od leta 1994 do 2001 je bil tudi član komisije pri LZ Maribor, od leta 1993 do 1997 pa član NO LZS. Bil je soustanovitelj Koroške lovske zveze in je bil član UO Koroške LZ v letu 2002 do 2006 ter od 2006 do 2010.

Skudnik je za vestno in požrtvovalno delo prejel vrsto odlikovanj in priznanj: znak za lovske zasluge, rede III., II. in I. stopnje, odlikovanje avstrijske Koroške LZ za posebne zasluge v lovstvu na širšem Koroškem, plaketo za lovsko kulturo III. stopnje, plaketo za lovsko kulturo II. stopnje ter bronasto, srebrno in zlato Galusovo značko Javnega sklada RS za kulturo, družinsko priznanje, priznanje KLZ in jubilejni znak za šestdeset let članstva v LZS.

Poleg lova je Fridl prispeval veliko svojega časa in talenta tudi na področju pevke kulture, saj je bil soustanovitelj Okteta LD Peca - Mežica in je aktivno deloval v njem vse do smrti. Njegov neizbrisen prispevek je tudi v izdaji dveh zgoščenek okteta z naslovom *Na Peco bi šel ter Na lovu*.

Lovskega tovariša bomo ohranili v častnem spominu!

LD Peca - Mežica - S. Ž.

Jože Zorko, dolgoletni in častni član LD Poljskava, je 10. 8. 2015 po hudi boleznici zapustil naše vrste.

Jože se je rodil 9. 3. 1930 v Šmartnem na Pohorju, kjer je obiskoval osnovno šolo. Še ne petnajstletnik se je jeseni 1944. leta vključil v NOB na Pohorju. Po osvoboditvi se je kot skladiščnik zaposlil v Tovarni olja v Slovenski Bistrici. Leta 1949 se je udeležil delovne brigade na Pohorju pri gozdarskih delih. Od leta 1950 do 1953 je služil

vojaški rok v JLA, po odsluženju pa se je zaposlil v Kmetijski zadrugi Oddelka za gozdarstvo. Leta 1961 so oddelek priključili GG Maribor. V tem podjetju je bil zaposlen kot vodja odkupa lesa in kasneje vse do upokojitve (leta 1993) kot vodja odpreme lesa. Vedno se je zavzemal za pravice delavcev, zato so mu v podjetju zaupali funkcijo predsednika delavskega sveta, ki jo je opravljal več mandatov. V KS Zgornja Poljskava je bil prav tako zelo aktiven - dvanajst let je bil predsednik sveta KS. Kot član sveta KS je bil referent za komunalo, zadolžen za urejanje cest.

V lovske vrste se je vključil leta 1953 v LD Šmartno na Pohorju, leta 1961 pa se je prepisal v LD Poljskava. LD je z njim pridobila vestnega in požrtvovalnega člana ter družabnega lovskega tovariša, ki ni nikoli delil na naše in vaše in je bil z vsemi vedno v tovariških odnosih. Aktivno je pomagal graditi prvi lovski dom LD Poljskava. Ko smo ga kasneje zaradi dotrajanosti prenavljali, je prav tako aktivno sodeloval pri prenovi. Vedno se je redno udeleževal delovnih akcij, predvsem s traktorskimi prevozi, za kar ni nikoli zahteval plačila in je bil vzor vsem članom, predvsem pa mlajšim. Vodja lovnega revirja je bil od leta 1976. V LD je bil vseskozi aktiven v organih upravljanja, član UO je bil od leta 1970 do 1980, član NO je bil od leta 1980 do 1984 ter od leta 2006 do 2010, bil je tudi član disciplinske komisije od leta 1984 do 1990. Za nesebično in požrtvovalno delo mu je Občini zbor LD Poljskava izglasoval častno članstvo LD Poljskava.

LZS je Jožeta Zorka odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Dragi Jože, lovci LD Poljskava se ti za vse, kar si dobrega storil za lovsko organizacijo in tvoje iskreno tovarštvo, zahvaljujemo; ostal nam boš v trajnem in lepem spominu.

LD Poljskava - J. M.

Za lovce LD Poljskava je bil žalosten dan, ko smo se lani decembra poslavljali od zadnjega ustanovnega člana naše LD, **Karla Ingoliča**, ki je umrl 3. 12. 2015.

Davnega leta 1946 je Karel še z nekaj svojimi lovskimi tovariši ustanovil LD Poljskava. Takrat je tudi začrtal meje našega lovišča, ki skoraj v celoti veljajo še danes.

Karl se je rodil 11. 8. 1925 na Spodnji Polskavi. Pri očetu se je izučil v domači mizarški delavnici za mizarja, nato pa se je izobraževal naprej. Bil je nemirnega duha, z mislimi daleč naprej. Na Spodnji Polskavi je postavil tovarno stavbnega pohištva, ki je zaposlovala več kot sto delavcev, predvsem domačinov. Pod njegovim vodstvom

se je podjetje nenehno razvijalo vse do leta 1989, ko se je upokojil. Žal pa je moral tudi opazovati, kako so obetavno podjetje po nepotrebnem postopoma uničili. Lahko si predstavljamo, kako se je takrat počutil.

Karlovi oče Anton je bil že v Kraljevini Jugoslaviji zakupnik lovišča Gabernik, kjer je Karel dobival prve lovske izkušnje. Po vojni je bil soustanovitelj LD Spodnja Poljskava. Leta 1950, po združitvi treh lovskih družin (LD Zg. Poljskava, LD Sp. Poljskava in LD Pragersko) je prevzel funkcijo gospodarja, ki jo je opravljal do leta 1959. Predvsem je veliko skrb namenjal gojitvi divjadi, bil je eden prvih, ki je v tem času poskrbel za osvežitev genetske pestrosti pri gojitvi fazanov na polskavskem lovišču. Leta 1959 je postal starešina LD Poljskava in jo uspešno vodil do leta 1967. Starešina je bil ponovno tudi od leta 1972 do 1974.

Karl ima velike zasluge pri dograditvi lovskega doma (1968) in kasneje strelišča na glinaste golobe. Ker se je dobro zavedal, da brez šolanega lovskega psa ni lova, je imel vseskozi zelo uporabne nemške kratkodlake ptičarje. Bil je predsednik Kinološke komisije LD v letih od 1980 do 1988 in kasneje njen stalni član. Udeleževal se je tudi zahtevnejših kinoloških tekem ter s svojimi psi dosegal vrhunske rezultate.

Karel Ingolič je bil eden od ustanoviteljev in prvi predsednik skupščine LKD Maribor. Dva mandata je bil član NO LD. Veliko veselja je imel do streljanja na glinaste golobe. Udeleževal se je strelskih tekmovanj, kjer je prav tako dosegal lepe uspehe in častno zastopal LD Poljskava.

Za nesebično delo v LD mu je OZ LD Poljskava izglasoval častno članstvo. Od LZ Maribor je prejel priznanje - plaketo LZ Maribor, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge II. in I. stopnje. KZS ga je za zasluge v lovski kinologiji odlikovala s srebrnim in zlatim znakom.

Na dan slovesa so se oglasile lovske puške in lovski rog je oznanil, da je lov za Karla za vedno končan. Lovski prijatelji se cenjenemu in dragemu lovskega tovarišu zahvaljujemo za vse, kar je dobrega storil za LD, in mu želimo miren počitek v domači polskavski zemlji.

LD Poljskava - J. M.

S tesnobo v srcih smo se zbrani na pokopališču v Kočevju poslavljali od našega lovskega in kinološkega tovariša **Iztoka Tomšiča**, ki nas je zapustil 16. 1. 2016.

Iztok se je rodil 21. 8. 1957. leta v Ljubljani starešem Tugomili in Andreju ter obogatil družino za še enega člana. Po končani osnovni šoli v Ribnici je

obiskoval in zaključil strokovno šolo v Kočevju. Njegova srečna in bogata lovska-kinološka pot se je uradno začela daljnjega leta 1983 v LD Mala gora, ki ji je ostal zvest do konca svojih dni. Rad je bil dobro informiran član svoje LD in je kazal veliko zanimanje na področju izobraževanja. Po opravljenem lovskem izpitu (leta 1984) je opravil še lovskočuvajski izpit ter izpit za usposobljeno osebo - preglednika uplenjene divjadi (leta 1990). Ljubezen do pasemskih lovskih psov ga je privedla tudi do kinološkega sodnika, izpit je opravil leta 2004. Nato je v letih 2006, 2010 in 2011 opravil še izpit za kinološkega inštruktorja VP-I in za delo po KS v okviru KZ Slovenije, posebno še andragoški tečaj za predavatelja v okviru LZS v Ljubljani.

Iztok je imel rad lovišče svoje LD, ki se mu je tudi uradno posvetil (zapriseženi lovski čuvaj od leta 2004 do smrti). Predpisani tradicionalni slovenski lovski kroj mu je bil »svet«, ob vsaki priložnosti, znova in znova je bil rad v njem. Umirjeno, počteno, odkritosrčno ter dosledno je v LD opravljal funkcije gospodarja (1996 do 2000), kinologa (2007 do 2011 in 2012 do 2015). Pri ZLD Kočevje je bil član UO ZLD (2003 do 2006 in od 2012 do svoje smrti), predsednik LKD Kočevje pa je bil od leta 2012 do 16. 1. 2016.

Za njegovo predano in dobro delo je od KZS IN LZS prejel naslednja odlikovanja in priznanja: zlati znak KZS za kinološke zasluge, znak LZS za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje.

»Ni več tvojega telesa tukaj, duša še neke pojava, a vendar med nami tvoj vedri duh za vedno ostaja.

Ko na koncu pokajo puške in se razlega roga zvok,

počivaj v miru, Iztok, za vedno minila sta vsa bolečina in stok.«

S citiranim verzom našega govornika smo se ob grobu za vedno poslovili od cenjenega lovskega tovariša in kinologa ter mu zaželeli, naj mu bo dodeljeno častno stojišče v večnih loviščih.

LD Mala gora - M. V.

OBVESTILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD/LZ obveščamo, da nam morajo vse **zapise o umrlih** (pa tudi o jubilarjih) obvezno poslati **pravočasno** tudi v **elektronski obliki** (zapis v Wordu in fotografijo v jpg) na naš **e-naslov**. **Originalne fotografije in uradni dopis** (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pa pošljite z **navadno pošto**.

Zapisov, ki ne bodo prispeli tudi v elektronski obliki, ne bomo obravnavali.

Prav tako pazite, da ne boste prekoračili petmesečnega skrajnega roka za oddajo zapisa v uredništvo.

Natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 6/2015, str. 345, zato si jih natančno preberite, preden odpošljete zapise.

Uredništvo

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Franc Jelen, LD Peca - Mežica,
* 30. 1. 1927, † 27. 3. 2015.

Bruno Bonča, LD Koper,
* 22. 10. 1957, † 1. 3. 2016.

Ivan Durnik, LD Dol pri Hrastniku,
* 2. 7. 1946, † 11. 3. 2016.

Benjamin Rojc, LD Čaven,
* 7. 7. 1958, † 2. 2. 2016.

Anton Primc, LD Prem,
* 19. 5. 1932, † 11. 3. 2016.

Zvonko Ljubič, LD Prem,
* 13. 7. 1949, † 26. 1. 2016.

Ludvik Marič, LD Prosenjakovci,
* 1. 2. 1951, † 3. 4. 2016.

Miroslav Mori, LD Libeliče,
* 28. 12. 1956, † 28. 3. 2016.

Umrlim časten spomin!

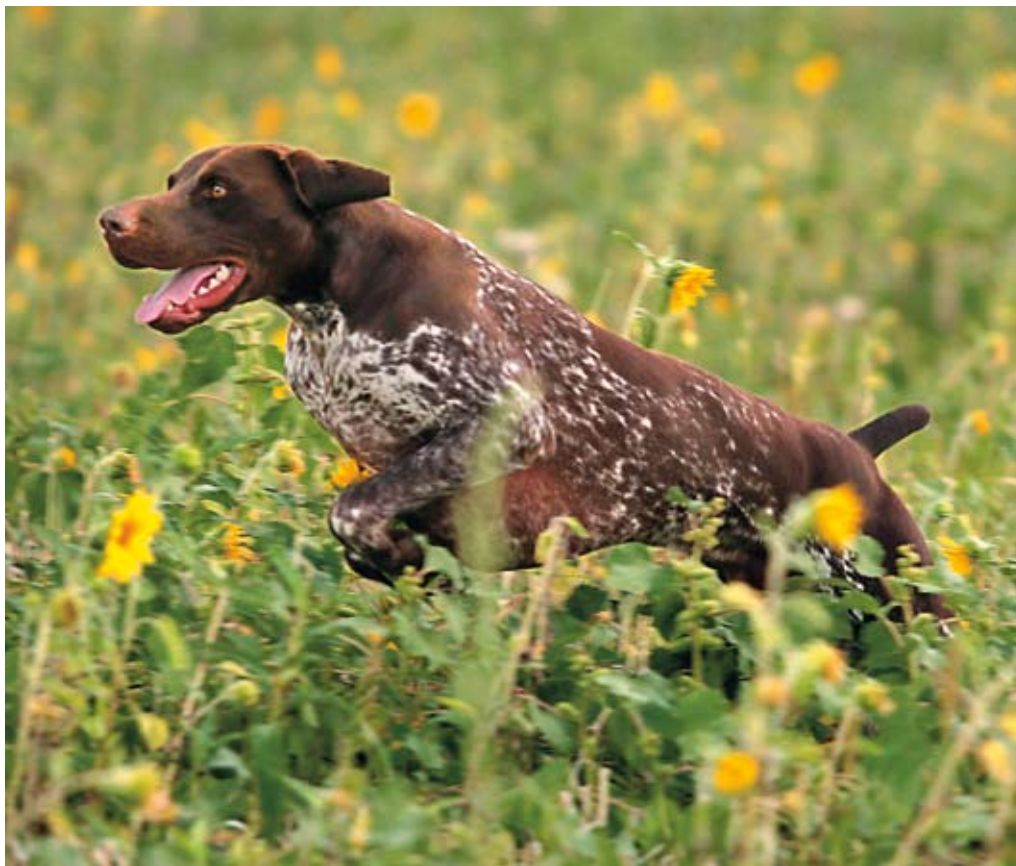

Foto: J. Pap

Novo vodstvo ZLKP začelo z delom

Tako po izvolitvi novega vodstva **Zveze lovskih kinologov Pomurja (ZLKP)** se je bilo treba lotiti izvajanja načrtovanih aktivnosti. Tako so odgovorni v ZLKP z novo izvoljenim predsednikom, lovskim kinologom in lovskim tovarišem **Ivanom Gregornom** 2. 4. 2016 zjutraj pred lovskim domom **LD Radenci** začeli s telesnim ocenjevanjem lovskih psov. Že nekaj desetletij ustaljena praksa v lovski kinologiji terja, da mora biti lovski pes, preden se udeleži lovške uporabnosti preizkušnje, za svojo pasmo tudi telesno ocenjen. Ali je taka zahteva dobra in potrebna, prepuščam v presojo strokovnjakov. Velikokrat pa se tudi med strokovnjaki, ki se z lovsko kinologijo ukvarjajo že dolgo, porajajo vprašanja, v kateri starosti je primerno telesno oceniti, da je ocena najprimernejša in realna. Velikokrat slišim, da je to tudi pri enem letu starosti pre zgodaj; verjetno je to odvisno od pasme in spola, a prepustimo ta vprašanja tistim, ki so ali bi morali biti, glede na svoja strokovna znanja, za to odgovorni.

Na telesno ocenjevanje lovskih psov je bilo v Radence privedenih le enajst psov lovskih pasem,

in sicer: trije nemški kratkodlaki ptičarji, trije nemški žimavci, dva nemška lovstva terierja, jack russel terier, angleški špringer španjel in nemški prepeličar. Na lovsko-kinološki prireditvi sta zunanost lovskih psov ocenjevala mednarodna lovsko-kinološka sodnika **Dragan Zemljič** in **Bojan Debršek**. Kot že omenjeno, je bilo v programu letošnjih prireditev v ZLK Pomurja prvo na vrsti prav telesno ocenjevanje lovskih psov. Dobro je, vsaj tako meni veliko tistih, ki se z lovsko kinologijo ukvarjajo strokovno, da je lovski pes, ko ga privedemo na uporab-

nostno preizkušnjo, telesno že ocenjen oziroma je to tudi obveznost, ki izhaja iz določil aktov KZS. Oba sodnika, ki sta tistega dne ocenjevala zunanost psov, sta menila, da je velika večina teh lovskih psov telesno dobro grajenih, primerne višine itn. Z delom in ocenami obeh sodnikov so bili zadovoljni tudi njihovi vodniki – lastniki. Vsi skupaj so se na koncu prireditve še kratek čas zadržali v lovskem domu v Radencih v prijetnem druženju in lovsko-kinološkem klepetu.

V imenu organizatorja se Ivan Gregorn, novo izvoljeni predsed-

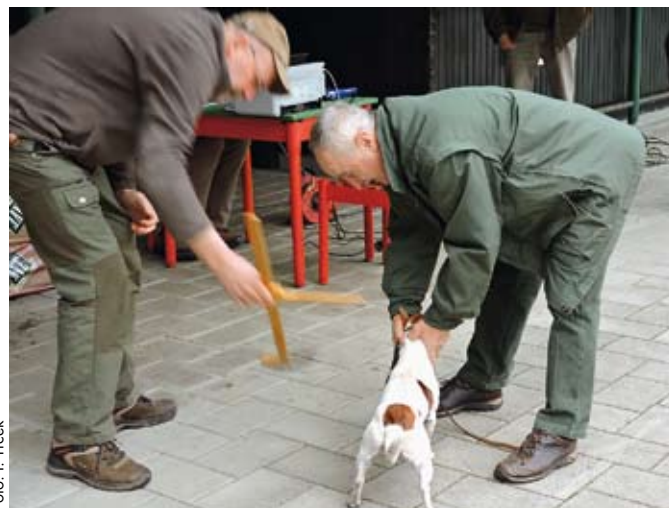

Foto: I. Trček

Z aprilskega telesnega ocenjevanja lovskih psov v Radencih

nik ZLKP, ki je bil tistega dne vodja prireditve, zahvaljuje vsem članom upravnega odbora, ki so pomagali na prireditvi, prav tako odgovornim v LD Radenci za prostor, kjer je bila prireditve. Še posebna zahvala velja **Branku Himelrajhu** iz LD Radenci, brez katerega ne mine nobena lovsko-kinološka prireditve v Radencih.

Iztok Trček

Suhorski lovci počastili 90-letnico ustanovitve KLPJ in njegovo drugo rojstvo

Za nekatere lovce je dan, ko se odpre lov na srnjaka, pravi praznik. A vseeno, lovci uradno nimamo svojega praznika. Zato smo toliko bolj pozorni na razne obletnice, ko praznujemo pomembne mejnike v lovstvu. 4. marca 1926 so dr. **Ivan Lovrenčič**, **Teodor Drenig**, **Bruno Hugo Stare**, inž. **Premič**, **Anton Schuster**, dr. **Stanko Arko**, **Ivan Caf**, **Peter Žmitek** in drugi kinologi ustanovili *Klub psov jamarjev*,¹ ki se je leta 1968 preimenoval v *Klub ljubiteljev psov jamarjev (KLPJ)*. Leta 1977 so na skupščini KZS izglasovali teritorialno obliko organiziranosti zveze, zato so morali tedaj prenehati z delovanjem vsi pasemski klubi/društva, med njimi tudi omenjeni klub.² Na pobudo kinološkega sodnika **Tomaža Burazerja** in ob podpori drugih kinologov je bil 23. avgusta 1992 v lovski koči LD Suhor na Vahti organiziran »oživitveni« občni zbor tega kluba. Predsednik je postal prof. dr. **Vjekoslav Šimčič**.³ Ob tej priložnosti so suhorski lovci preuredili obstoječi rov za vadbo psov jamarjev po novih mednarodnih pravilih z namenom, da bi ga predstavili vsem zainteresiranim vodnikom in predstavnikom lovsko-kinoloških društev (LKD). Po novih mednarodnih pravilih pes in lisica v umetnem rovu nista smela več priti v neposreden stik, zato so obstoječe rove nadgradili z odmično rešetko. Prvi, ki je v Slovenijo prinesel nova pravila, je bil kinološki sodnik **Franc Svetec** iz Kostanjevice na Krki, ki jih je pridobil od gospoda **Hausa**, takratnega vodje vzreje za nemške lovstva terierje v Nemčiji.

¹ Dostopno na: <http://www.kinoloska.si/kzs/> (07.03.2016).

² Kinološka zveza Slovenije, 80 let ALMANAH, 2001, str. 20,105.

³ Kinološka zveza Slovenije, 80 let ALMANAH, 2001, str. 105.

Suhorski lovci so nova pravila in načrt za izdelavo odmične rešetke dobili v torek, v petek pa so že organizirali prvi uradni trening psov jamarjev v rovu z odmično rešetko. Ugotovili so, da so prečni valjčki preširoko nastavljeni, ker je vmes lahko zdrsnila pasja šapa, zato so jih še dodatno zožali. Naslednji dan, v soboto, so organizirali prvo državno tekmo za jazbečarje v samostojni Sloveniji, ki je bila hkrati tudi prva tekma v Sloveniji, na kateri pes v umetnem rovu ni mogel priti v stik z lisico. Vsa lovsko-kinološka društva v Sloveniji so bila povabljeni na tekmo, kjer so njihovi predstavniki dobili tudi načrte odmične rešetke, hkrati pa so lahko v živo videli, kako to deluje. Kot je zapisano v Almanahu KZS, ki ga je izdala ob svoji 80-letnici, so bili tisto leto

krajev Slovenije, česar smo bili zelo veseli. Poleg tega, da lastnik preizkusi svojega psa in ga lahko primerja z uspehi drugih psov iste pasme, je namen tekm v sodelovanju, izmenjavi izkušenj pri šolanju psov in izboljševanju kakovosti pasme, saj vodnik lahko oceni, kakšen je določen pes pri delu.

KLPJ je 4. marca 2016 praznoval 90-letnico delovanja, zato smo se lovci LD Suhor, počaščeni, ker smo imeli pomembno vlogo pri pisanju zgodovine vzreje psov jamarjev, odločili, da to obletnico proslavimo po opravljenem našem letnem občnem zboru, ki je bil v nedeljo, 6. marca 2016. Na torto smo zato povabili tudi lovske prijatelje, kinologe, ki so nam pomagali pri izvedbi treningov in tekme v rovu. Prav je, da lovci

Jubilejno torto režeta starešina LD Suhor Janko Klemenčič in kinološki sodnik Franc Svetec.

že vsi umetni rovi za vadbo psov jamarjev v Sloveniji preurejeni po novih pravilih. Kasneje se je začetna naglica nekoliko umirila, zato so rovi na Vahti nekaj let samevali. Naš lovec, **Martin Kolar**, na katerega parceli so postavljeni rovi, je dovolil, da rove še naprej uporabljamo, zato smo imeli v jeseni leta 2014 pri njih prvo čistilno akcijo, kajti bili so prekriti z zemljo in obrasli z rastlinjem. Nato sta znana suhorska ljubitelja terierjev **Silvo Krštinc** in **Dare Malešič** izdelala nove pokrove za rov. Pri izdelavi železnega pokrova za korito rova pa so nam pomagali **Martin Kraševc**, **Jože Videtič** in **Jože Žlogar** (Mežnar). Marca smo organizirali prvi trening v rovu, aprila 2015 smo organizirali tekmo po krvni sledi in v rovu za terierje. Pri organizaciji treningov in tekme so pomagali **Matija Brunskole**, **Anton Šuklje**, **Andrej in Janez Videtič**, **Janko Popovič**, **Anton Vukšinič**, **Dušan Šuklje**, **Albin Mikola**, **Ivan in Marko Klemenčič**. Čeprav je bila to raven lokalne tekme, so se je udeležili vodniki iz vseh

proslavljamo tovrstne obletnice, se spominjamo minulih dogodkov, preminulih zaslužnih lovecev in mnogih preminulih pasjih pomočnikov. Kot pravi znana misel: »Čeprav jih ni več med nami, živijo v naših spominih.« Nekateri pravijo, da velja rek: »Kakršen lastnik, takšen tudi pes.« Velja pa tudi, da »po psu vidiš, kakšen je njegov lastnik«. Lastniki/vodniki psov jamarjev smo večinoma zelo družabni ljudje, polni energije in novih idej. Zato smo člani **LKD Bele krajine** odločeni, da bomo tudi v prihodnje še večkrat organizirali tovrstna druženja, saj je udeležba na naših treningih in tekmi pokazala, da vodniki psov jamarjev z območja Bele krajine in Dolenjske zelo pogrešamo skupne treninge in druženja. Tako želimo prispevati tudi k boljši delovni uporabnosti psov. Z našo voljo, odločnostjo in delavnostjo smo na pravi poti, da v Beli krajini ponovno organiziramo tekme psov jamarjev na državni in tudi mednarodni ravni.

Maja Brunskole
LD Suhor

Predvidena legla lovskih psov

Resasti foksterierji (SLRFor):
O: 4/I, m: 5/II, 30. 3.,
Andrej Puželj,
Lipovšica 14, 1317 Sodražica.

Nemški lovski terierji (SLRLT):
O: 4/I, m: 3/I, 9. 5.,
Pavel Popek,
Mužčeva 4, 6310 Izola.
O: 4/I, m: 5/II, 26. 4.,
Borut Podlesnik,
Ulica OF 2, 1433 Radeče.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):
O: tuj plemenjak, m: 5/III, 12. 5.,
Stanislav Rakuša,
Ilirska 26, 6311 Jagodje - Izola.

Brandel braki (SLRBrb):
O: 4/I, m: 5/I, 28.4.,
Silvo Bračun,
Križe 12/d,
8282 Koprivnica pri Brestanici.

O: tuj plemenjak, m: 4/I, 26.2.,
Marko Prestor,
Kovorska cesta 68, 4290 Tržič.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

Jelenje rdeči
O: 5/I, m: 5/I, 3. 5.,
Tomaž Zajc,
Pod smreko 2, 8340 Črnomelj.

Kratkodlaki vajmaranec (SLEWpk):

O: 4/PZP, JZP, m: 4/JZP, 19. 3.,
Moja Rebernak in Alen Kolar,
Vreclova 19, 2311 Hoče.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Rjavci
O: 5/I, m: 5/I, 6.5.,
Aleksander Hernaus,
Krtince 17, 3241 Podplat.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj kombinirano puško
Suhl, kal. 12/7x65 R, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 in rdečo piko ter menjalnimi cevmi 12/12. Tel.: 041/889-462.

Prodaj bok šibrenico, kal. 12/12 (76), **repetirno risanico**, kal. .22-250 Rem. s str. daljnogledom Zeiss 6 x 32 (Suhlova montaža); **revolver**, kal. .22 WMR; **dvogled** Swarovski 7 x 42 GA. Orožje je v odličnem stanju. Tel.: 041/743-735.

Prodaj puško CZ, kal. 8 x 57, lahko tudi s str. daljnogledom. Tel.: 041/938-497.

Prodaj karabinko Mauser, kal. 8 x 68 S, s str. daljnogledom Swarovski 3 - 12 x 50, ter **nočni daljnogled** Zenit - NV 5 x (300 €). Tel.: 040/796-713.

Prodaj kratko repetirno risanico (»štuc«) Mauser, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Saco 6 x 40. Tel.: 040/229-774.

Prodaj repetirno risanico Crvena Zastava, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Zeiss - Jena 6 x 42 (Suhlova montaža) in optično piko ter **šibrenico** Iž, kal. 12/12. Tel.: 041/454-377.

Prodaj dvoglede Zeiss RF 8 x 45 T z daljinomerom, Zeiss 10 x 56 TFL, Zeiss 7 x 45 BTP; Zeiss 10 x 40 BTP; Leica 8 x 42; Leica 7 x 42; **strelne daljnoglede** Zeiss Diarange M 2,5-10 x 50 z balistično kupolo, rdečo lučko in daljinomerom; Zeiss Diavari - Z 1,25-4 x 24 T; Zeiss Diavari VM 2,5-10 x 50 T, z rdečo lučko; Kahles 2,2-9 x 42; Kahles CSX 2,5-10 x 50, z rdečo lučko na Blaserjevi montaži; Schmid&Bender EXOS 1-8 x 24. Tel.: 041/749-053.

Prodaj polrisanico - biksarico Simson&Suhl, kal. 9,3 x 72 R - 16, s str. daljnogled Wetzlar, 4 x 32. Cena 980 €. Mogoča menjava za

odstrel navadnega jelena. Tel.: 041/763-789.

Prodaj ohranjeno Suhlovo tricevko, kal. 12-12/7 x 57 R, s str. daljnogledom Zeiss-Jena 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena 1.000 €. Tel.: 041/535-474.

Prodaj zelo lepo ohranjeno boroveljsko tricevko 16-16/7 x 65 R s strelnim daljnogledom 6 x 42 in **montažne obroče** Steyr Mannlicher 25,4 mm. Tel.: 041/403-410.

Prodaj odlično ohranjeno in bogato gravirano boroveljsko bokarico z dolgimi stranskimi ploščami, izdelek Franca Sodie, kal. 12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Kahles 1,5-6 x 42 z osvetljenim križem. Cena 4.500 €. Tel.: 031/266-336.

Ugodno prodaj odlično ohranjeno bokarico Merkel Suhl, kal. 16/7 x 65 R (dolga cev), z vložno cevjo Hornet in str. daljnogledom Nikon ter naboji. Tel.: 031/838-908.

Prodaj puško šibrenico, kal. 16-16, z gravirano glavo, izdelek Ludvika Borovnika, cev Böhler blitz stahl. Puška je stara okrog sto let in je dobro ohranjena. Cena po dogovoru. Tel.: 041/622-733.

Prodaj šibrenice Luigi Franchi, kal. 12/12; Bettinsoli, kal. 12/12, Aya, kal. 16/16, in Janssen Fils, kal. 16/16; **repetirne risanice** Erma Werke, kal. .22 LR, Sabatti, kal. .30 - 06 Spr., s str. daljnogledom Buschnell 2,5 - 10 x 56; **kombinirani puški** Bettinsoli, kal. 12/308 Win., s str. daljnogledom Buschnell 3 - 9 x 40 in **pištoli** Beretta, kal. 9 mm, Parabellum in Erma Werke, kal. .22 LR. Vse orožje je odlično ohranjeno. Tel.: 040/231-115.

Prodaj repetirko Blaser R93 GRS, kal. .300 Win. Mag. in novo **kombinirko** Kriehoff Ultra, kal. 12/243 Win., v kovčku. Tel.: 041/680-138.

Prodram tricevko, kal. 12-12/7 x 57 R in enocevno **risanico** kal. 7 x 57 R. Obe sta opremljeni s str. daljnogledom. Cena po dogovoru. Tel.: 031/530-890.

Prodram trap puško FEG, z ejektorji (250 €), **MK puško** Toz, s str. daljnogledom (150 €), pol-avtomatsko **pištolo** Zastava 99, kal. 9 mm para. – neuporabljano (380 €). Tel.: 041/707-850.

Kupim strelni daljnogled Swarovski Habicht Nova, jeklen, 6 x 42, križ 4. Tel. 031/611-267.

Prodram pištoli FN 1910/22, kal.7,65 mm in beretta 950 B, kal. 6,35 mm. Tel.: 041/500-200.

Prodram staro trofejno šibrenico – petelinko (dratenko), kal. 12 - 12. Tel.: 031/215-664.

Lovski psi

Prodram mladiče nemške doglake ptičarje. Oče in mati sta potomca vrhunskih avstrijskih legel. Mladiči so bili skriti 12. 3. 2016. Tel.: 031/673-684.

Prodram mladiče pasme tri-barvni nemški gonilč, leglo 1. 4. 2016. Tel.: 041/587-807.

Oddam nemškega lovskega terierja, starega 6 let, telesno ocenjenega in z opravljeno PNZ. Tel.: 031/533-238.

Prodram mladiče pasme resasti jazbečar, poležene 13. 3. 2016. Tel.: 040/455-975.

Drugo

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100 in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplice (več vrst), **netopirnice** ali **pasti za lov polhov** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodram nerabljen elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet do 1.200 metrov, popolnoma vodotesna in z jamstvom. Ugodno. Tel.: 041/406-471.

KINOLOŠKAZVEZASLOVENIJE

Popravki datumov kinoloških prireditev za leto 2016

LKD Celje
2. 7. 2016 UP v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Zbor pred lovskim domom LD Bojansko - Štore na Svetini, Javornik 29.

LKD Gorica – Nova Gorica
16. 10. 2016 Memorial Antona Oseljia – tekmovanje visokonožnih gonilcev, med ekipami LKD Idrija, LKD Gorica in OK LKD Koper. Zbor ob 8. uri pred lovsko kočo LD Trnovski gozd na Trnovem pri Gorici (LD Trnovski gozd).
22. 10. 2016 Lovska preizkušnja za prinašalce (retrieverje) – CACT. Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Čaven v Gojačah (LD Čaven).

LKD Idrija
14. 5. 2016 Telesno ocenjevanje IV in VI FCI skupine. Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Idrija - Vojsko;
24. 9. 2016 PNZ gonilcev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu LD Idrija - Vojsko;
22. 10. 2016 Državna tekma gonilcev. Zbor ob 7. uri v Kladjem nad Cerknim, ob regionalni cesti Škofja Loka–Cerklno (LD Porezen - Cerklno).

OPOMBA: Informacije o prireditvah dobite pri Dušanu Hvala, tel. 041 646 641, ali e-pošti lkdidrija@gmail.com.

Kinološka zveza Slovenije

MAJ						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Ne	2:50	13:37	5:48	20:11	4:34	21:25
2. Po	3:25	14:49	5:47	20:12	4:32	21:27
3. To	3:59	16:02	5:45	20:13	4:30	21:28
4. Sr	4:32	17:18	5:44	20:14	4:28	21:30
5. Če	5:07	18:35	5:42	20:16	4:27	21:32
6. Pe	5:44	19:52	5:41	20:17	4:25	21:33
7. So	6:26	21:07	5:39	20:18	4:23	21:35
8. Ne	7:12	22:17	5:38	20:20	4:21	21:37
9. Po	8:04	23:19	5:37	20:21	4:19	21:38
10. To	9:02	----	5:35	20:22	4:18	21:40
11. Sr	10:03	0:13	5:34	20:23	4:16	21:43
12. Če	11:06	0:59	5:33	20:25	4:14	21:43
13. Pe	12:09	1:38	5:31	20:26	4:13	21:45
14. So	13:10	2:12	5:30	20:27	4:11	21:47
15. Ne	14:11	2:42	5:29	20:28	4:09	21:48
16. Po	15:11	3:09	5:28	20:29	4:08	21:50
17. To	16:10	3:35	5:27	20:31	4:06	21:52
18. Sr	17:08	4:01	5:26	20:32	4:05	21:53
19. Če	18:07	4:28	5:25	20:33	4:03	21:55
20. Pe	19:06	4:57	5:24	20:34	4:02	21:56
21. So	20:04	5:28	5:23	20:35	4:00	21:58
22. Ne	21:01	6:04	5:22	20:36	3:59	21:59
23. Po	21:55	6:45	5:21	20:37	3:57	22:01
24. To	22:46	7:30	5:20	20:38	3:56	22:02
25. Sr	23:32	8:22	5:19	20:39	3:55	22:04
26. Če	----	9:19	5:18	20:40	3:54	22:05
27. Pe	0:14	10:21	5:17	20:41	3:52	22:07
28. So	0:52	11:26	5:17	20:42	3:51	22:08
29. Ne	1:26	12:34	5:16	20:43	3:50	22:09
30. Po	2:00	13:44	5:15	20:44	3:49	22:11
31. To	2:32	14:57	5:15	20:45	3:48	22:12

Prodram novo, trenutno najboljše in najbolj napredno lovsko kamero na trgu znamke Ltl. Acorn. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotoaparati, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Na voljo so odrasli fazani, race mlakarice in jerebice. Prav tako so na voljo **valilna jaja** fazanov, rac mlakaric in jerebic. Tel.: 041/717-464.

Prodram kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodram vozilo Fiat Panda, 1,2, bencin, vsa oprema, 4 x 4. Tel.: 041/560-107.

Prodram vezane letnike Lovca, od leta 1975 do 1994 (raven letnika 1982), **posamezne izvode Lovca**, letnik 1948 (raven št. 6) in letnik 1938 (raven št. 9) ter letnik 1950 (raven št. 11, in 12). Tel.: 040/649-865, Klemen.

Občina Jezersko, LD Jezersko,
ZLD Gorenjske in Lovska zveza Slovenije

vabijo na

TRADICIONALNO LOVSKO SMUČARSKO TEKMOVANJE, na 23. Poletni lovski veleslalom za pokal jezerskega kristalnega gamsa,

ki bo 5. junija 2016 z začetkom ob 10. uri na Skutinem ledeniku pod severnimi ostenji Grintovcevc.

Predhodne pisne prijave članov in pripravnikov LD pošljite na naslov: LD Jezersko, Pod Turni 150 A, 4206 Zg. Jezersko ali na e-naslov: jure.markic@siol.net.

Informacije: Jure Markič (vodja tekmovanja); tel.: 041/731-021.

Proga bo varna in primerna za vse tekmovalce. Postavil jo bo domačin **Davo Karničar**, lovec, lovski čuvaj in svetovno znani slovenski smučar.

Lovci - tekmovalci (moški) bodo razvrščeni v tradicionalne »gamsje« starostne tekmovalne skupine, **lovke - tekmovalke** (ženske) pa bodo tekmovalce v enoti skupini. Najmlajši in najstarejši tekmovalca(ka) bosta prejela posebno priznanje.

Plačilo **startnine, 20 evrov**, vključuje: pripravo tekmovanja, diplome za vse udeležence tekmovanja, medalje, pokale, prevoz smučarske opreme s tovorno žičnico na startno mesto, napitek z jedačo in zavarovanje. Znesek je treba nakazati pred tekmovanjem na TRR LD Jezersko št. 07000 0000 530 971, s pripisom »za LVSL«.

NOVOST: za najmlajše, mlade bodoče lovce (v spremstvu staršev ali za to zadolžene starejše osebe) bo pripravljen **smučarski spust po Skutinem ledeniku**. Vsak udeleženec bo dobil pisno potrdilo – diplomu. Start zanje bo brezplačen.

Podelitev diplom – priznanj in pokalov bo po tekmovanju, ki bo pred lovskim domom LD Jezersko.

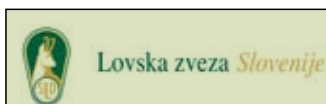
V primeru slabega vremena si organizator pridržuje pravico do odpovedi prireditve oziroma predstavitev tekmovanja na poznejši termin.

Za varnost na tekmovanju bo skrbelo **GRS – društvo Jezersko**.

Lovce - tekmovalce in njihove spremljevalce prosimo, naj bodo v primerni planinsko-smučarski opremljeni.

Kranjska koča bo odprta že v soboto, 4. junija 2016, in bo prednostno namenjena predvsem udeležencem in organizatorjem tekmovanja. Pripravljajo že kulturno-zabavni lovski večer.

Lovci - smučarji, pristrčno vabljeni!

OBVESTILO – POZIV

Seznam aktivnih vodnikov psov krvosledcev

Sporočamo, da je seznam **aktivnih vodnikov krvosledcev** objavljen na spletni strani Lovske zveze Slovenije pod zavahkom *Članske strani*. Vsi vodniki, ki še niste objavljeni na tem seznamu, pa imate ustrezno preizkušene pse in bi želeli biti objavljeni na seznamu aktivnih vodnikov krvosledcev, pošljite svojo pisno zahtevo – jasno osebno soglasje – za objavo vaših osebnih podatkov Lovski zvezi Slovenije – Komisiji za lovsko kinologijo (navedite: ime in priimek, naslov prebivališča ter kontaktno tel. številko).

Komisija LZS za lovsko kinologijo – R. B.

NARJENI V VEŠI
DO -50 °C

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:

- OVČJA VOLNA
- EVN MATERIAL Z MEHRČKI
- FILC
- TOPLIČNO IZOLACIJSKA FOLJA

56,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
tel. 031 389 010, info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLJI IN LAHKEJI ŠKORNJEVI SE NISTE IMELI!

Antilopa Sable: odstrel že za 3.500 € na našem afriškem safariju.

11-dnevni safari v Južni Afriki s šestimi dnevi lova, vsi prevozi, vključno z letalskim, ter odstrelom divjadi 6 vrst; vse za 3.890 €. Odhod naše skupine bo 24. 6. 2016. Za prijave do 10. 5. je dodan še odstrel trofejnega gnuja.

Kozorog v Kirgiziji: 5 dni lova, odstrel enega kozoroga ne glede na trofejno vrednost ter z vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za ceno 4.980 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 10. 9. Vračilo 1.600 €, če ne pridete do strela na kozoroga.

Srnjak: odstrel srnjaka že za 160 € (Srbija), v pavšalu 300 € (Slovenija).

Sibirski srnjak v prsku (Kurgan, Rusija): 8-dnevni aranžma s 6 dnevi lova ter odstrelom enega srnjaka za 3.970 €. Termin lova naše skupine je 8.-16. 9. 2015. Hkrati bo mogoče loviti losa v roku.

Jelen: 590 € za uplenitev jelena trofejne vrednosti do 150 CIC-točk.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

-15%
4049,00 €
891,65 €

Daljnogled CARL ZEISS
Conquest 10x42 HD

-10%
240,00 €
224,10 €

Spektiv HAWKE
Vantage 24-72x70

-5%
542,00 €
497,80 €

ČESKÁ ZBROJOVKA
455 FS .22 LR

samo 97,30 €

Hlače PINEWOOD
Gerns - lovske, rjave

-10%
285,00 €
256,50 €

Omara za orožje VIRO
5 pušk, zelena

-10%
64,70 €
58,23 €

Lovski nahrbtnik GAMS
50x48x16 cm, vodoodporen

AVANTURA

Avantura, Inocente Tomaž s.p.
Notranjska 4 6230 Postojna
05 726 40 70
info@avantura.info

www.avantura.info

MEDO šport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

www.medo-sport.si

MEDOŠPORT GROSUPLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE, tel.: 01/787 37 00, fax: 01/787 37 02
MEDOŠPORT ČRNOMELI, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELI, tel.: 07/306 24 70
e-mail: medosport@biros.si

POPUSTI **MOŽNA PRODAJA TUDI NA OBROKE!** **AKCIJE**

YILDIZ
SILAH SANAYI

STEYR MÄNNLICHER

VSI MODELI V VSEH MOŽNIH KALIBRIH!

STEYR MÄNNLICHER, ZETA, Sabatti, Česká zbrojovka, YILDIZ, ALFA, RUGER

MEDO šport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

www.medo-sport.si

MEDOŠPORT GROSUPLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLJE, tel.: 01/787 37 00, fax: 01/787 37 02
MEDOŠPORT ČRNOMELI, Ulica na Utrdbah 24, 8340 ČRNOMELI, tel.: 07/306 24 70
e-mail: medosport@biros.si

ZA PRIPRAVNIKLE POPUST NA POSAMEZNE ARTIKLE! **AKCIJE**

FLISI **LOVSKE OBLEKE** **KLOBUKI** **KRAVATE**

NA ZALOGI SE VELIKO OSTALE LOVSKE OPREME IN PRIPOMOČKOV!!

NORNA, S&W, S&W, WINCHESTER, S&W & Bellot

TEHNO OPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel. fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5
8x42
Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Prostaff
3-9x40 NP
Akcijska cena:
190,00 €
Cene veljajo do razprodaje zaloge

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Nikon

DOG
TRACE

ELEKTRONSKE ovrtnice za učenje psa ovrtnice proti lajanju nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

SLOVARMs

Uvoznik in distributer - SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 15:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

ŠIROK IZBOR
NOČNE OPTIKE

PULSAR ARMASIGHT

**STEYR
MANNLICHER**

Vixen

HAWKE

ENDURANCE 30 2.5-10X50

GunCoating

Tehnološko napredno keramično mazivo

- ✓ Brez vonja in barve, ne pušča ostankov in ne masti.
- ✓ Zelo primeren za vse vrste strelnega orožja in nožev.
- ✓ Zaradi suhe površine se na orožje ne lepi prah.
- ✓ Dolgotrajni učinek z visoko protikorozivno zaščito.
- ✓ Za zaščito zadostuje majhna količina – zelo ekonomično.
- ✓ Odporen za vodo, znoj in kri.

IZBRALI SO GA: BLASER, MAUSER, TITAN, STEYR MANNLICHER, ANSCHÜTZ, SAUER.

Na prodaj v vseh boljše založenih lovskih trgovinah.

Blaser R8

Verney-Carron

SAUER

RÖWA
Röbler | AUSTRIA

TITAN 16

Docter Sight III

CENA: 399,00 €

AKCIJSKA CENA: 333,00 €

AKCIJA

Docter Basic 2,5-10x50 (0)

CENA: 1.067,50 €

AKCIJSKA CENA: 907,50 €

AKCIJA

Docter V6 2-12x50

CENA: 1.488,40 €

AKCIJSKA CENA: 1.325,00 €

AKCIJA

* Akcija velja za izdelke iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 9. 5. 2016 do 31. 5. 2016 oz. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3

8000 Novo mesto

tel: ++386 (0)7 / 33 21 081

faks: ++386 (0)7 / 33 23 879

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Blaser

- Česka zbrojovka - Docter - Meopta

- Niggeloh - MAK - Sellier&Bellot

- Swarovski Optik - Steyr Mannlicher

- Alfa Proj - Norica - Mauser - Huglu